

Tabela uwag do projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie przyjęcia programu rozwoju „Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa” - Konsultacje publiczne -							
Lp.	Zgłaszający uwagę	Dokument	Część dokumentu, której dotyczy uwaga	str.	Fragment tekstu, którego dotyczy uwaga	Treść uwagi lub proponowany zapis	stanowisko MC
1	Osoba fizyczna	PZIP	Ogólna	0	całość	<p>Dokument będący przedmiotem konsultacji stanowi trzecią wersję PZIP od 2013 r. Formalnie planuje się nowelizację uchwały RM z 2016 r. W porównaniu z poprzednimi wersjami, a w szczególności z wersją PZIP 2013 przedstawiony projekt jest niedopracowany, b. ogólny i w zasadzie nie wiadomo, co proponuje.</p> <p>Nie przedstawiono w projekcie PZIP stanu realizacji poprzedniej wersji, która podlega nowelizacji. Nie jest wiadomo, co zostało zrealizowane, a co nie.</p> <p>Projekt nie odnosi się do licznych strategii rządowych wymienionych w tekście w p. 2.2, nie wskazuje pozycji PZIP w gronie strategii i programów. Brak danych o kosztach realizacji (wdrożenia) strategii w administracji centralnej oraz brak informacji o efektach wdrożenia programu. Dane finansowe są niespójne i nie pozwalają na ocenę projektu od tej strony.</p> <p>Niejasna jest sprawa załącznika nr 2 do projektu PZIP – został wymieniony jako integralna część dokumentu, ale jest pominięty w piśmie przewodnim Ministra. Załącznik ten wykazuje wydatki Min. Cyfryzacji na realizację projektu w wysokości ok. 496 mln zł, ale nie zawiera analogicznych wydatków pozostałych ministerstw. W tej sytuacji jakkolwiek ocena finansowej strony PZIP 2022 nie ma sensu.</p> <p>Brak w dokumencie odniesienia do sektora gospodarki, a także nie pokazano zasad współpracy z administracją samorządową. Po raz kolejny unika się podania liczby transakcji, wielkości zbiorów danych itp., co wcześniej pokazano w legendarnych Wrotach Polski z 2003 r.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Jak wskazano w diagnozie dokumentu przeprowadzona została ewaluacja skuteczności i efektów wdrażania PZIP 2016 w odniesieniu do przyjętych założeń i osiągniętych rezultatów. Badanie ewaluacyjne prowadzone było w formule „on-going” z uwagi na wciąż obowiązujący dokument PZIP.</p> <p>W pkt 2.2. wymienione są liczne strategie i programy powiązane z PZIP. W tym sensie następuje odwołanie do nich poprzez wskazanie elementów wspólnych.</p> <p>Dane odnoszące się do źródeł finansowania zawarte są w pkt. 7 a także w dokumencie Ocena Skutków Regulacji. Jak wskazano w OSR całkowite koszty i oszczędności wynikające z realizacji Programu zostaną wskazane po uwzględnieniu wkładów wszystkich resortów do Planu działań stanowiącego załącznik do Programu. Załącznik nr 2 do PZIP jest aktualnie uzupełniany w ramach uzgodnień międzyresortowych, równoległe do konsultacji publicznych.</p> <p>Szeroki opis dotyczący wpływu na sektor gospodarki znajduje się we wprowadzeniu. Z zapisów tam zawartych wynika także powiązanie działań administracji i sektora prywatnego. Informacje o statystykach wykorzystania licznych usług znajdują się na portalu widok.gov.pl. Stosowne odwołanie do serwisu znajduje się w treści PZIP na stronie 20.</p>
2	Osoba fizyczna	PZIP	1. Wprowadzenie	6	całość rozdziału	Rozdział 1 należy drastycznie skrócić, ponieważ podaje propagandowe efekty informatyzacji, unikając konkretnych efektów liczbowych. Rozdział ten idealnie pasuje do podręcznika politologii dla liceum ogólnokształcącego, a nie do poważnego dokumentu rządowego.	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Celem "Wprowadzenia" jest wskazanie ogólnej idei założeń Programu i kierunku proponowanych zmian, których rozwinięcie jest w dalszej części dokumentu. Uwaga ma charakter ogólny i nie zawiera konkretnej propozycji zapisów.</p>
3	Osoba fizyczna	PZIP	2.1. Strategie europejskie	15	całość rozdziału	Punkt ma charakter opisowy, w zasadzie nic nie wnosi do dokumentu, ponieważ brak odniesień do sytuacji w kraju. Należy podać odnośniki (linki) do znalezienia konkretnych dokumentów wymienionych w tym punkcie.	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>Celem rozdziału jest wskazanie strategicznego kontekstu europejskiego, zgodnie z wymogami dla programów rozwoju wynikających z ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. PZIP zostanie uzupełniony o odnośniki (linki) do dokumentów, które zostały oficjalnie udostępnione na stronach organów je wydających.</p>

4	Osoba fizyczna	PZIP	2.2. Strategie krajowe	16	całość rozdziału	<p>Autorzy PZIP odnoszą tu zapisy Programu do licznych strategii krajowych i sektorowych (9 dokumentów). Nie podano, do których punktów ww strategii odnoszą się zapisy Programu. Nie jest wiadome, który zapis jest nadrzędny – z PZIP czy np. ze strategii X – czy więc PZIP realizuje wytyczne licznych strategii czy też mają realizować wytyczne PZIP.</p> <p>Formalnym mankamentem rozdziału jest brak odnośników wskazujących miejsce lokalizacji dokumentu (np. strategia Sprawne Państwo 2020 – uchwała RM nr 17 z 12 lutego 2013, MP z 7 marca 2013, poz. 136).</p> <p>Zaskoczeniem jest bezkrytyczne odwołanie do tych strategii – powstały 5-6 lat temu, zmieniły się warunki gospodarcze i okazuje się, że strategię rządu PO-PSL są konsekwentnie realizowane, co potwierdza ich wysoką jakość.</p> <p>Pytanie – skoro te strategię są dobre, to dlaczego zrezygnowano z PZIP 2013?</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>Celem rozdziału jest wskazanie strategicznego kontekstu krajowego, zgodnie z wymogami dla programów rozwoju wynikających z ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Jak wskazano w rozdziale 2.2, dokumentem nadrzędnym jest Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Realizacji celów założonych w SOR ma służyć 9 strategii sektorowych, z których każda akcentuje również znaczenie technologii cyfrowych. PZIP jest kluczowym elementem systemu dokumentów krajowych o charakterze strategicznym, stanowiącym dokument wykonawczy do SOR oraz wszystkich 9 strategii sektorowych w zakresie odnoszącym się do najważniejszych celów i priorytetów rozwojowych oraz innowacyjnych działań w obszarze związanym z cyfryzacją.</p> <p>Wszystkie przywołane strategię podlegają podobnej co PZIP aktualizacji, co zostało wzięte pod uwagę w trakcie przygotowywania projektu PZIP.</p> <p>PZIP zostanie uzupełniony o odnośniki (linki) do dokumentów, które zostały oficjalnie udostępnione na stronach organów je wydających</p>
5	Osoba fizyczna	PZIP	2.2. Strategie krajowe	18		<p>Na str. 18 wykazano kolejne dwie strategię będące w trakcie opracowywania. W tej sytuacji nie jest możliwa jakakolwiek ocena relacji między PZIP a tymi dokumentami. Wydaje się, że celowe byłoby zamieszczenie uwagi, że zostanie sporządzony stosowny aneks lub w relacje z PZIP zostaną omówione w trakcie zatwierdzania nowych strategii.</p> <p>Brak również odniesienia do jednego z najnowszych dokumentów tj. projektu Rozwoju Systemów Rejestrów Państwowych https://www.gov.pl/web/cyfryzacja/rozwoj-systemu-rejestrów-państwowych</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Jak wskazano w Programie, dokumenty rządowe będące aktualnie w przygotowaniu, a które odnoszą się do obszaru związanego z wdrożeniem sieci 5G, rozwoju kompetencji cyfrowych oraz sztucznej inteligencji w Polsce, będą określały cele i działania niezbędne do przeprowadzenia dla realizacji założeń zintegrowanej informatyzacji Państwa wynikających z PZIP. Dlatego zakłada się, że będą one względem PZIPu komplementarne.</p> <p>Natomiast projekt Rozwoju Systemów Rejestrów Państwowych to przedsięwzięcie o charakterze wykonawczym, które wpisane będzie do Planu działań stanowiącego załącznik do Programu, nie jest to jednak dokument o charakterze programowym czy strategicznym, który wymagałby ujęcia w opisie kontekstu strategicznego dla PZIP.</p>
6	Osoba fizyczna	PZIP	3. Diagnoza	19		<p>Diagnoza potraktowana jest b. ogólnie, opisowo. Na wstępie punktu wspomina się o ewaluacji PZIP 2016, przy czym nie sposób znaleźć stosowne dokumenty związane z realizacją tych prac. Opublikowanie raportu ewaluacji byłoby prawdopodobnie wystarczającą analizą realizacji poprzedniego planu i pozwoliły na rzetelną ocenę projektu PZIP – obecnie nie jest to możliwe.</p> <p>Rozdział Diagnozy nie zawiera specyfikacji systemów informatycznych administracji centralnej, nie podaje które z nich są w eksploatacji bieżącej, a które w opracowaniu. W efekcie nadal nie wiemy, jakie obszary działalności administracyjnej zostały z informatyzowane, a jakie nie.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Celem rozdziału dot. diagnozy jest wskazanie dotychczasowych efektów prowadzonych w obszarze cyfryzacji działań, które przekładają się na konkretne rozwiązania dedykowane dla obywateli oraz identyfikowanych, mimo dotychczas prowadzonych w tym zakresie działań, problemów. Szczegółowe odniesienie się do każdego z systemów i opisanie ich eksploatacji nie jest możliwe w dokumencie strategicznym jakim jest PZIP.</p>
7	Osoba fizyczna	PZIP	3. Diagnoza	20	Diagnoza – e-usługi publiczne	<p>Projekt wprowadza tu niezdefiniowane pojęcie „dojrzałości organizacyjnej”, występujące w dokumencie kilka razy. Czy chodzi tu o wytyczne normy ISO 2004? Jeżeli tak, to dlaczego nie operuje się numerami poziomów 1 – 5?</p> <p>Podano w tym punkcie kilka danych liczbowych dotyczących skorzystania z portalu obywatel.gov.pl w latach 2016-19. W związku z tym pytanie – czy chodzi o liczbę wejść na portal czy liczbę użytkowników portalu? (np. przedsiębiorca wchodzi raz w miesiącu czyli 12 w roku – to jest 12 wejść czy tylko jedno?)</p>	<p>Wyjaśnienie</p> <p>We wskazanym rozdziale mowa jest o dojrzałości e-usług, dla której referencyjną skalą jest skala wykorzystywana przez Komisję Europejską w badaniu porównawczym eGovernment Benchmark.</p> <p>Jeżeli chodzi natomiast o "dojrzałość organizacyjną" to rozumiana jest ona w sensie ogólnym i nie zakłada się wprowadzania w tym zakresie poziomów wynikających ze znormalizowanych systemów zarządzania. Dojrzałość organizacyjna została wskazana w jednym z celów szczegółowych i odnosi się do zaplecza funkcjonowania administracji publicznej, w tym m.in. w zakresie identyfikacji i wprowadzenia udokumentowanych procesów działań, ustalenia wskaźników jakości procesów, wdrożenia narzędzi technicznych wspierających funkcjonowanie organizacji.</p> <p>W kontekście danych liczbowych dotyczących portalu obywatel.gov.pl, wyjaśnić należy, że chodzi o liczbę odwiedzin strony, co wskazano we fragmencie, do którego została zgłoszona niniejsza uwaga.</p>

8	Osoba fizyczna	PZIP	3. Diagnoza	21	Diagnoza – Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją	W pierwszym akapicie punktu następuje odwołanie do wspomnianej powyżej (i nieznanej) ewaluacji. Dlaczego nie podano wykazu systemów opóźnionych, niecałkowicie zrealizowanych czy też jeszcze nierozpoczętych. Brak takich informacji nie pozwala na ocenę planowania wdrożeń tematów z PZIP.	Uwaga nieuwzględniona Rozdział diagnoza, w sposób przekrojowy wskazuje na główne ustalenia wynikające z przeprowadzonej ewaluacji. Szczegółowe odniesienie się do każdego z systemów i opisanie ich eksploatacji oraz stopnia zaawansowania prac na nimi nie jest możliwe w dokumencie strategicznym jakim jest PZIP. Celem tego rozdziału było wskazanie problemów nadal aktualnych, które stanowią pkt wyjścia dla określenia działań mających służyć ich rozwiązaniu.
9	Osoba fizyczna	PZIP	3. Diagnoza	22	Diagnoza – Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją – przypis 10 i 11	Podaje się w przypisach dolnych liczby użytkowników systemów informatycznych administracji, które jednak plasują Polskę na odległych miejscach w rankingu unijnym. Wg przypisu 10 – 35,5% obywateli to ok. 13,5 mln osób (czy wejść do portali?) korzysta w roku z portali administracji publicznej, co zapewnia Polsce dopiero 24 miejsce w UE. Dane te stoją w sprzeczności z danymi ze strony 6 (Wprowadzenie – pierwszy akapit), wg których 95% firm (na ok. 2,5 mln wg GUS) i 84% gospodarstw domowych (ok. 11 mln) korzysta z internetu. W 2019 aż 16 mln osób przesłało PIT-37 elektronicznie. Co jeszcze potrzeba, aby wynik rankingu był lepszy? A może metoda obliczeń korzystania z usług jest niewłaściwa? Z kolei przypis 11 odwołuje się do umiejętności cyfrowych – znowu problem z odległym miejscem Polski. 95% firm korzysta z internetu bez posiadania umiejętności cyfrowych? 16 mln PIT-37 sporządzono i wysłano bez posiadania umiejętności? Kto określa te umiejętności, skoro wychodzą tak absurdalne wyniki?	Uwaga nieuwzględniona Zaznaczyć trzeba, że nie ma bezpośredniej korelacji pomiędzy wskaźnikami cytowanymi przez autora uwagi. Każdy z nich odwołuje się do innej grupy badanych oraz innego zakresu tematycznego - obywatele są inną grupą niż przedsiębiorcy. Jednocześnie wynik badań wskazywał na poziomy z lat poprzednich, zatem statystyki wykorzystania usług w 2019 r. wpłyną na wynik Polski w kolejnych edycjach badania.
10	Osoba fizyczna	PZIP	3. Diagnoza	22	Diagnoza – Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją – podpunkt „rosnąca luka...”	Zapis o rosnącej luce dostępności specjalistów TI jest niewiarygodny – należy podać konkretne liczby studentów kierunków informatycznych, określić zapotrzebowanie na najbliższe 3 lata i zaproponować środki niwelacji luki, o ile ona rzeczywiście wystąpi.	Uwaga uwzględniona Diagnoza zostanie uzupełniona o dane wskazujące na liczbę brakujących na rynku specjalistów IT
11	Osoba fizyczna	PZIP	3. Diagnoza	22	Diagnoza – Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją – podpunkt „NIEWYSTARCZAJĄCE KOMPETENCJE...”	Kolejny zapis w tym rozdziale informuje o niewystarczających kompetencjach administracji publicznej w zakresie realizacji systemów informatycznych (praktycznie wszystkie fazy opracowania i wdrożenia). Nie proponuje się żadnej współpracy z sektorem prywatnym a argument o niskiej konkurencyjności nie tłumaczy problemów. Zapis o niskiej jakości systemów należy wykreślić, bo to kompromituje dokument.	Wyjaśnienie Faktem jest, że dla specjalistów IT administracja publiczna ze względu na warunki zatrudnienia nie jest konkurencją w stosunku do pracodawców w tej branży na rynku komercyjnym. Wpływa to na jakość wdrażanych rozwiązań, dlatego w Programie postuluje się rozwój kompetencji cyfrowych, także po stronie pracowników administracji publicznej.

12	Osoba fizyczna	PZIP	6.1. Wskaźniki określone dla Programu	41	wskaźniki	<p>Jak zauważono powyżej – projekt PZIP ma charakter życzeniowy, unika podawania konkretnych dat i wielkości danych czy transakcji. Taki sam charakter mają więc proponowane wskaźniki – są praktycznie zawsze do osiągnięcia lub wytumaczenia dlaczego nie uzyskano proponowanej wielkości.</p> <p>Wskaźnik 1 – Poziom zorientowania na użytkownika usług; podano % do uzyskania w 2022 r, ale nie wiadomo, co jest mierzone – Liczba usług?</p> <p>Wskaźnik 2 – odsetek osób korzystających z internetu.. – W latach 2015-18 uzyskano wzrost liczby użytkowników internetu o ok. 8 punktów procentowych, a do 2022 wzrost o ok. 15 punktów czyli tempo przyrostu wzrasta dwukrotnie. Wynik końcowy dalej będzie znacznie gorszy niż w UE. Oznacza to, że nadal nie wiemy dlaczego obywatele nie chcą korzystać z internetu w kontaktach z administracją. Przydatność wskaźnika – niewielka.</p> <p>Wskaźnik 3 – odsetek urzędów z EZD: wskaźnik jest balałmatny dopóki nie poda się konkretnych liczb urzędów posiadających lub nie EZD; poza tym – podanie, że w 2022 aż 25% urzędów nie będzie posiadać EZD jest porażką!</p> <p>Wskaźnik 4 – odsetek PZ: wprowadzenie tego wskaźnika nie ma praktycznie żadnego związku z kierunkami działania PZIP; aktualnie PZ posiada ok 11% obywateli czyli ok. 3.46 mln, a więc można powiedzieć, że posiadają wszyscy którzy potrzebują – jeżeli złożono 16 mln PIT-37 to oznacza, że ok. 12,5 mln podatników obyło się bez PZ; do 2022 zakłada się 3-krotny wzrost posiadaczy bez wskazania widocznych potrzeb posiadania Profilu Zaufanego. Proponuje się zrezygnowanie z tego wskaźnika</p> <p>Wskaźnik 5 – odsetek osób posiadających podstawowe umiejętności cyfrowe: wskaźnik w latach 2015-18 wzrósł o 6 pkt do 46%, a do 2022 zakłada się wzrost do 56% czyli w dwa lata zamierzamy uzyskać znacznie większe efekty niż do tej pory. PZIP nigdzie nie określa trybu i zakresu szkoleń mających podnieść kwalifikacje cyfrowe, co podważa sens i wielkość tego wskaźnika. Poza tym uzyskanie wskaźnika 56% nadal umieszcza nas w ogonie Europy, co jasno wynika z Diagnozy w p.3.</p> <p>Proponowane wskaźniki wymagają poważnej weryfikacji i związania z rzeczywistymi celami</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Wskaźnik 1 - Poziom Zorientowania na użytkownika badany jest poprzez ocenę dostępności i użyteczności publicznych e-usług oraz bada świadomość i bariery ich wykorzystania: Dostępność online: wskazuje, czy usługa jest online. Począwszy od trybu offline (0%), tylko informacje online (50%), w pełni online (100%); Użyteczność: wskazuje, czy funkcje wsparcia, pomocy i (interaktywne) informacje zwrotne są dostępne online.; Przyjazność dla urządzeń mobilnych: wskazuje, czy witryna zapewnia usługę za pośrednictwem przyjaznego dla urządzeń mobilnych interfejsu; interfejs, który jest "adoptowany" do urządzenia mobilnego.</p> <p>Przewidywane wartości wskaźników zostały ustalone w oparciu o ocenę możliwych postępów przy uwzględnieniu oddziaływania produktów zamkniętych w ostatnim czasie projektów, obecnie realizowanych projektów oraz najbliższych planów administracji publicznej w obszarze związanym z cyfryzacją.</p> <p>Wskaźnik 5 - zaplanowany wzrost w wysokości 10 p.procentowych w latach 2018-2022 obejmuje 4 a nie 2 lata. W ciągu tych czterech lat tylko w ramach III osi POPC przeprowadzonych będzie szereg szkoleń, w których weźmie udział ponad 400 tysięcy dorosłych mieszkańców Polski. Dodatkowo kompetencje cyfrowe są przedmiotem doskonalenia w ramach regionalnych programów operacyjnych i POWER.</p>
13	Osoba fizyczna	PZIP	3. Diagnoza	23-24	Diagnoza – Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją – pozycja Polski w UE	<p>Trzy wykresy obrazują stan polskiej informatyzacji, co omówiono w powyższych punktach. Okazuje się, że od kilkunastu lat sytuacja nie ulega poprawie, a nowy PZIP nie podaje żadnych rozwiązań naprawczych. Polska ma ok. 600 uczelni wyższych, kilkanaście albo kilkadziesiąt tys. studentów informatyki i nadal wlecemy się w ogonie Europy. Przy takiej bazie Polska powinna znajdować się przynajmniej w pierwszej dziesiątce krajów unijnych. Gdzieś tkwi poważny błąd w planowaniu i realizacji informatyzacji państwa.</p>	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Dotychczas w ramach rozwoju e-administracji w Polsce wdrożone szereg rozwiązań usprawniających funkcjonowanie samej administracji, ale przede wszystkim ułatwiających kontakty z obywatelami. Wskaźniki wybrane dla Programu wskazują na postęp. Jeżeli natomiast chodzi o pozycję Polski na arenie międzynarodowej to zasadna jest weryfikacja sposobu pomiaru danych pochodzących z PL np.w zakresie wskaźnika DESI.</p>

14	Osoba fizyczna	PZIP	4. Cele Programu	25-27	całość rozdziału	<p>Punkt 4 opracowania potraktowany jest opisowo a jego ogólnikowość nie pozwala na sformułowanie rzeczowej oceny.</p> <p>Nie podaje się żadnych konkretnych celów, a także nie wymienia się efektów wieloletniej komputeryzacji. Wynika, że należy znowu przywołać znane opracowanie N. Carra – IT się nie liczy (Harvard. Bus. Revue – listopada 2003, wyd. PL). Wiadomo od dawna, że nikt w kraju nie zajmuje się badaniem efektywności zastosowań informatyki w administracji, co pośrednio może być przyczyną nienajlepszych rezultatów w tym sektorze.</p> <p>W tym rozdziale napisano: - zapewnienie w sposób systemowy każdemu obywatelowi możliwości zdobywania i podnoszenia kompetencji cyfrowych na każdym etapie życia;</p> <p>Pomijając kwestie, że jest to wniosek kompletnie niemierzalny, PZIP nie zawiera nigdzie żadnej koncepcji kto i jak ma umożliwić podnoszenie kwalifikacji. Czy ma zrobić MC. MEN? a może MPiSS? Warto tylko zwrócić uwagę, że wg GUS z 2018 r uniwersytety III wieku objęły swą „opieką” zaledwie ok. 112 tys słuchaczy, w większości emerytów – na ok. 6 mln osób. W jaki sposób zamierza się prowadzić szkolenia z zakresu kompetencji cyfrowych w tej grupie? Problem dotyczy praktycznie wszystkich grup zawodowych – punkt 4.2.3 wymienia ciurkiem ogół obywateli, specjalistów TI i pracowników administracji, a każda z nich musi mieć zupełnie odmienne programy szkoleń, o czym dokument nie wspomina. Punkt 4 należy gruntownie zmienić.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>PZIP jest dokumentem przekrojowym o charakterze programowym w obszarze cyfryzacji, zatem cele sformułowane dla dokumentu odnoszą się do planowanych efektów wszystkich działań rządu w obszarze cyfryzacji. Konkretnie działania zaplanowane do realizacji w okresie obowiązywania Programu zostaną wpisane do Planu, który będzie stanowił załącznik do PZIP, w tym w zakresie odnoszącym się do kompetencji cyfrowych.</p>
15	Osoba fizyczna	PZIP	5. Kierunki interwencji	28-40	całość rozdziału	<p>Proponuje się zmienić nazwę punktu, np. na Kierunki działań, bo interwencje brzmią nieco dziwnie. Treść rozdziału jest b. ogólnikowa, co powoduje trudności z odniesieniem się do tematu. Po raz kolejny wychodzi brak udostępnienia wyników ewaluacji poprzedniego PZIP – nie wiadomo, co zostało zrobione, a co nie.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Zgodnie z intencją MC Kierunki interwencji opisują idee i ogólne założenia dalszych działań administracji rządowej mającej na celu rozwijanie e-administracji, które to kierunki będą realizowane przez szereg działań, a zatem kategorię węższą. Planowane działania (zatem konkretne projekty i inicjatywy) zostaną rozpisane w załączniku nr 2 do PZIP. Najważniejsze osiągnięcia w obszarze e-administracji zostały opisane w części dokumentu do tego celu przeznaczonej, czyli Diagnostyce.</p>
16	Osoba fizyczna	PZIP	5.1. Reorientacja administracji publicznej na usługi zorientowane wokół potrzeb obywatela	30-32	całość podrozdziału	<p>Forma zapisu tego punktu stwarza wrażenie, że nic nie zostało do tej pory zrobione w sferze usług cyfrowych. Wg tego zapisu przystępujemy do tworzenia usług cyfrowych od zera – czy to jest prawda? Dlaczego nie podano aktualnie wykorzystywanych usług cyfrowych (np. wskazanie repozytorium odpowiednim odsyłaczem)?</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Wskazany rozdział określa kierunek rozwoju e-usług publicznych oraz zasady, które mają być stosowane przy ich kolejnych. Przykłady udostępnionych e-usług, które wykorzystywane są z powodzeniem przez obywateli wskazane są natomiast w rozdziale dot. diagnozy. Nie zakłada się jednak opisywania wszystkich wdrożonych dotychczas e-usług, ponieważ nie jest to celem tego dokumentu. Ponadto statystyki odwiedzin stron, na których udostępnione są e-usługi centralne, dostępne są na portalu widok.gov.pl</p>

17	Osoba fizyczna	PZIP	5.2.1. Architektura Informacyjna Państwa	33-34	całość punktu	<p>Punkt 5.2.1 prezentuje wizję architektury informacyjnej państwa i z opisu wynika, że są to działania studialne. Plan działań nie powinien bazować na pracach studialnych przedstawiając w planie działań konkretne i wykonalne zamierzenia. Przedstawianie modeli dydaktyczno-akademickich jest bardzo ryzykowne – projekt PZIP nie podaje terminu zakończenia prac studialnych i innych, a przecież horyzont czasowy Programu to rok 2022. Oceniając prace modelowe warto przypomnieć przestrożę prof. M. Kaleckiego (cytuję za J. Oleńskim, Mragowo 2000), który odradzał swoim studentom „stosowanie modeli dydaktycznych przy podejmowaniu decyzji i kształtowaniu polityki gospodarczej w praktyce”. Kto zagwarantuje poprawność modelu i jacy wykonawcy podejmą się jego realizacji?</p>	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>Model AIP nie jest modelem studialnym, czy też dydaktyczno-akademickim. Jego kształt będzie ewoluował w miarę pogłębiania wiedzy o środowisku informacyjnym państwa, co zawsze jest procesem ciągłym. Niemniej, już obecnie ma on wartość użytkową. Wiedza szczegółowa zgromadzona w repozytorium AIP jest wykorzystywana przez KRMC (opinie RA) przy podejmowaniu decyzji w sprawie uruchamiania, bądź wstrzymania, realizacji konkretnych projektów przedsięwzięć. Docelowo, model będzie służył, jako odniesienie przy dokonywaniu oceny zasadności przedsięwzięć podejmowanych na poziomie rządowym oraz resortowym w obszarze informatyzacji i oceny przedkładanych założeń.</p> <p>Dodatkowo warto podkreślić, iż nie są to działania studialne lecz kolejne etapy dojścia do pełnego zakresu/ zawartości/ zdefiniowanych elementów AIP. Ponadto utrzymanie AIP zakłada cykliczność i iteracyjność więc powroty do już opracowanych/wskazanych obszarów są rzeczą naturalną i potrzebną i nie oznaczają studialnego charakteru działań a wręcz świadczą o dojrzałości podejmowanych kroków.</p> <p>W celu wskazania praktycznego wymiaru prac nad Architekturą Informacyjną Państwa, zapisy w Programie zostaną uzupełnione o wskazanie na System SIST (System Inwentaryzacji Systemów Teleinformatycznych), w którym gromadzone dane stanowią pkt odniesienia dla prowadzonych w ramach AIP działań.</p>
18	Osoba fizyczna	PZIP	5.2.2. Zarządzanie infrastrukturą IT	34-35	całość punktu	<p>Punkt 5.2.2 nie przedstawia rozwiązań infrastruktury IT do obsługi PZIP (czy administracji publicznej?). Proponuje się przedstawienie rozwiązań technicznych albo w załączniku do PZIP albo w odrębnym dokumencie (z zachowaniem elementów poufności rozwiązań)</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>PZIP jest dokumentem o charakterze strategicznym, dlatego też nie opisuje konkretnych rozwiązań technicznych, a jedynie wskazuje kierunek planowanych działań i zakładane rezultaty.</p>
19	Osoba fizyczna	PZIP	5.2.3. Elektroniczna zarządzania dokumentacją	34-35	całość punktu	<p>Punkt 5.2.3 przedstawia wizję (!) zastosowań elektronicznego zarządzania dokumentacją. Zaskoczeniem jest to, że w 2019 r sprawa ta w administracji publicznej nie jest jeszcze zakończona, a w końcu jest to jeden z najprostszyc systemów, znanych w krajowej informatyce od połowy lat 90-ych. Projekt PZIP nie podaje ile jednostek stosuje EZD, a ile oczekuje na wdrożenie. Nie wiadomo np., czy system objęte będzie np. Państwowe Gospodarstwo Rolne Stadnina Michałów (od 1995 jednoosobowa spółka Skarbu Państwa). Przedstawienie wizji oczekujących prac nie gwarantuje ich zakończenia w terminie do 2022 r. W tej sytuacji ocena tego działania jest wątpliwa</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Celem nadrzędnym jest budowa jednego innowacyjnego systemu EZD RP, opartego nie tylko na nowoczesnych rozwiązaniach teleinformatycznych, ale także na dotychczasowych doświadczeniach urzędów i jednostek, korzystających z takich systemów, jak np. EZD PUW i eDok oraz wiedzy i kompetencjach zespołów wdrażających. Wdrożenie systemu EZD RP jest kluczowe z punktu widzenia zapewnienia sprawności i efektywności funkcjonowania polskiej administracji. System ten będzie integrował się z wieloma systemami i rejestrami państwowymi, a także będzie wyznaczał standardy techniczne, organizacyjne i prawne. EZD RP będzie naturalnym integratorem systemów dziedzinowych poszczególnych urzędów, a funkcjonalnie dotyka niemal każdej dziedziny związanej z informatyzacją Państwa, od digitalizacji i nadawania metadanych, poprzez podpis elektroniczny i elektroniczne formularze, na archiwizacji kończąc, mającą olbrzymie znaczenie w przyszłości. To nowoczesne narzędzie, które rozwijane i dostosowywane będzie do dynamicznie zmieniającego się otoczenia, w tym przepisów prawa, jako jednolity system administracji publicznej RP. Już te dwa założenia – jednolitość systemu oraz centralnie finansowany rozwój i bezpłatne udostępnianie tysiącom podmiotów publicznych, wprowadzają duże oszczędności dla budżetu Państwa i znaczące usprawnienie funkcjonowania Państwa polskiego.</p>

20	Osoba fizyczna	PZIP	5.2.7. Centralna Platforma Analityczna	37-38	całość punktu	<p>Punkt 5.2.7 sygnalizuje powołanie (utworzenie) Centralnej Platformy Analitycznej. Projekt nie określa czy będzie to wydzielony departament MC, nowa agencja rządowa, instytut naukowo-badawczy (istniejący lub tworzony od podstaw) czy firma działająca w ramach gospodarstwa pomocniczego np. KPRM. Nie pokazano zasad współpracy ze środowiskiem naukowym i wyspecjalizowanymi firmami informatycznymi sektora prywatnego.</p> <p>Powołanie nowej placówki badawczej zajmie tyle czasu, że w horyzoncie czasowym PZIP nie należy spodziewać się żadnych wymiernych efektów. Projekt powinien odpowiedzieć na te wątpliwości.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Jak wskazano w Programie, CPA będzie centralnym rozwiązaniem analitycznym. Nie zakłada się zatem, że będzie to jakkolwiek wyodrębniona jednostka organizacyjna. Platforma budowana jest w ramach projektu realizowanego aktualnie przez Ministra Cyfryzacji we współpracy z partnerami.</p>
21	Osoba fizyczna	PZIP	5.3. Rozwój kompetencji cyfrowych obywateli, pracowników administracji publicznej oraz specjalistów TIK	38-40	całość podrozdziału	<p>Punkt 5.3 projektu wraca do kwestii rozwoju kompetencji cyfrowych, sygnalizowanych wcześniej w p. 4 dokumentu (Diagnoza). Kwestia podnoszenia kompetencji cyfrowych przedstawiona jest opisowo, nie pokazano udziału w tych działaniach MEN, MNiSW, MPiSS (doskonalenie zawodowe) czy nawet PARP. Nie wiadomo, kto będzie opracowywał podstawy programowe – tu warto przypomnieć ostatnią ocenę reformy szkolnictwa, gdzie NIK wykazał, że podstawy programowe opracowywało ok. 1700 specjalistów. Ilu specjalistów potrzeba do opracowania programów szkoleń itp. w sferze rozwoju kompetencji cyfrowych, również dla emerytów?</p> <p>Przewiduje się ponadto powołanie Centrum Kompetencyjnego Administracji – tu pojawią się takie same pytania jak przy Centralnej Platformie Administracyjnej (punkt powyżej) o charakter CKA i współpracę ze środowiskiem naukowym i praktyką gospodarczą. Nie należy się spodziewać efektów przed 2022 r.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona.</p> <p>W obszarze kompetencji przewiduje się opracowanie Programu Rozwoju Kompetencji Cyfrowych, który będzie programem rządowym. W jego opracowanie i realizację będzie zaangażowanych wiele podmiotów administracji rządowej i samorządowej, świata nauki, gospodarki i trzeciego sektora.</p> <p>Ideą Centrum Kompetencji Administracji jest stworzenie trwałych mechanizmów współdzielenia się wiedzą, narzędziami i koordynacji realizowanych projektów informatycznych w administracji. CKA będzie realizowane na na bazie Zespołu POPC Wsparcie w COI i komórek organizacyjnych w MC we współpracy z innymi urzędami. Na portalu www.gov.pl, w zakładce baza wiedzy zostaną zamieszczone materiały edukacyjne oraz informacje o szkoleniach z zakresu niezbędnego do realizacji projektów informatycznych.</p>
22	Osoba fizyczna	PZIP	7. Finansowanie	42-43	całość rozdziału	<p>Punkt 7 projektu PZIP omawia finansowanie planów. Podane informacje są niespójne i nie pozwalają na pełną ocenę projektu w tym zakresie.</p> <p>Jako główne źródło finansowania planu podaje się POPC i kwotę 4 mld zł. Projekt stwierdza, że dotychczas wydano ok. 2 mld nie wyjaśniając przyczyn opóźnień i nie deklarując, że wszystkie środki zostaną wydane. Wymienia się również inne programy, np. Horizon 2020, nie wyjaśniając jakie kwoty można z nich przeznaczyć na PZIP 2022.</p> <p>W „ocenie skutków regulacji” do projektu uchwały RM wymienia się kwotę 708,67 mln zł jako koszty realizacji programu – nie podano co to za koszty.</p> <p>Załącznik nr 2, pokazany w projekcie PZIP, a pominięty w piśmie przewodnim Ministra Cyfryzacji, dostępny na stronie MC, podaje wydatki ministerstwa na poziomie ok. 496 mln zł.</p> <p>Jak w tej sytuacji interpretować dane finansowe?</p>	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Rozdział 7 zawiera ogólne dane dotyczące źródeł finansowania, wśród których istotną rolę odgrywa POPC.</p> <p>Jednocześnie, mając na uwadze zapisy OSR w pkt 6 - Dodatkowe informacje (...) w ostatnim wierszu: <i>Całkowite koszty i oszczędności wynikające z realizacji Programu zostaną wskazane po uwzględnieniu wkładów wszystkich resortów do Planu działań stanowiącego załącznik do Programu</i>.</p> <p>Plan działań jest aktualnie w trakcie opracowywania w oparciu o wkłady resortów w ramach uzgodnień międzyresortowych.</p>

23	Osoba fizyczna	PZIP	Całość dokumentu	0	Układ tekstu	<p>Nie jest jasne, czy PZIP dotyczy tylko informatyzacji administracji publicznej, czy całego państwa. W pierwszym przypadku wątek kompetencji cyfrowych jest zbyt rozbudowany, w drugim – brakuje kierunków interwencji w obszarze gospodarczym (podatki, regulacje) oraz kulturalnym (digitalizacja zasobów, kwestia praw autorskich itp.). Obecnie dokument opisuje przede wszystkim przedsięwzięcia horyzontalne, leżące bezpośrednio w gestii Ministerstwa Cyfryzacji. Przedsięwzięcia sektorowe mają być wymienione w załączniku, ale w samym dokumencie powinna być jakaś informacja na temat metodologii doboru przedsięwzięć i przyjętych priorytetów – nawet jeśli wynikają one ze strategii wymienionych w rozdziale 2. Bez tego załącznik stanie się po prostu ewidencją pomysłów resortowych – właściwie każde przedsięwzięcie zmieści się w kierunku interwencji „Reorientacja administracji publicznej na usługi zorientowane wokół potrzeb obywatela”. Z drugiej strony nie będzie można zweryfikować, czy wszystkie obszary uznane za istotne i priorytetowe zostały uwzględnione. Poprzednio jakąś podstawą były m.in. wyniki badania z 2012 r. dotyczącego potrzeb związanych z załatwianiem spraw urzędowych. Czy potem przeprowadzano takie badania?</p>	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Jak wynika z określonego dla Programu celu głównego, obejmuje on modernizację administracji publicznej i usprawnienie funkcjonowania państwa przy wykorzystaniu technologii cyfrowych, co w efekcie ma wpłynąć na podniesienie jakości komunikacji obywateli i innych interesariuszy z administracją publiczną. W związku z tym, wskazane w Programie założenia koncentrują się na działaniach ukierunkowanych na usprawnienie funkcjonowania samej administracji, co w efekcie przełoży się na łatwiejszy i sprawny kontakt obywateli z administracją.</p> <p>Wskazane rozwiązania horyzontalne stanowią istotny fundament e-administracji i wymagają dla ich wdrożenia współpracy wszystkich resortów. Zakłada się, że rozwiązania wdrażane w ramach przedsięwzięć poszczególnych resortów będą komplementarne względem tych horyzontalnych i będą służyły ich efektywnemu wykorzystaniu.</p> <p>Jak wskazano w Programie, z uwagi na jego czteroletnią perspektywę realizacji, nie wszystkie inicjatywy podejmowane na poziomie rządowym znajdują odzwierciedlenie w Programie, ale tylko te, których powodzenie warunkuje cały proces transformacji cyfrowej i możliwe są do przeprowadzenia w zakładanym okresie.</p> <p>Ponadto wprowadzony do Programu wątek kompetencji cyfrowych został rozbudowany w taki sposób, aby zapewnić popyt na e-usługi administracji oraz biznesu.</p>
24	Osoba fizyczna	PZIP	1. Wprowadzenie	6	całość rozdziału	<p>Wprowadzenie nie pasuje do reszty dokumentu.</p> <p>We Wprowadzeniu kładzie się nacisk na wpływ technologii na rozwój poszczególnych sektorów gospodarki, wspomina się o wsparciu instytucjonalnym, legislacyjnym, a także organizacyjnym i finansowym dla przedsiębiorstw z branży IT, podczas gdy w dalszej części dokumentu stymulująca i regulacyjna rola państwa jest wspomniana tylko marginalnie. Nie wiadomo, czy prognozowany wzrost PKB o 275 mld zł (w stosunku do 94 mld) będzie wynikiem realizacji zadań zapisanych w PZIP, czy będzie wynikać także z innych działań (ułatwienia dla działalności biznesowej, wspieranie badań itp.).</p> <p>Z drugiej strony we Wprowadzeniu brakuje odniesień do pozagospodarczych aspektów cyfryzacji, takich jak rozwój mediów cyfrowych czy digitalizacja zasobów kultury (jest tylko krótka wzmianka o udostępnianiu posiadanych zbiorów danych w zakresie osiągnięć nauki oraz dóbr kultury).</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Jak wskazano w streszczeniu, "Wprowadzenie" do Programu określa ramy, będącej w toku, transformacji cyfrowej państwa, ale też pokazuje szerszą wizję państwa cyfrowego, której osiągnięcie zakłada się w dłuższej perspektywie. Z uwagi jednak na czteroletnią perspektywę realizacji Programu, zidentyfikowano w nim kluczowe kierunki interwencji, w ramach których zakłada się podejmowanie priorytetowych działań.</p> <p>Zgodnie z przyjętymi założeniami, rozdz. "wprowadzenie" wskazywać ma szerszy kontekst otoczenia administracji publicznej, które stanowi odniesienie dla wprowadzanych zmian w zakresie komunikacji z obywatelem czy świadczenia usług. Z uwagi jednak na fakt, iż celem działań zaplanowanych w ramach PZIP jest przede wszystkim modernizacja administracji publicznej nakierowana na poprawę relacji administracji z obywatelami i innymi interesariuszami, a zatem nie obejmuje to wszystkich aspektów cyfryzacji mających wpływ na wzrost PKB.</p>
25	Osoba fizyczna	PZIP	1. Wprowadzenie	10	Potencjał danych w procesie transformacji cyfrowej: "Tak dynamiczny rozwój technologii spowoduje konieczność zwielokrotnienia pojemności dostępnej przestrzeni dyskowej i mocy obliczeniowej, co przełoży się na znaczny wzrost zapotrzebowania gospodarki na usługi w ramach chmury obliczeniowej."	<p>Zbyt szczegółowy zapis, zresztą nieprawdziwy – ogromną większość obecnie wykorzystywanej pamięci dyskowej stanowią multimedia, dane wspomniane w tym miejscu to margines niemający wpływu na gospodarkę.</p>	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Zasoby chmurowe w tym kontekście dotyczą dostępu do otwartych danych, które z założenia wymagają umieszczenia w chmurze. Bez względu na to czy dostęp będzie dotyczył danych statystycznych, rejestrów publicznych, dokumentów publicznych a w szczególności multimediów (np. ngrania z posiedzeń rady gminy) niezbędne będą zasoby chmurowe.</p>
26	Osoba fizyczna	PZIP	1. Wprowadzenie	10	Potencjał danych w procesie transformacji cyfrowej: "Równocześnie Rząd zintensyfikuje działania zmierzające do wzmocnienia polskiego potencjału naukowego ..."	<p>Ta deklaracja nie ma potem żadnego odzwierciedlenia w treści PZIP.</p>	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Jak wskazano w streszczeniu, "Wprowadzenie" do Programu określa ramy, będącej w toku, transformacji cyfrowej państwa, ale też pokazuje szerszą wizję państwa cyfrowego, której osiągnięcie zakłada się w dłuższej perspektywie.</p> <p>Nie oznacza to jednak, że wszystkie z tych działań znajdują odzwierciedlenie w działaniach przewidzianych do realizacji w ramach samego Programu.</p>

27	Osoba fizyczna	PZIP	1. Wprowadzenie	10	Potencjał danych w procesie transformacji cyfrowej: "Pracownicy administracji wiedzą o dostępnych rozwiązaniach [w zakresie zamówień publicznych] oraz umieją je stosować.(...)"	Ten zapis jest sprzeczny z jednym z problemów z wykazu i z załącznika nr 1: „niewystarczające kompetencje administracji publicznej w zakresie zamawiania, projektowania, budowy systemów informatycznych oraz ich utrzymania ...”.	Uwaga częściowo uwzględniona Zapis będący przedmiotem uwagi zostanie zmieniony
28	Osoba fizyczna	PZIP	1. Wprowadzenie	11	Rola internetu szerokopasmowego i sieci 5G	Ten temat nie jest potem poruszany w PZIP, nie jest objęty kierunkami interwencji.	Uwaga nieuwzględniona jak wskazano w rozdziale 2.2. Strategie krajowe, kwestie m.in.. Internetu szerokopasmowego regulowane są w NPS, a PZIP jedynie wskazuje na nie, jako element stanowiący otoczenie programu i czynnik determinujący powodzenie działań zaplanowanych w PZIP.
29	Osoba fizyczna	PZIP	1. Wprowadzenie	12	Identyfikacja elektroniczna – system e-Doręczeń	System e-Doręczeń jest prezentowany wyłącznie jako narzędzie do komunikacji z administracją publiczną, podczas gdy ma on duży potencjał także w kontaktach gospodarczych jako jedna z usług zaufania.	Wyjaśnienie Wdrażane rozwiązanie już obecnie jest przychylnie odbierane przez przedsiębiorców jako usługa zaufania stanowiąca alternatywę dla tradycyjnych doręczeń o czym może świadczyć np. opinia Business Center Club do projektu ustawy z 7 marca 2019 r., w której aż 90% ankietowanych przez BCC przedsiębiorców oceniło pozytywnie skutki projektowanej regulacji. Mając na względzie fakt, że celem projektu jest elektroniczacja procesu doręczenia korespondencji subtelnie eksponowany jest także dodatkowy potencjał rozwiązania związany z optymalizacją procesów komunikacji w kanale B2B. Należy zwrócić uwagę, że przedsiębiorcy mają szansę występować w dwóch rolach na rynku e-Doręczeń: będą posiadać obowiązek bycia cyfrowym tj. posiadać adres do doręczeń do komunikacji z administracją, ale również w relacji B2B. Dodatkowo będą mieć możliwość stania się kwalifikowanymi dostawcami e-doręczeń i współuczestniczyć w naturalnym procesie rozwoju komercyjnego rynku komunikacji elektronicznej budowanej w oparciu o standard usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego.
30	Osoba fizyczna	PZIP	2. Krajowy i europejski kontekst strategiczny	14	całość rozdziału	Trochę brakuje jakiegoś powiązania strategii z PZIP, np. przez mapę określającą wspólne tematy.	Uwaga nieuwzględniona zagadnienia objęte zakresem poszczególnych dokumentów strategicznych, które istotne są z punktu widzenia PZIP, zostały opisane w treści rozdziału, natomiast wykres wskazuje na relacje poszczególnych dokumentów.
31	Osoba fizyczna	PZIP	3. Diagnoza	19	Zidentyfikowano [...] poprawę efektywności ...	Ocena ma charakter wyłącznie jakościowy. Nie wiadomo, jak zmierzono poprawę efektywności, jaki był rzeczywisty wpływ oceny założeń i monitoringu na sprawną realizację projektów, jak zmierzono poprawę komplementarności i interoperacyjności. Obecne sformułowanie nie może być podstawą do wyciągnięcia wniosków, czy rzeczywiście przyjęte rozwiązania przyniosły mierzalne efekty. Wprowadzie świadomie zrezygnowano z planu działań Ministra Cyfryzacji, ale brakuje odniesienia do koncepcji Głównego Informatyka Państwa – jakie były efekty wprowadzenia i czy taka struktura będzie zachowana.	Uwaga nieuwzględniona We wskazanym fragmencie chodzi o poprawę efektywności na etapie planowania nowych projektów i projektowanej w ramach nich infrastruktury, co możliwe jest do stwierdzenia w oparciu o projekty, które są kierowane do opinii KRMC. Przyjęty w ramach Komitetu mechanizm oceny projektów, w tym przy udziale Rady Architektury IT, pozwala na weryfikację komplementarności nowych rozwiązań względem już udostępnionych i ich interoperacyjność. Wprowadzie brak jest konkretnych danych wskazujących na mierzalne efekty, jednak proces oceny projektów na poziomie rządowym pozwala na stwierdzenie, iż takie efekty są już zidentyfikowane.

32	Osoba fizyczna	PZIP	3. Diagnoza	21	Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją państwa	Wbrew tytułowi problemy nie dotyczą cyfryzacji państwa, lecz jedynie cyfryzacji administracji (poza punktem dotyczącym niewystarczających kompetencji cyfrowych). Być może należy zmienić podtytuł na „Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją administracji publicznej”, zwłaszcza że potem cele programu dotyczą wyłącznie administracji. Wymienione problemy mają charakter ogólny i niespecyficzny. Nie wiadomo, co oznaczają „wysokie koszty budowy i utrzymania systemów i rejestrów publicznych”: czy wiadomo, o ile przekraczają benchmark rynkowy? Czy rzeczywiście brakuje modelu współpracy między instytucjami administracji publicznej – przecież kiedyś było np. CPI. Problemy związane z brakiem kompetencji cyfrowych w społeczeństwie oraz sposobami na ich rozwiązywanie nie pasują do reszty dokumentu i być może powinny być wyłączone do innego dokumentu strategicznego.	Uwaga uwzględniona Zidentyfikowane w diagnozie problemy odnoszą się do zakresu jaki obejmuje Program. Tak też należy rozumieć cyfryzację państwa, jako ograniczającą się do kwestii będących przedmiotem Programu. W kontekście kompetencji cyfrowych wskazać należy, że zmiany związane z cyfryzacją administracji publicznej należy prowadzić równocześnie z budową kompetencji cyfrowych społeczeństwa i dotyczy to zarówno obywateli, pracowników administracji publicznej oraz specjalistów IT. Działania w tym obszarze są komplementarne względem innych podejmowanych w kierunku realizacji celów Programu, dlatego zostały w nim ujęte w tak szerokim zakresie. Jednocześnie jak wskazano w podrozdziale 2.2. PZIP, MC rozpoczęło prace nad przygotowaniem Programu rozwoju kompetencji cyfrowych, który uzupełni i doszczegółowi założenia wskazane w PZIP. Program ten też stanowi jedno z działań wskazanych z Załączniku nr 2 do PZIP "Planie działań..."
33	Osoba fizyczna	PZIP	4.1. Cel główny	25	Modernizacja administracji publicznej z wykorzystaniem technologii cyfrowych nakierowana na potrzebę podniesienia sprawności państwa i poprawienie jakości relacji administracji z obywatelami i innymi interesariuszami.	Cel główny jest zdefiniowany w sposób zbyt techniczny – modernizacja nie jest celem samym w sobie, lecz środkiem do osiągnięcia celu, jakim powinno być np. „Podniesienie sprawności państwa i poprawienie jakości relacji administracji z obywatelami i innymi interesariuszami przy wykorzystaniu technologii cyfrowych.”	Uwaga nieuwzględniona Modernizacja oznacza nowocześnieństwo, ulepszenie i taki jest cel zmian planowanych do przeprowadzenia w administracji, które w efekcie mają wpłynąć na usprawnienie relacji z obywatelami.
34	Osoba fizyczna	PZIP	4.2. Cele szczegółowe	26		Ze względu na małą liczbę celów szczegółowych i sposób ich zdefiniowania trudno zweryfikować, czy naprawdę odpowiadają problemom zdiagnozowanym w rozdziale 3, widać to w załączniku nr 1. Na przykład „wzmocnienie dojrzałości organizacyjnej jednostek administracji publicznej oraz usprawnienie zaplecza elektronicznej administracji” rzeczywiście może mieć wpływ na „brak modelu współpracy między instytucjami administracji publicznej”, ale jest to odwzorowanie bardzo ogólne i niosące niewiele informacji.	Uwaga nieuwzględniona Zakłada się, że im lepiej zorganizowane są jednostki administracji publicznej oraz im wyższy jest stopień ich dojrzałości organizacyjnej, tym większa jest gotowość i zdolność do efektywnej współpracy.
35	Osoba fizyczna	PZIP	4.2. Cele szczegółowe	26	Wzmocnienie dojrzałości organizacyjnej jednostek administracji publicznej oraz usprawnienie zaplecza elektronicznej administracji (back office)	Uzasadnienie tego celu nie zawiera żadnych odniesień do efektywności (obniżenie kosztów, przyspieszenie realizacji itp.), choć właśnie problemy z efektywnością były wymienione w diagnozie.	Uwaga uwzględniona
36	Osoba fizyczna	PZIP	5. Kierunki interwencji	28		W całym rozdziale brakuje harmonogramu działań, co uniemożliwi w kolejnych latach weryfikowanie postępu prac. Kiedy zostanie udostępniony katalog usług publicznych? Kiedy będzie uruchomiony System Monitorowania Usług Publicznych? To samo dotyczy chmury obliczeniowej czy EZD RP. Horyzont czasowy PZIP obejmuje tylko kolejne 3 lata – wykonanie wszystkich przewidzianych zamierzeń w tym czasie wydaje się niemożliwe.	Wyjaśnienie Opracowywany obecnie Załącznik nr 2 do PZIP będzie zawierał wykaz przedsięwzięć, które będą wpisywały się w realizację założeń PZIP wraz ze wskazaniem terminów.

37	Osoba fizyczna	PZIP	5.1. Reorientacja administracji publicznej na usługi zorientowane wokół potrzeb obywatela	29	Portal [gov.pl] połączy strony administracji publicznej w jeden, jednolity i przejrzysty system informacyjny.[...] Podmioty administracji publicznej będą prowadzić własne strony wyłącznie na Portalu.	Nie jest jasne, jak to rozumieć. Czy będzie to jeden program, centralnie zamawiany? Czy zostaną opracowane jednolite interfejsy, ale poszczególne podmioty będą zamawiać własne programy? To będzie miało wpływ na konkurencję i rynek. To jest bardzo istotna decyzja i powinna tu być bardziej szczegółowo opisana.	Wyjaśnienie Portal gov.pl będzie głównym serwisem polskiej administracji – centralną bramą do cyfrowych informacji i usług państwa, tworzonym przez Ministerstwo Cyfryzacji we współpracy z całą administracją publiczną. Obecnie na portalu znajdują się strony wszystkich ministerstw, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz Komitetu Rady Ministrów do spraw Cyfryzacji. Połączone zostały również dotychczas najczęściej niezależnie funkcjonujące dwa kanały informacji o działaniach jednostek administracji: serwisy Biuletynu Informacji Publicznej i strony www. Poszczególne resorty stopniowo migrują swoje treści na nowy BIP w ramach gov.pl. W ramach projektu rozbudowywany jest system do zarządzania treścią, który pozwala redaktorom z ministerstw, urzędów centralnych i wojewódzkich na coraz wygodniejsze zarządzanie i aktualizowanie treści poszczególnych podmiotów.
38	Osoba fizyczna	PZIP	5.2.2. Zarządzanie infrastrukturą IT	34	Wykorzystanie chmury obliczeniowej jako docelowego środowiska informatycznego dla administracji publicznej umożliwi proaktywne świadczenie nowoczesnych usług informatycznych w odróżnieniu od dotychczasowego, reaktywnego modelu świadczenia usług IT.	Zbyt daleko idąca teza. W przypadku chmury można mówić o proaktywnym reagowaniu na zmiany w obciążeniu lub na zagrożenia, ale to nie oznacza zmiany całego modelu świadczenia usług widzianych z punktu widzenia użytkownika końcowego. Może zmienić na „zapewnienie dostępu do infrastruktury informatycznej”?	Uwaga uwzględniona Dokument zostanie zmieniony poprzez zmianę zapisu na: Wykorzystanie chmury obliczeniowej jako docelowego środowiska informatycznego dla administracji publicznej ułatwi proaktywne świadczenie nowoczesnych usług informatycznych wymagających zapewnienia szybkiego dostępu do infrastruktury informatycznej
39	Osoba fizyczna	PZIP	5.2.2. Zarządzanie infrastrukturą IT	34		Perspektywy budowy chmury obliczeniowej w przewidzianej perspektywie czasowej (do 2022 r.) nie brzmią wiarygodnie, wzięwszy pod uwagę dotychczasowe doświadczenia z porządkowaniem centrów komputerowych administracji publicznej. Należy podać realny harmonogram z etapami i terminami ich wykonania, żeby w kolejnych latach była możliwa weryfikacja postępu prac.	Uwaga nieuwzględniona PZIP będąc dokumentem o charakterze strategicznym opisyje kierunki działań administracji publicznej a wskazywanie konkretnych hermogramów, w sytuacji opisywania dopiero planowanych działań powodowałyby szybką dezaktualizację tego dokumentu. Jednocześnie wskazać należy, że szczegóły dotyczące ram czasowych i pełne harmonogramy dot WIIP znajdują się w procedowanej obecnie uchwale RM ws. WIIP.
40	Osoba fizyczna	PZIP	5.2.2. Zarządzanie infrastrukturą IT	34	Ważnym elementem funkcjonalności usługowej WIIP będzie możliwość zapewnienia niezakłóconej komunikacji pomiędzy instytucjami (jednostkami organizacyjnymi) uczestniczącymi w projekcie nawet w sytuacjach wystąpienia ataków o dużej skali w publicznym Internecie.	Ta myśl wymaga rozwinięcia. Czy chodzi o zbudowanie wydzielonej sieci administracji publicznej, połączonej z operatorami Internetu w kilku punktach brzegowych? Czy wiadomo, kto miałby być operatorem takiej sieci? Do jakiego poziomu sieć miałaby schodzić (powiaty? gminy? szkoły, szpitale itp.?). To są bardzo ważne decyzje strategiczne – jeśli efekt miałby być osiągnięty do 2022 r., to już teraz powinny być przynajmniej zarysowane.	Wyjaśnienie We wskazanym fragmencie chodzi o rozwiązania techniczne i organizacyjne Rządowego Klastra Bezpieczeństwa. RKB będzie wykorzystywał istniejące sieci rządowe.
41	Osoba fizyczna	PZIP	5.2.3. Elektronizacja zarządzania dokumentacją	34		Z PZIP nie wynika, jak to zadanie ma być realizowane. Czy specyfikacja wymagań będzie uzgadniana z przyszłymi użytkownikami, a jeśli tak, to w jakiej formie? Czy Ministerstwo Cyfryzacji samodzielnie ją określi, ryzykując nieuwzględnienie potrzeb części urzędów? Akurat w tym przypadku warto byłoby jakoś odnieść się do dotychczasowych niepowodzeń: w 2016 r. planowano, że do końca 2016 r. zostaną opublikowane szczegóły realizacji EZD RP, docelowa architektura itp. oraz mapa rozwoju do 2020 r. Obecne zapisy stanowią właściwie kopię tych sprzed trzech lat.	Uwaga nieuwzględniona PZIP będąc dokumentem o charakterze strategicznym opisyje kierunki działań administracji publicznej, nie określa natomiast szczegółów każdego z przedsięwzięć wpisujących się w realizację jego założeń. Projekt EZD RP był przedmiotem oceny w ramach KRMC a opis założeń tego projektu dostępny jest na portalu krmc.mc.gov.pl. Projekt ten jest też monitorowany w ramach KRMC. Nie wydaje się natomiast zasadne opisywanie działań poprzedzających uruchomienie tego projektu w samym Programie.

42	Osoba fizyczna	PZIP	5.2.5. Jednolity system doręczeń elektronicznych	36		Przyjęte rozwiązanie sugeruje wykorzystanie wyłącznie na potrzeby administracji publicznej (państwo – obywatel), jednocześnie spełniającej wymogi rejestrowanego doręczenia elektronicznego. Czy będzie to rozwiązanie dostępne także dla innych użytkowników, co pozwoliłoby szerzej wykorzystać taką usługę także w sektorze komercyjnym?	Wyjaśnienie Wdrożenie standardu usługi rejestrowanego doręczenia w projektowanej ustawie o elektronicznej korespondencji, zapewni interoperacyjność między kwalifikowanymi usługami rejestrowanego doręczenia elektronicznego a publiczną usługą rejestrowanego doręczenia elektronicznego co poszerzy zakres zastosowań rozwiązania w modelu B2B, B2C. Projektodawca zakłada wykorzystanie publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego przez podmioty niepubliczne także do realizacji korespondencji między nimi. Zatem przedsiębiorcy będą mogli dokonać wyboru najkorzystniejszej oferty w tym zakresie jaką zaproponują mu dostawcy e-Doręczenia, działający na rynku cyfrowych usług zaufania.
43	Osoba fizyczna	PZIP	5.2.6. Elektroniczna świadczeń zdrowotnych 5.2.7. Centralna Platforma Analityczna	36		Tych kierunków nie ma na diagramie na str. 28. 5.2.6 nie ma charakteru horyzontalnego i nie pasuje do reszty dokumentu – na podobnej zasadzie należałoby wpisać elektroniczną systemu podatkowego czy elektroniczną szkolnictwa.	Uwaga uwzględniona w zakresie aktualizacji diagramu. Horyzontalny charakter danego rozwiązania zależy od systemowego wymiaru jego zastosowania i skali. Zakłada się, że dotyczy to rozwiązań budowanych centralnie, które mogą mieć lub nawet powinny zastosowanie na różnych poziomach administracji publicznej. Z uwagi właśnie na systemowy charakter rozwiązań w obszarze elektronicznej świadczeń zdrowotnych, które udostępniane są centralnie, a mają zastosowanie w skali całego kraju, został on uwzględniony w tym rozdziale. Propozycja ujęcia tego obszaru w rozwiązaniach horyzontalnych została zgłoszona przez Ministra Zdrowia.
44	Osoba fizyczna	PZIP	5.2.7. Centralna Platforma Analityczna	37	W okresie obowiązywania PZIP zaplanowanie jest zrealizowanie sześciu specjalizowanych rozwiązań analitycznych [...]	Należy podać listę tych sześciu rozwiązań wraz z harmonogramem oraz oczekiwanymi efektami.	Uwaga nieuwzględniona PZIP będąc dokumentem o charakterze strategicznym, który opisyje kierunki działań administracji publicznej a wskazywanie konkretnych harmonogramów, w sytuacji opisywania dopiero planowanych działań powodowałyby szybką dezaktualizację tego dokumentu. Szczegóły dotyczące założeń ZPA oraz harmonogram realizacji są przedmiotem odrębnego projektu realizowanego przez MC.
45	Osoba fizyczna	PZIP	5.3. Rozwój kompetencji cyfrowych obywateli, pracowników administracji publicznej oraz specjalistów TIK	37		Ten rozdział nie pasuje do reszty dokumentu – jako jedyny nie odnosi się do administracji, ale do działań całego państwa podejmowanych przez różne resorty, samorządy itp. Jego obecność uwypukla brak rozdziałów dotyczących np. digitalizacji dóbr kultury czy wsparcia rodzimego przemysłu informatycznego. Rozdział poza zbiorem słusznych haseł zawiera bardzo mało konkretów. Nie wiadomo, jak właściwie mają wyglądać kierunki interwencji. Dodatkowe pieniądze dla uczelni? Finansowanie zajęć w szkołach? Aby utrzymać spójność z resztą dokumentu, należy zostawić tylko część dotyczącą budowy Centrum Kompetencyjnego Administracji. Zakres jego jest jednak tak szeroki, że nie uda się go osiągnąć do 2022 r. Nierealistyczne jest założenie, że utworzenie Centrum Kompetencyjnego rozwiąże zdiagnozowany problem niskiej konkurencyjności administracji publicznej jako pracodawcy dla specjalistów IT, ze wszystkimi negatywnymi konsekwencjami. Raczej należy myśleć o stworzeniu instytucji (na wzór dawnego CPI), która mogłaby zatrudniać wysokiej klasy fachowców i bezpośrednio wspierać urzędy przy przygotowywaniu, zlecaniu (a może i prowadzeniu) przedsięwzięć informatycznych. Przecież Ministerstwo Infrastruktury nie zleca i nie nadzoruje budowy autostrad – robi to Generalna Dyrekcja DKIA.	Uwaga nieuwzględniona Przyjęto założenie, że bez stałego podnoszenia kompetencji cyfrowych obywateli (która sprzyja kreaowaniu świadomości cyfrowej) oraz poszczególnych grup zawodowych w tym pracowników administracji, wdrażanie kolejnych rozwiązań technologicznych oraz udostępnianie kolejnych e-usług, byłoby nieefektywne, z powodu niskiego zainteresowania nimi oraz braku wiedzy i umiejętności do korzystania z nich. Ponadto, w zakresie rozwoju kompetencji cyfrowych obywateli Program Rozwoju Kompetencji Cyfrowych zawierać będzie propozycje konkretnych rozwiązań w obszarze tych kompetencji. Ich rozwój jest niezbędny dla zapełnienia popytu na e-usługi oferowane przez administrację publiczną i biznes.

46	Osoba fizyczna	PZIP	5.3. Rozwój kompetencji cyfrowych obywateli, pracowników administracji publicznej oraz specjalistów TIK	38-39	[...] chodzi m.in. o bezpośrednią współpracę, sieciowanie ekspertów z różnych instytucji np. pełnomocników ds. otwartości danych.	Zapis jest niejasny, napisany żargonem („sieciovanie ekspertów”) i robi wrażenie jakiegoś przypadkowego dopisku niepasującego do reszty. Dlaczego akurat taki przykład?	Uwaga uwzględniona Zmiana zapisu na "zacieśnianie współpracy"
47	Osoba fizyczna	PZIP	7. Finansowanie	41	Akapiit dotyczący instrumentu Horyzont 1996	Nie jest jasne, w jaki sposób ten instrument mógłby być zastosowany do finansowania któregoś z kierunków interwencji opisanego w PZIP.	Uwaga nieuwzględniona W rozdziale wskazane są potencjalne źródła finansowania działań służących realizacji Programu, nie stanowi to natomiast o rozstrzygnięciu, że któreś z przedsięwzięć skorzysta z tego źródła dofinansowania.
48	Osoba fizyczna	PZIP	8. Podsumowanie i korzyści z realizacji Programu	43		Dwa ostatnie punkty dotyczące podniesienia świadomości cyfrowej oraz szybszego rozwoju gospodarczego kraju dzięki stworzeniu odpowiednich warunków dla wykorzystania potencjału technologii cyfrowych nie odzwierciedlają treści PZIP. W szczególności ten ostatni punkt bardziej zależy od tworzenia otoczenia przyjaznego dla biznesu oraz od tworzenia podstaw legislacyjnych dla cyfryzacji (dopuszczalność dokumentu elektronicznego, usuwanie istniejących barier), a tego PZIP nie dotyczy.	Uwaga nieuwzględniona Kwestia budowy świadomości cyfrowej jest nierozdzielnie związana z rozwojem kompetencji cyfrowych, a zatem wpisuje się w zakres PZIP. Z kolei zgodnie z założeniami celu głównego PZIP, unowocześnienie i usprawnienie funkcjonowania administracji publicznej służyć ma podniesieniu sprawności całego państwa przy wykorzystaniu potencjału technologii cyfrowych, a zatem będzie to miało również wpływ na rozwój gospodarczy.
49	Osoba fizyczna	Załącznik nr 1 do PZIP				W tabelce brakuje problemu ze str. 22: „niska świadomość wagi jakości danych wprowadzanych do rejestrów publicznych oraz celów do jakich te dane są pozyskiwane”. Warto byłoby w przypadku Kierunku 5.2 podawać także (albo wyłącznie) podkierunki, zgodnie z podziałem na str. 32–37. Kierunek 5.2 jest bardzo ogólny.	Uwaga uwzględniona
50	Osoba fizyczna	Załącznik nr 1 do PZIP				Przypisanie kierunków interwencji do problemów nie wynika z opisu tych kierunków i w kilku przypadkach jest mocno naciągane. Problem wysokiego kosztu budowy i utrzymania systemów i rejestrów publicznych nie zostanie rozwiązany w wyniku wprowadzenia Architektury Informatycznej Państwa ani wprowadzenia zarządzania infrastrukturą IT. Wymaga raczej wsparcia zamawiających przy zamawianiu systemów oraz lepszej oceny celowości ich budowy. To samo dotyczy braku modelu współpracy między instytucjami administracji publicznej, wymiany rozwiązań, świadczenia sobie wzajemnie usług i ich rozliczania.	Wyjaśnienie Przedmiotowy załącznik zostanie zweryfikowany. Cenne byłoby natomiast wskazanie konkretnych propozycji zmian, jeżeli w opinii zgłaszającego uwagę wymagają one wprowadzenia do dokumentu.
51	Osoba fizyczna	Załącznik nr 1 do PZIP			Szybka ekspansja nowoczesnych technologii znacząco wyprzedza tempo prac legislacyjnych [...] Taki stan rzeczy skutkuje lukami prawnymi [...]	Przypisanie tego problemu do kierunku interwencji 5.1. nie ma podstaw – żadne z opisanych działań tego nie dotyczy.	Uwaga uwzględniona
52	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP		całość dokumentu	całość dokumentu	Brak justowania tekstu, tj. wyrównania tekstu do obu marginesów jednocześnie.	Uwaga nieuwzględniona Zgodnie z wymogami WCAG2.0 związanymi z zapewnieniem dostępności dokumentu dla osób z dysfunkcjami wzroku, tekst powinien być wyrównany "do lewej".

53	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	1. Wprowadzenie	10	Potencjał danych w procesie transformacji cyfrowej "Punktem wyjścia dla procesu otwierania danych będzie prowadzenie stałych konsultacji z potencjalnymi użytkownikami w celu określenia najbardziej pożądanej grupy danych publicznych, które mają najwyższy potencjał dla ponownego wykorzystywania."	<p>Czy pod pojęciem „stałych konsultacji” należy rozumieć „konsultacje publiczne”, o których mowa w § 31 uchwały numer 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. Regulamin pracy Rady Ministrów?</p> <p>W jakiej formie będą prowadzone „stałe konsultacje”?</p> <p>Czy prowadzenie konsultacji w trybie stałym / ciągłym nie będzie naruszać zasady przejrzystości sformułowanej w Wytycznych do przeprowadzania oceny wpływu oraz konsultacji publicznych w ramach rządowego procesu legislacyjnego: „Organizator konsultacji informuje o harmonogramie konsultacji i umieszcza bez zbędnej zwłoki kolejne wersje dokumentu oraz zgłaszane uwagi.”</p>	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Otwieranie danych publicznych jest stałym procesem, w związku z tym konsultacje z interesariuszami także mają charakter stały. Mogą one przybierać różną postać, np. ankiet internetowych, peneli eksperckich, grup roboczych i in. Konsultacje publiczne, o których mowa w regulaminie pracy RM odnoszą się przede wszystkim do dokumentów rządowych. Niemniej konsultacje, o której mowa w PZIP, będą spełniać standardy wyznaczone przez Siedem zasad konsultacji.</p>
54	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	1. Wprowadzenie	10	Potencjał danych w procesie transformacji cyfrowej "Punktem wyjścia dla procesu otwierania danych będzie prowadzenie stałych konsultacji z potencjalnymi użytkownikami w celu określenia najbardziej pożądanej grupy danych publicznych, które mają najwyższy potencjał dla ponownego wykorzystywania."	<p>Brak w dokumencie rozwinięcia opisanego założenia, wskazania sposobów projektów, które byłyby wyrazem intensyfikacji działań na rzecz wzmocnienia polskiego potencjału naukowego. Brak odniesienia do innych dokumentów, w których byłyby opisane projekty, pomysły intensyfikacji działań w omawianym zakresie.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Uwaga poza zakresem dokumentu</p>
55	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	1. Wprowadzenie	10	Potencjał danych w procesie transformacji cyfrowej: „podniesienie znaczenia polskiej nauki."	<p>Błąd językowy, należy zmienić na: „podniesienie znaczenia polskiej nauki.”</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p>
56	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	1. Wprowadzenie	13	Bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni: "Jednak nie pozostaną one bez wpływu na działania podejmowane na poziomie regionalnym i samorządowym."	<p>Błąd językowy, należy zmienić na: „regionalnym i samorządowym.”.</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p>
57	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	1. Wprowadzenie	13	Bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni: „Państwo zapewni skuteczną prawną, organizacyjną i instytucjonalną ochronę danych osobowych obywateli, tak aby czuli się bezpiecznie korzystając z elektronicznych usług administracji i sektora prywatnego."	<p>Sposób sformułowania zdania sugeruje, że obecne regulacje prawne w zakresie ochrony danych osobowych są niewystarczające, a skuteczne rozwiązania prawne dopiero zostaną wprowadzone.</p> <p>Czy planowane jest przyjęcie innych rozwiązań prawnych, poza obecnie obowiązującymi, regulujących ochronę danych osobowych?</p> <p>Zgodnie z zasadą rozliczalności wyrażoną w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) numer 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, podmiotem odpowiedzialnym za przestrzeganie zasad ochrony danych osobowych jest w każdym przypadku przetwarzania administrator danych, a nie państwo.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Kontekst całego akapitu odnosi się do procesu rozwojowego, który trwa i trwać będzie w wieloletniej perspektywie czasowej. W takim ujęciu państwo zapewnić będzie wspomnianą ochronę danych. Ochrona ta ma charakter organizacyjny i instytucjonalny tj. poprzez tworzenie stosownych regulacji i powiązanych mechanizmów kontrolnych oddziałuje na bezpieczeństwo danych także w sektorze prywatnym.</p>

58	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	2. Krajowy i europejski kontekst strategiczny	15	„Konstruując Program wzięto pod uwagę konieczność wsparcia instytucjonalnego i prawnego branż zajmujących się wytwarzaniem i użytkowaniem technologii cyfrowych.”	Kilkukrotnie podkreślono konieczność przyjęcia nowych regulacji prawnych dla realizacji celów Programu. Czy wzięto pod uwagę ryzyko wystąpienia inflacji legislacyjnej, tj. uchwalania nadmiernej liczby aktów prawnych w stosunku do potrzeb, zbytniej szczegółowości przepisów prawa?	Uwaga uwzględniona W celu zapewnienia oceny prawnej dla wdrażanych rozwiązań cyfrowych zakłada się przygotowanie jednego, spójnego aktu prawnego pn. Kodeks cyfrowy, który zbierze wszystkie zagadnienia związane z szeroko pojętą informatyzacją, rozproszone dziś w różnych aktach prawnych. Celem jest wprowadzenie rozwiązań prawnych pozwalających organom administracji publicznej na sprawną, kompleksową i priorytetową obsługę obywatela, przy jednoczesnym ograniczeniu do minimum stawianych mu obecnie wymogów informacyjnych. Program zostanie uzupełniony o zapisy w tym zakresie.
59	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	3. Diagnoza	21	Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją państwa: „niedostateczna dbałości o bezpieczeństwo informacji, tak na etapie projektowania systemów teleinformatycznych, jak i na etapie ich eksploatacji”	Błąd językowy, należy zmienić na: „niedostateczna dbałość (...)”.	Uwaga uwzględniona
60	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	3. Diagnoza	22	Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją państwa: „Taki stan rzeczy skutkuje lukami prawnymi w otoczeniu praw obywatela dotyczących się do ochrony jego prywatności, anonimizacji danych oraz zakresu ich wykorzystania.”	Błąd językowy, należy zmienić na: „praw obywatela odnoszących się do ochrony jego” lub „praw obywatela dotyczących ochrony jego”.	Uwaga uwzględniona
61	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	4. Cele Programu	25	„(...) powinien odczuć realną zmianę w sposobie funkcjonowania państwa ipolepszeniu swoich relacji z państwem.”	Błąd językowy, należy zmienić na: „państwa i polepszeniu”.	Uwaga uwzględniona
62	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	4.2. Cele szczegółowe	26	„W związku z tym, działania państwa w dziedzinie tworzenia i świadczenia usług cyfrowych zostaną ukierunkowane na stałe podnoszenie ich jakości, i zwiększanie łatwości dostępu do usług, ich przejrzystości i kompleksowości.”	Błąd językowy, należy zmienić na: „dziedzinie tworzenia i świadczenia”.	Uwaga uwzględniona
63	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	4.2. Cele szczegółowe	26	„Jednocześnie e-usługi powinny umożliwiać realizację całych procesów życiowych i obywatela w sposób kompleksowy i „wyprzedzać” jego potrzeby w zakresie wypełniania przewidzianych prawem obowiązków (np. przypomnienie o upływie terminu ważności dowodu osobistego, badania technicznego samochodu).”	Posłużono się niewłaściwym terminem. Do procesów życiowych zalicza się: ruch, oddychanie, reakcję na bodźce, wzrost, wydalanie, rozmnażanie i odżywianie. Proponowane sformułowanie: „Obywatel powinien mieć możliwość załatwienia każdej sprawy administracyjnej w sposób kompleksowy za pomocą systemu e-usług. Model e-komunikacji obywatela z organami państwa, będący częścią wskazanego systemu, powinien obejmować indywidualne informacje o obowiązkach prawnych ciążyących na obywatelu, w tym zwłaszcza powiadomienia o zbliżających się terminach.”	Uwaga uwzględniona zmienio zdarzeń życiowych

64	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	4.2. Cele szczegółowe	26	„Budowa nowoczesnych i uniwersalnych rozwiązań dla zaplecza administracji (back-office), będzie wspierać jej rzeczywiste potrzeby, a w efekcie posłuży do uzyskania sprawnej i bezpiecznej wymiany informacji, wesprze ujednoczenie procedur i przyczyni się do osiągnięcia wysokiej jakości przetwarzanych danych, niezbędnych do realizacji usług na rzecz obywateli.”	<p>Pojęcie „back-office” (zaplecze administracyjne) obejmuje funkcje wspomagające podstawową działalność lub procesy pomocnicze w organizacji, najczęściej: procesy finansowo-księgowo, zarządzanie danymi i dokumentami, zarządzanie zasobami ludzkimi.</p> <p>Brak wskazania funkcji, które składają się na zaplecze administracyjne administracji publicznej.</p> <p>Czy założenie tworzenia narzędzi wspierających realizację podstawowych zadań przez administrację publiczną pozostaje zgodne z wyrażoną w Programie deklaracją reorientacji administracji publicznej na usługi świadczone na rzecz obywatela?</p>	<p>Wyjaśnienie</p> <p>pod pojęciem „back-office” rozumiane są działania nie tylko pomocnicze/wspomagające ale wszystkie, których obywatel nie widzi jako klient administracji. Np. komunikacja pomiędzy organami w celu obsłużenia sprawy. Nie jest możliwe świadczenie usług dla obywateli bez sprawnie działających mechanizmów back-office, dlatego zakłada się ten obszar modernizacji administracji publicznej za kluczowy z perspektywy celu jakim jest usprawnienie relacji z obywatelami.</p>
65	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	5.1. Reorientacja administracji publicznej na usługi zorientowane wokół potrzeb obywatela	30	„Udostępniony zostanie System Monitorowania Usług Publicznych, który pozwoli na monitorowanie usług świadczonych przez samorząd terytorialny. Odbiorcami systemu będą zarówno instytucje administracji rządowej jak i samorządowej, instytucje zarządzające programami operacyjnymi i jednostki oceny interwencji publicznej, jak również społeczeństwo, przedsiębiorcy i środowiska naukowe.”	<p>Dlaczego wskazano, że System Monitorowania Usług Publicznych będzie służyć wyłącznie do monitorowania usług świadczonych przez samorząd terytorialny? Czy System Monitorowania Usług Publicznych nie będzie służyć do monitorowania usług świadczonych przez administrację rządową?</p> <p>Zgodnie z treścią dokumentu „System Monitorowania Usług Publicznych. Koncepcja ogólna.”, dostępnego na: administracja.mswia.gov.pl: „Proces decyzyjny w jednostkach administracji rządowej i samorządowej będzie wspierany przez kompleksowy i intuicyjny w obsłudze powszechny system monitorowania usług publicznych.”</p>	<p>Wyjaśnienia</p> <p>Z uwagi na zainteresowanie jednostek samorządu terytorialnego zbudowaniem systemu umożliwiającego monitorowanie usług publicznych, projektowany system w pierwszej kolejności adresowany jest do samorządu. Potrzeba porównywania jakości, efektywności kosztowej, ilości, dostępności tych usług pomiędzy gminami, powiatami, województwem samorządowym jest bowiem z uwagi na liczbę JST (2809) największa. Potencjalne korzyści jakie wynikają z systemowego sposobu dokonywania porównań (benchmarkingu) są w samorządzie także największe.</p> <p>Docelowy model funkcjonowania systemu SMUP nie wyklucza natomiast możliwości monitorowania usług, za które odpowiada administracja rządowa. Należy jednak mieć na uwadze, iż sfera świadczenia usług publicznych jest w Polsce, w dużej mierze, domeną jednostek samorządu terytorialnego, które są największym publicznym usługodawcą (odpowiadają np. za lokalny transport publiczny, edukację, drogownictwo, pomoc społeczną, kulturę, geodezję, gospodarowanie nieruchomościami etc.). Rocznie odpowiadają za realizację zadań o wartości ok.250 mld zł.</p> <p>W przypadku każdego z obszarów usług realizowanych przez JST, a objętych monitorowaniem przez system SMUP, gromadzone dane mogą być także wykorzystywane przez administrację rządową np. do oceny stanu polityki publicznej w danym obszarze. Z tego powodu wśród odbiorców systemu wskazuje się także administrację rządową.</p> <p>Szerzej o koncepcji systemu: http://administracja.mswia.gov.pl/adm/projekty-ue/system-monitorowania-us/aktualnosci/10929,Koncepcja-wykonawcza-SMUP-zaakceptowana.html</p>
66	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	5.1. Reorientacja administracji publicznej na usługi zorientowane wokół potrzeb obywatela	31	„Kluczową rolę w tym odgrywałaby przy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów Zespół ds. Programu GovTech Polska ze szczególną rolą Ministerstwa Cyfryzacji, Ministerstwa Przedsiębiorczości i Technologii, oraz Urzędu Zamówień Publicznych.”	Błąd językowy, należy zmienić na: „odgrywa działający”.	uwaga uwzględniona
67	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	5.2.2. Zarządzanie infrastrukturą IT	33	„(...) realizowana będzie koncepcja Wspólnej Infrastruktury Informatycznej Państwa WIIP zapewni sprawne świadczenie usług w obszarze zasobów infrastruktury teleinformatycznej (...)”	Błąd językowy, należy zmienić na: „Wspólnej Infrastruktury Informatycznej Państwa (WIIP)”.	uwaga uwzględniona

68	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	5.2.2. Zarządzanie infrastrukturą IT	33	"W ramach prowadzonej transformacji cyfrowej nastąpi zmiana podejścia przez rynek do współpracy z sektorem publicznym, której efektem będzie postrzeganie jednostek administracji jako pojedynczej organizacji. Dzięki temu uzyska ona najlepsze warunki cenowe (ze względu na bardzo duży wolumen sprzedaży) oraz będzie mogła uzgodnić najdogodniejsze i adekwatne dla administracji warunki licencyjne, pozwalające na reuzywanie i płacenie za rzeczywiste wykorzystanie produktów objętych licencją."	Brak wskazania w Programie jakie działania, realizacja jakich projektów miałyby przyczynić się do zmiany podejścia uczestników rynku do współpracy z sektorem publicznym. Czy wskazany fragment dotyczy zarówno jednostek administracji rządowej, jak i samorządowej? Czy planowane jest powołanie odrębnego podmiotu w ramach struktury administracji do zarządzania Regulowaną Chmurą Publiczną, który negocjowałby warunki cenowe, o których mowa we wskazanym fragmencie, w imieniu wszystkich jednostek administracji?	Uwaga uwzględniona Główne działania zmierzające do zmiany podejścia będą skupione wokół Inicjatywy WIIP (projekt). Dotyczy to m.in. podejścia do zarządzania licencjami oprogramowania oraz dostawy usług chmury obliczeniowej. Ponadto zakłada się przyjęcie podejścia procesowego na poziomie administracji publicznej, którego efekty powinny służyć zwiększeniu zadowolenia klienta poprzez spełnienie jego wymagań. Celem zaplanowanych do realizacji w tym zakresie działań jest wyodrębnienie procesów przebiegających na styku z klientem administracji co pozwoli na łatwiejsze ich monitorowanie, pozyskiwanie danych o realizacji oraz podnoszenie jakości, a także zwiększenie efektywności i sprawności administracji. Rozwiązania stosowane w zarządzaniu organizacjami biznesowymi będą mogły posłużyć za pkt odniesienia. Zapisy Programu zostaną uzupełnione w tym zakresie. Wskazany fragment dotyczy jednostek administracji publicznej (adm. rządowa i samorządowa). Nie ma planów w zakresie powołania odrębnego podmiotu. Zaplanowano powierzenie zadań centralnego zamawiającego pomiotom już funkcjonującym w obecnym stanie prawnym.
69	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	5.2.3. Elektroniczna zarządzania dokumentacją	34	„EZD RP będzie systemem jednolitym polskiej administracji, adresującym przepisy prawa obowiązujące polskie urzędy.”	Sformułowanie niezrozumiałe. Proponowane sformułowanie: „EZD RP będzie jednolitym systemem stosowanym w administracji publicznej, zapewniającym zgodność działania wszystkich organów państwa w zakresie zarządzania dokumentacją z właściwymi przepisami prawa.”	uwaga uwzględniona.
70	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	5.2.4. Jednolity system identyfikacji elektronicznej	35	"E-dowód zapewni również logowanie do portali internetowych administracji publicznej, jeśli zostaną przyłączone do Krajowego Węzła Identyfikacji Elektronicznej."	Czy zakłada się lub dopuszcza brak przyłączenia pewnych portali internetowych administracji publicznej do Krajowego Węzła Identyfikacji Elektronicznej? Byłoby to sprzeczne z podstawowym założeniem Programu – w tym: „Celem działań zaproponowanych w dokumencie jest usunięcie istniejących barier cyfrowych, stworzenie jednolitego rynku cyfrowego oraz powstrzymanie fragmentacji, która nastąpiła w związku z modernizacją administracji publicznych.” „Portal połączy strony administracji publicznej w jeden, jednolity i przejrzysty system informacyjny.”	Wyjaśnienie Zakłada się, iż docelowo wszystkie systemy zostaną przyłączone do Krajowego Węzła Identyfikacji Elektronicznej. Proces ten jednak będzie rozciągnięty w czasie i z tego wynika zastrzeżenie w cytowanej treści PZIP.
71	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	5.2.5. Jednolity system doręczeń elektronicznych	36	" Zakłada się zapewnienie: jednego adresu do doręczeń elektronicznych dla obywatela, przedsiębiorcy i podmiotu publicznego (...)”	Wymaga rozwinięcia. Każdy z wymienionych podmiotów będzie mieć odrębny adres do doręczeń, wspólny może być sposób komunikacji, tj. przesyłania informacji na właściwe adresy do doręczeń.	Wyjaśnienie Intencją zapisu jest wskazanie, że poszczególne osoby/podmioty będą miały tylko jeden adres do elektronicznych doręczeń, w miejsce wielu aktualnie wykorzystywanych.
72	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	5.2.6. Elektroniczna świadczeń zdrowotnych	36	"Aplikacja ta zapewni pacjentom dostęp do własnych danych medycznych oraz odebrać i zrealizować e-receptę, otrzymać dostęp do historii swoich wizyt czy wypełnić ankietę dotyczącą zdrowego stylu życia i dowiedzieć się o możliwości skorzystania z wybranych programów profilaktyki zdrowotnej. "	Proponowane sformułowanie: "Aplikacja ta zapewni pacjentom dostęp do własnych danych medycznych oraz pozwala odebrać i zrealizować e-receptę, otrzymać dostęp do historii swoich wizyt czy wypełnić ankietę dotyczącą zdrowego stylu życia i dowiedzieć się o możliwości skorzystania z wybranych programów profilaktyki zdrowotnej. "	Uwaga uwzględniona

73	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	5.2.6. Elektroniczna świadczeń zdrowotnych	36	„(...) budowa ogólnopolskiej e-rejestracji, dzięki, której pacjent mógłby m.in. znaleźć wolny termin do dowolnego specjalisty w określonej odległości od swojego miejsca pobytu, a następnie zarejestrować się na wizytę drogą elektroniczną.”	<p>„W 2014 r. nieco ponad jedna czwarta (25,2%) gospodarstw domowych nie posiadała dostępu do Internetu. Zarówno dostęp do Internetu, jak i rodzaj posiadanych łączy internetowych był zróżnicowany pod względem typu gospodarstwa, klasy miejsca zamieszkania oraz stopnia urbanizacji.” (Społeczeństwo informacyjne w Polsce w 2014, GUS, Warszawa 2014, s. 12; Wykluczenie cyfrowe w Polsce. Opracowania tematyczne, OT-637, Biuro Analiz i Dokumentacji, Zespół Analiz i Opracowań Tematycznych, Warszawa 2015, s. 5).</p> <p>„Korzystanie z Internetu jest powszechne wśród respondentów najmłodszych i w wieku 25–34 lata. W sieci jest także ogromna większość badanych mających od 35 do 44 lat oraz dwie trzecie mających od 45 do 54 lat. Offline pozostaje blisko połowa Polaków w wieku 55–64 lata i trzy czwarte najstarszych (w wieku 65 lat i więcej).” (Korzystanie z Internetu, Komunikat z badań, 62/2018, s. 1).</p> <p>Czy opisane rozwiązanie nie będzie stanowić dyskryminacji osób wykluczonych cyfrowo? Czy w podanym przykładzie terminy wizyt u specjalistów byłyby dostępne w jednakowej liczbie zarówno w ramach tradycyjnej rejestracji, jak i e-rejestracji?</p>	<p>Wyjaśnienie Usługa e-rejestracji wskazana jest jako jedno z rozwiązań horyzontalnych planowanych do wdrożenia na poziomie centralnym. Co ważne możliwość rejestracji drogą elektroniczną ma być alternatywą dla tradycyjnej formy rejestracji. Podobnie jak w przypadku innych e-usług publicznych wybór pozostaje po stronie obywatela. Dlatego udostępnienie takiej usługi nie będzie oznaczało dyskryminacji dla osób, które zdecydowały się na tradycyjną formę umówienia na wizytę.</p>
74	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	2. Krajowy i europejski kontekst strategiczny 4. Cele Programu	17 26	<p>„W celu zapewnienia realizacji Programu konieczne jest wdrażanie i upowszechnianie ww. standardów otwartości danych publicznych w trzech wymiarach: prawnym, technicznym (w tym API) i bezpieczeństwa.”</p> <p>„Tak przygotowane podstawy prawne, organizacyjne i technologiczne, zapewnią skuteczniejszy system zarządzania administracją publiczną, zarówno w kontekście działalności wewnętrznej poszczególnych urzędów, jak i obsługi spraw, w które zaangażowanych jest więcej podmiotów.”</p>	<p>Według ekspertów: „Pierwsze ćwierćwiecze po 1989 r. przyniosło w Polsce silny przyrost produkcji aktów prawnych. W szczytowym momencie, czyli w 2016 r., polski parlament i administracja centralna tworzyły ponad 30 tys. stron maszynopisu aktów prawnych rocznie. Skala zmienności przepisów urosła do takich rozmiarów, że – zdaniem ekspertów Grant Thornton – stała się jedną z najistotniejszych barier w rozwoju przedsiębiorstw w Polsce i w realny sposób ograniczała rozwój polskiej gospodarki, ponieważ silnie zwiększała ryzyko prowadzenia działalności gospodarczej oraz wymuszała ponoszenie istotnych kosztów związanych z działalnością administracyjną. Stale nasilająca się nadprodukcja prawa stała się problemem strukturalnym polskiej gospodarki, niezależnym od sytuacji politycznej i ekonomicznej.” (Grant Thornton, Barometr stabilności otoczenia prawnego w polskiej gospodarce. Edycja 2019, s. 6).</p>	<p>Wyjaśnienie Zapewnienie otoczenia prawnego dla wdrażanych rozwiązań cyfrowych każdorazowo wymaga analizy i ustalenia konieczności zmiany lub wprowadzenia nowych regulacji prawnych. W dokumencie strategicznym jakim jest PZIP nie zakłada się natomiast rozstrzygnięcia o konkretnych zmianach prawnych. Będą one wymagały szczegółowych analiz w każdym z wynikających z Programu obszarów już na etapie podejmowania konkretnych działań.</p>
75	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	5.3. Rozwój kompetencji cyfrowych obywateli, pracowników administracji publicznej oraz specjalistów TIK	38	"Istotnym obciążeniem dla wzrostu gospodarczego Polski jest znaczny odsetek osób dorosłych, nieposiadających żadnych kompetencji cyfrowych (26%) lub z niskim poziomem umiejętności cyfrowych (28%)."	<p>Proponowane sformułowanie: "Istotną barierą dla rozwoju gospodarczego Polski jest znaczny odsetek osób dorosłych, nieposiadających żadnych kompetencji cyfrowych (26%) lub z niskim poziomem umiejętności cyfrowych (28%)."</p>	<p>uwaga uwzględniona</p>

76	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji	PZIP	5.3. Rozwój kompetencji cyfrowych obywateli, pracowników administracji publicznej oraz specjalistów TIK	38	"Ważne staje się zatem przygotowanie wyspecjalizowanych kadr posiadających wysokie kompetencje cyfrowe w wielu sektorach takich jak turystyka, kultura, czy branża kreatywna."	<p>Czemu wyszczególniono wskazane sektory? Czy są to sektory, w których brak kadr posiadających wysokie kompetencje cyfrowe jest najbardziej odczuwalny?</p> <p>„Wyzwanie stojące przed Polską polega na osiągnięciu szybszego wzrostu dzięki pełnemu wykorzystaniu potencjału cyfryzacji. W niektórych sektorach, takich jak handel detaliczny, Polska mogłaby nawet zwiększyć przewagę nad Europą Zachodnią. Według analiz McKinsey, sektory takie jak produkcja, transport, energetyka i usługi komunalne, mogłyby odnotować największy wzrost, w łącznej wysokości 15-23 mld euro lub 20-31 proc. całkowitego potencjału. Wynika to głównie z niskiego punktu wyjścia dla tych sektorów: wszystkie są w grupie mniej zaawansowanych cyfrowo, ze sporą luką w porównaniu z zachodnimi odpowiednikami.” (Cyfrowa Polska. Szansa na technologiczny skok do globalnej pierwszej ligi gospodarczej, McKinsey, 2016, s. 18).</p>	<p>Uwaga uwzględniona Wprowadzono zapis "Ważne staje się zatem przygotowanie wyspecjalizowanych kadr niezbędnych gospodarce, posiadających wysokie kompetencje cyfrowe."</p>
77	Fundacja Instytut Bezpieczeństwa Informacji		7. Finansowanie	41	"Instytucje i przedsiębiorstwa zajmujące się wytwarzaniem i rozwojem technologii cyfrowych, nadal będą mogły korzystać ze wsparcia kontynuacji instrumentu Horyzont 2020, który służy wsparciu finansowemu badań naukowych i innowacji Europie."	<p>Sformułowane w sposób niezrozumiały.</p> <p>Proponowane sformułowanie: "Do 2020 r. podmioty prowadzące działalność w zakresie badań naukowych i innowacji, w tym instytucje, organizacje, uczelnie, przedsiębiorstwa, będą mogły korzystać ze wsparcia finansowego w ramach programu ramowego UE „Horyzont 2020”."</p>	<p>uwaga uwzględniona</p>
78	google	PZIP	1. Wprowadzenie	9	Potencjał danych w procesie transformacji	<p>Brak informacji o udostępnianiu metadanych i zasad według których taki proces powinien następować. Obecne standardy są określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 marca 2014 r. w sprawie Centralnego Repozytorium Informacji Publicznej. Wynika z niego, że część metadanych jest wpisywanych do systemu automatycznie w momencie dodawania zasoby, są to: identyfikator zasoby, urząd obsługujący dostawcę, data udostępnienia, data aktualizacji, format pliku oraz określany jest stopień otwartości zasoby. Zasadnym wydaje się dopisanie do tej listy konieczności oznaczenia, czy dane takie zawierają dane osobowe.</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona W Centralnym Repozytorium, zgodnie z ustawą o dostępie do informacji publicznej, udostępnia się informację publiczną, która nie podlega ograniczeniom wynikającym z art. 5 tej ustawy, chyba że przepisy szczególne dopuszczają taką możliwość. Z założenia więc zasoby w Centralnym Repozytorium nie powinny zawierać danych osobowych. Ponadto przed udostępnieniem danych publicznych w repozytorium powinna nastąpić anonimizacja zgodnie ze standardem bezpieczeństwa dostępnych na dane.gov.pl.</p>

79	google	PZIP	3. Diagnoza	19	Otwieranie danych	Brak informacji o konieczności zapewnienia, aby udostępniane dane były dostępne w odpowiednim formacie umożliwiającym odczyt i ich późniejsze wykorzystanie w gospodarce. Zasady udostępniania danych zostały wprowadzone Uchwałą Nr 107/2016 Rady Ministrów z 20 września 2016 r. w sprawie ustanowienia "Programu otwierania danych publicznych". W rozporządzeniu określono cechy i standardy interoperacyjności, w tym formaty danych i standardy zapewniające dostęp do zasobów informacji udostępnianych za pomocą systemów teleinformatycznych używanych do realizacji zadań publicznych. Niewątpliwie opracowanie tego dokumentu było dobrym krokiem. Upływ czasu, jednakże spowodował, że część informacji mogła się przedawnić i nie być dostosowana do współczesnych systemów uczenia maszynowego. W szczególności należałoby rozważyć zasadność automatycznego oznaczania, czy udostępniane dane zawierają dane osobowe.	Uwaga nieuwzględniona Jw. co do ogólnych zasad wynikających z ograniczeń w dostępie do danych zgodnie z udiop i ustawą o powołaniu wykorzystywaniu informacji sektora publicznego. W części dot. maszynowego odczytu poza zakresem Diagnozy.
80	google	PZIP	4.2. Cele szczegółowe	26		Jednym z celów szczegółowych jest „Zwiększenie jakości oraz zakresu komunikacji pomiędzy obywatelami i innymi interesariuszami a państwem.” Warto rozważyć dołożenie do tego celu nowego zadania dla administracji polegającego na umożliwieniu obywatelom sprawdzenia, jakie dane osobowe administracja posiada na ich temat i które jednostki administracyjne te dane wykorzystują. System taki działa już w Estonii. Umożliwi to zwiększenie świadomości obywateli w zakresie ochrony danych osobowych oraz może przelożyć się na większą racjonalność i efektywność korzystania z tych danych przez jednostki administracji publicznej.	Uwaga uwzględniona Podstawowe dane osobowe obywateli zawarte w PESEL są dostępne dla obywateli. Korzystając z profilu zaufanego możliwe jest sprawdzenie swoich danych w tym rejestrze. Przepisy prawa stanowią natomiast o podmiotach uprawnionych do dostępu do tych danych. Ponadto, zapisy Programu zostaną rozszerzone o postulat w zakresie podjęcia prac w kierunku stworzenia obywatelom szerszych możliwości sprawdzenia danych, które administracja posiada na ich temat i je wykorzystuje.
81	google	PZIP	5.3. Rozwój kompetencji cyfrowych obywateli, pracowników administracji publicznej oraz specjalistów TIK	37-39		Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa słusznie zauważa ważną rolę kształtowania kompetencji cyfrowych w różnych wymiarach tj. społecznym, obywatelskim, gospodarczym związanych z rozwojem technologii cyfrowych oraz zmianami na rynku pracy. Program docenia też rolę edukacyjnych inicjatyw pozaformalnych (które mogą być np. realizowane przez sektor pozarządowy czy prywatny), a także zjawiska kształcenia się przez całe życie (tzw. lifelong learning). Warto zauważyć jednak, że kompetencje cyfrowe powinny być rozumiane szerzej tj. jako część zestawu umiejętności, jaki będzie miał coraz większe znaczenie w gospodarce cyfrowej i na rynku pracy przyszłości, na który będą składały się także kompetencje poznawcze (np. kreatywność), kompetencje społeczne (np. praca zespołowa, inteligencja emocjonalna) Firma doradcza McKinsey szacuje, że zapotrzebowanie na kompetencje cyfrowe do 2030 r. wzrośnie o 50%, a na tzw. kompetencje miękkie o 20%, stąd konieczne jest systemowe i kompleksowe podejście do edukacji i kompetencji potrzebnych na rynku pracy przyszłości.	Uwaga nieuwzględniona Przygotowywany Program Rozwoju Kompetencji Cyfrowych będzie ujmował to zagadnienie w szerokim kontekście kluczowych umiejętności niezbędnych przede wszystkim na zmieniającym się rynku pracy. Jednocześnie PRKC nie będzie obejmował bezpośrednio działań związanych z rozwojem umiejętności miękkich, niemniej jednak umiejętności te będą wzmocnione jako niezbędny, komplementarny element kształcenia kompetencji cyfrowych.
82	google	PZIP	Ogólna	0		Administracja publiczna może zachowywać się jako generator innowacji na rynku danych. Takie innowacje można stymulować przez odpowiednią politykę zamówień publicznych. Zamówienia takie nie powinny wykluczać małych i innowacyjnych firm (eliminacja kryterium doświadczenie) oraz promować wykorzystanie nowoczesnych technologii typu blockchain czy uczenie maszynowe podczas zamawiania usług publicznych.	Postulat przyjęty do wiadomości. Brak wpływu na treść dokumentu.

83	google	PZIP	Ogólna	0		Dokument nic nie mówi o konkretnych narzędziach, które mogłyby być wykorzystane przy analizie danych publicznych takich jak: big data, uczenie maszynowe, czy sztuczna inteligencja. Warto naszym zdaniem, aby administracja publiczna nie tylko koncentrowała się na udostępnianiu danych publicznych ale również aktywnie stymulowała sektor prywatny do analizy tych danych przy wykorzystaniu najnowocześniejszych technologii. Dzięki nim i dzięki horyzontalnej analizie big data można byłoby zwiększyć efektywność administracji oraz zapewnić większą skuteczność jej usług. Dla przykładu National Health Service w Wielkiej Brytanii nie tylko zelektronizowała dane pacjentów, ale również pozwoliła firmom prywatnym na ich agregację. Dzięki temu zwiększyła się predykcja wielu chorób oraz podniosła jakość świadczenia usług medycznych.	<p>Uwaga częściowo uwzględniona</p> <p>Problem z wykorzystaniem danych przez sektor prywatny jest znany i podejmowanych jest szereg działań i współpracy na rzecz upowszechniania tzw. re-use danych publicznych. Podczas organizowanego przez MC Hackathonu # Otwarte dane (15 czerwca br.) CPPC przeprowadziło warsztat: Jak pozyskać środki na wdrożenie pomysłu? Chodzi o Działanie 2.4 POPC Tworzenie usług i aplikacji wykorzystujących e-usługi publiczne i informacje sektora publicznego. W IV kw br. planowany jest konkurs na dofinansowanie w ramach POPC na projekty dotyczące wdrożenia nowej usługi świadczonej przez aplikację elektroniczną lub rozszerzenie funkcjonalności już istniejącej e-usługi (aplikacji) poprzez wykorzystanie treści centralnych zasobów informacji sektora publicznego i/lub istniejących e-usług publicznych.</p> <p>Należy również podkreślić, że wprowadzenie ogólnych stymulatorów dla big data czy sztucznej inteligencji wydaje się zasadne. Takie postulaty zgłaszała już administracja i biznes.</p> <p>Horyzontalna analiza danych pozytywnie wpłynie na rozwój usług w administracji i biznesie.</p> <p>Program zostanie uzupełniony o zapisy w tym zakresie.</p>
84	Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”	PZIP	5.2.6. Elektroniczna świadczeń zdrowotnych	36		Federacja wskazuje, że podstawowe potrzeby w zakresie informatyzacji państwa w dziedzinach związanych ze zdrowiem to zapewnienie szerokopasmowego Internetu we wszystkich lokalizacjach podmiotów leczniczych oraz co najmniej podstawowego dostępu do Internetu w każdym miejscu zamieszkania pacjentów (obywateli), aby możliwa była łączność z centralnymi platformami.	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Punkt 5.2.6 wskazuje na rozwiązania o charakterze horyzontalnym w obszarze e-zdrowia stosownie do zakresu rozdziału. Kwestia zapewnienia dostępu do Internetu dla placówek ochrony zdrowia jest niezaprzeczalna, jednak pozostaje poza zakresem tego Programu. Zgodnie z zapisami w rozdziale dot. kontekstu strategicznego temu obszarowi dedykowany jest Narodowy Plan Szerokopasmowy.</p>
85	Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”	PZIP	5.2.6. Elektroniczna świadczeń zdrowotnych	36		Niezbędne jest również zapewnienie publicznych repozytoriów danych medycznych tak, aby dostęp do danych o historii leczenia pacjenta nie był uzależniony od włączenia, bądź nie, komputera przez pojedynczego lekarza, u którego przechowywane są dane o pacjencie. Umieszczenie na publicznych serwerach danych pozwolić może również na ich analizę statystyczną i dzięki temu odciążenie podmiotów leczniczych od zbędnego obciążenia biurokratycznego związanego z różnego rodzaju sprawozdaniami i statystyką.	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Zgodnie ze stanowiskiem MZ, zaproponowane rozwiązanie jest niezgodne z przyjętą architekturą P1 oraz generowałoby zbyt duże ryzyko w zakresie bezpieczeństwa danych (bardziej optymalnym rozwiązaniem jest centralne repozytorium indeksów dokumentacji medycznej oraz rozproszone repozytoria dokumentacji medycznej na poziomie lokalnym i regionalnym).</p>
86	Federacja Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”	PZIP	5.2.6. Elektroniczna świadczeń zdrowotnych	36		Wszystkie portale, rejestry i systemy sprawozdawcze w ochronie zdrowia winny być oparte o możliwość dostępu poprzez API a nie wymuszać korzystanie z nich poprzez strony internetowe lub inne metody przekazywania danych.	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Sam postulat dot. API jest słuszny, ale ma charakter uniwersalny i nie dotyczy wyłącznie ochrony zdrowia.</p> <p>Nie wpływa na zapisy w Programie.</p>
87	Fundacja Digital Poland	PZIP	Ogólna	0		Niestety w dokumencie nie przedstawiono żadnego planu – załącznika 2 i nie sposób odnieść się do PZIP kompleksowo.	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Plan działań, który będzie stanowił załącznik do Programu jest w trakcie opracowywania w ramach uzgodnień międzyresortowych, w oparciu o wkłady poszczególnych resortów. Z uwagi na fakt, iż będzie on wskazywał już na konkretne przedsięwzięcia, które będą służyły realizacji Programu, jego brak na tym etapie opiniowania nie stanowi przeszkody w ocenie samych założeń programu.</p>
88	Fundacja Digital Poland	PZIP	Ogólna	0		Przedstawiony dokument niestety jest tylko poglądowy. Przede wszystkim nie odnosi się do strategicznych problemów cyfryzacji Polski. Brakuje chociażby Kompleksowej Architektury Informatycznej Państwa (AIP). Do dzisiaj resort nie przygotował spójnej i holistycznej architektury dla wszystkich resortów. I nie mamy tu na myśli dwóch diagramów graficznych ale dokumentu 100 stronicowego opisującego wizję, główne systemy Państwa i wizję integracji z rozpisaniem ról, terminów i funduszy.	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Z uwagi na fakt, iż PZIP jest dokumentem o charakterze strategicznym, wskazującym na kierunki rozwoju w obszarze związanym z e-administracją, nie opisuje w szczególności każdego z działań, które będzie związane z realizacją jego założeń. Stąd też AIP została wskazana jako ramy, punkt odniesienia dla planowanych do wdrożenia rozwiązań, jednak zapisy Programu zostaną doszczegółowione w tym zakresie.</p>

89	Fundacja Digital Poland	PZIP	Ogólna	0		Obecny dokument jest niestety mało przydatny. Brakuje terminów i daty końca projektów, brakuje rozdysponowania środków w projektach i przypisani ról.	Wyjaśnienie Plan działań, który będzie stanowił załącznik do Programu jest w trakcie opracowywania w ramach uzgodnień międzyresortowych, w oparciu o wkłady poszczególnych resortów. Z uwagi na fakt, iż będzie on wskazywał już na konkretne przedsięwzięcia, które będą służyły realizacji Programu, jego brak na tym etapie opiniowania nie stanowi przeszkody w ocenie samych założeń programu.
90	Fundacja Digital Poland	PZIP	Ogólna	0		Warto byłoby się odnieść w PZIP to dokumentów przygotowanych przez Ministerstwo Cyfryzacji wraz z zakończeniem kadencji Min. Anny Streżyńskiej gdzie w czytelny sposób przedstawiono projekty. To mogłaby być pewnego rodzaju baza do dalszych prac. Dodatkowo pokazując rolę KRMC i Głównego Informatyka Kraju.	Uwaga nieuwzględniona W uwadze brak jest informacji o jakie konkretnie dokumenty chodzi. Należy również zauważyć, że PZIP stanowić ma dokument całego Rządu, nie tylko MC, stąd nie jest możliwe ograniczanie się jedynie do działań tego resortu.
91	Fundacja Digital Poland	PZIP	Ogólna	0		Polski Rząd oraz wiele organizacji wskazuje Estonię czy Państwa skandynawskie jako wzór do naśladowania. W tych państwach kluczową rolę odgrywa zintegrowana sieć rozproszonych rejestrów (x-road). Nie widać w PZIP żadnych elementów poruszających do zagadnienie, a SRP nie są takim rejestrem gdyż są fragmentarycznym i częściowym rejestrem centralnym podatnym na atak.	Wyjaśnienie Formalny opis sposobu zorganizowania dziedzinowych systemów informacyjnych, będących w gestii różnych instytucji państwa, wraz z realizującymi ich funkcjonalność systemami teleinformatycznymi, z uwzględnieniem interakcji z otoczeniem oraz metody zarządzania ich rozwojem, zgodnie z założeniami wynikającymi z PZIP., będzie stanowiła Architektura Informatyczna Państwa. W tym również zostanie uwzględniona kwestia roli poszczególnych rejestrów publicznych.
92	Fundacja Digital Poland	PZIP	Ogólna	0		W naszej ocenie prezentowany dokument jest niestety mało merytoryczny, mało mierzalny i przede wszystkim mało kompleksowy. Polska cierpi na molekularne i jednostkowe podejście. W naszej ocenie powinna powstać holistyczna wizja architektury IT, centralizacja zasobów ludzkich IT (jak połączenie wielu podmiotów informatycznych typu COI) czy zasobów sprzętowych i licencyjnych. Nie widać w PZIP takich projektów ani przede wszystkim planów realizacji.	Uwaga uwzględniona Kwestie związane z architekturą IT powiązane są z AIP, której wizja i założenia są przedmiotem odrębnych prac i uzgodnień, a sama idea AIP została wskazana w Programie jako ramy dla projektowanego kierunku zmian. Niemniej, w zakresie odnoszącym się do kwestii związanych z architekturą IT oraz zarządzaniem zasobem infrastruktury oraz licencji zapisy w Programie zostaną doszczegółowione.
93	Fundacja Digital Poland	PZIP	Ogólna	0		Brak w PZIP podejścia do samorządów i przedstawienia im wspólnej wizji i projektów. Zwracamy uwagę, że samorzady w Polsce wydają drugie tyle środków co państwo na e-administrację. Brak tutaj synergii i wspólnych działań.	Wyjaśnienie PZIP przyjmowany jest w drodze uchwały RM i tym samym obejmuje swoim zakresem obowiązujący członków Rządu oraz organy i jednostki im podległe oraz przez nich nadzorowane. Program nie określa zatem działań na poziomie samorządowym. Zakłada się natomiast, iż określone w Programie założenia stanowią dla samorządów pkt odniesienia przy planowaniu działań na ich poziomie, które powinny być komplementarne względem rozwiązań wdrażanych na poziomie rządowym. W ramach konsultacji z samorządami, w przypadku propozycji ujęcia dodatkowych założeń, zostaną podjęte uzgodnienia w tym zakresie.
94	Naczelna Izba Lekarska	PZIP	5.2.6. Elektroniczna świadczeń zdrowotnych	36		Zagadnieniom cyfryzacji ochrony zdrowia poświęcono zbyt mało uwagi, nieadekwatnie do wagi zagadnienia i problemów związanych z cyfryzacją. Treść rozdziału ma charakter życzeniowy i abstrahuje od już zidentyfikowanych zagrożeń i problemów związanych z cyfryzacją ochrony zdrowia w Polsce.	Wyjaśnienie Rozwiązania z obszaru związanego z elektroniczną ochroną zdrowia zostały ujęte wśród horyzontalnych z uwagi na systemowy ich wymiar i zastosowanie w skali całego kraju. Zgodnie z przyjętym założeniem, w Programie wskazane mają być rozwiązania dziedzinowe o ile mają zastosowanie na każdym poziomie administracji publicznej i mają wspierać jej funkcjonowanie. Szczegółowe założenia poszczególnych obszarów określone są w strategiach dziedzinowych.

95	Naczelna Izba Lekarska	PZIP	7. Finansowanie	41		W opisie finansowania programu zintegrowanej informatyzacji państwa nie wydzielono kwestii związanej z finansowaniem działań w obszarze ochrony zdrowia. Jak dotychczas zabezpieczone zostały środki, w odniesieniu do potrzeb, środków w wysokości 50 mln w 2018 r. oraz 20 mln w 2019 r. a także rozwiązania w postaci zwolnień podatkowych dla aptekarzy. System ochrony zdrowia współtworzy ponad 180.000 usługodawców, którzy muszą zostać włączeni do zinformatywanego systemu ochrony zdrowia.	Uwaga nieuwzględniona Rozdział 7 określa potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć służących realizacji Programu bez podziału na poszczególne obszary dziedzinowe. Szczegółowe koszty i oszczędności wynikające z realizacji poszczególnych projektów, które zostaną wpisane do Planu działań stanowiącego załącznik do PZIP zostaną ujęte w załącznikach do Oceny Skutków Regulacji.
96	Polska Izba Ubezpieczeń	PZIP	Ogólna 5.1. Kierunki interwencji	0		Zdaniem członków Polskiej Izby Ubezpieczeń projekt powinien zostać wzbogacony o opis działań Państwa w zakresie lepszego pokrycia przez projekt współpracy cyfrowej administracji publicznej z sektorami komercyjnymi i większej otwartości na przenoszenie rozwiązań z sektora publicznego do sektorów prywatnych. Naszym zdaniem takie działania podniosłyby poziom i prędkość adaptacji rozwiązań budowanych przez Państwo oraz poprawiło ich efektywność ekonomiczną. W szczególności mowa tu o: <ul style="list-style-type: none"> • budowie jednolitego systemu identyfikacji elektronicznej wspólnego dla sektora publicznego i prywatnego - jedna elektroniczna tożsamość obywatela, • standaryzacja i unifikacja rozwiązań technicznych i organizacyjnych z jednoczesnym podniesieniem bezpieczeństwa obrotu elektronicznego - chmura publiczna gotowa do wykorzystania przez sektory prywatne, • elektronizacja wymiany danych i obiegu dokumentów wszędzie gdzie jest to możliwe w relacji: sektor prywatny - sektor publiczny - sektor prywatny. 	Wyjaśnienie Przyjęte dotychczas rozwiązania pozwalają na wykorzystywanie w usługach publicznych online zarówno środków identyfikacji wydawanych w ramach publicznego systemu identyfikacji jak i środków identyfikacji wydawanych w ramach systemów niepublicznych pod warunkiem, że spełniają określone wymagania i zostały przyłączone do węzła krajowego. Analiza wykorzystywania obecnych rozwiązań, będzie mogła być podstawą do rozważenia budowy wspólnego systemu identyfikacji, w którym wszystkie systemy przyłączone do węzła krajowego pozwalają każdemu na wykorzystanie identyfikacji elektronicznej w dowolnych usługach online. Propozycje PIU znajdują swoje odzwierciedlenie w ramach szeroko podejmowanych inicjatyw przez MC takich jak otwarte dane (w którym ponad 120 instytucji opublikowało 11000 zbiorów danych dla obywateli) czy powołana przez zespół MC grupa robocza Cyfrowa Tożsamość i Usługi Zaufania, która podejmuje wysiłki na rzecz budowy jednolitego systemu identyfikacji elektronicznej dla sektora publicznego i prywatnego. Budowa takiego systemu to proces długotrwały zawierający w sobie szereg uwarunkowań począwszy od koniecznej do wprowadzenia legislacji, poprzez przyjęcie właściwego modelu zarządzania tożsamością cyfrową. Warto zauważyć, że sektor publiczny w tym względzie wypracował rozwiązanie wspólne i jednolite dla całego sektora publicznego wdrażając Węzeł Krajowy jako zintegrowaną usługę identyfikacji elektronicznej. Podobne rozwiązanie po stronie podmiotów komercyjnych w postaci usług identyfikacji elektronicznej dla podmiotów komercyjnych oferuje m.in. KIR. Warto w tym miejscu zauważyć że problemem po stronie podmiotów komercyjnych związanym z unifikacją i budową wspólnego systemu dla wszystkich podmiotów typu Węzeł komercyjny jest postrzeganie tożsamości elektronicznej swoich klientów jako krytycznych aktywów, które nie powinny być propagowane pomimo, że gwarantem bezpieczeństwa są kwalifikowani dostawcy usług zaufania.
97	Microsoft	PZIP	diagnoza			załączamy dysertację p. dr Roberta Lach, ze względu na jej wartość jako diagnozy	Material do wykorzystania w ramach prac analitycznych.
98	Microsoft	PZIP	uwaga ogólna		uwaga ogólna	W uwagach proponujemy konsekwentnie zwrócić uwagę na systemowe podejście adresujące trzy wymiary Transformacji Cyfrowej zgodnie z ITIL tj. Personel, Procesy i Technologię (ang. People, Process, Technology). Jest to zgodne z dobrymi praktykami branżowymi oraz wnioskami z badań dr Roberta Lach przedstawionymi w dysertacji „Dojrzałość projektowa centralnych urzędów polskiej administracji publicznej w kontekście działań cyfryzacyjnych” (oddzielny załącznik)	Material do wykorzystania w ramach prac analitycznych.

99	Microsoft	PZIP	uwaga ogólna		uwaga ogólna	<p>Konsekwentnie podnosimy konieczność strategicznego rozstrzygnięcia co do ról interesariuszy PZIP. Proponujemy aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Państwo pełniło efektywnie rolę regulatora, -inwestycje były realizowane na warunkach rynkowych co zapewni gospodarne wydawanie środków i troskę o zwrot (interwencja Państwa powinna ograniczać się do przedsięwzięć, które albo przekraczają swoją skalą możliwości inwestycyjne przedsiębiorstw albo, gdzie trudno policzyć natychmiastowe ROI (np. ponieważ korzyści są rozłożone w czasie albo rozłożone na wiele podmiotów np. Internet szerokopasmowy), -komercjalizacja powinny być realizowane przez przedsiębiorców, innowacje powinny wynikać z bodźców ekonomicznych oraz stymulowania środowisk naukowych poprzez zlecenia prac badawczo rozwojowych. <p>Istnieją proste rezerwy w uruchomieniu sprawnej platformy komunikacji pomiędzy regulatorem, środowiskiem naukowym i przedsiębiorstwami (np. w obrębie Sieci Badawczej Łukasiewicz) oraz w ułatwieniu dostępu do ochrony patentowej (obecnie postępowanie patentowe to koszt co najmniej 10tys zł per rynek, co przekracza budżet pojedynczego wynalazcy na wczesnym etapie rozwoju innowacji, a jeśli ochrona ma być skuteczna na głównych rynkach zbytu tj. UE, USA, JPAC to koszty są wielokrotnie wyższe)</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Wskazane postulaty wykraczają poza zakres założeń PZIP, którego celem głównym jest modernizacja administracji publicznej nakierowana na podniesienie sprawności państwa i poprawienie jakości relacji administracji z obywatelami i innymi interesariuszami. PZIP jako dokument strategiczny nie zakłada regulowania kwestii sposobu realizacji inwestycji, komercjalizacji, komunikacji pomiędzy środowiskami naukowymi i przedsiębiorcami czy dostępu do ochrony patentowej.</p>
100	Microsoft	PZIP	uwaga ogólna		uwaga ogólna	<p>Proponujemy zawarcie w treści PZIP jako punktu odniesienia e-usług modelu dojrzałości. Porównawcze omówienie 25 modeli dojrzałości e-gov znajduje się np. w pracy: „E-Government Maturity Models: A Comparative Study” (https://www.researchgate.net/publication/263809118_E-Government_Maturity_Models_A_Comparative_Study) lub inne (np.: http://yadda.icm.edu.pl/yadda/element/bwmeta1.element.ekon-element-000171264685)</p> <p>Na potrzeby tego opracowania posługujemy się 5-punktowym modelem GARTNERA (https://www.gartner.com/en/documents/3764382), który identyfikuje 6 wymiarów odniesienia tj. wartości, kanały komunikacji, przywództwo, wiodące technologie, strategie zakupowe i główne metryki pozwalające ocenić poziom dojrzałości poszczególnych agend administracji publicznej, pojedynczych usług lub całego ekosystemu administracji publicznej.</p>	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Zgodnie z zapisami PZIP "W zakresie odnoszącym się do e-usług publicznych prowadzonych jest szereg działań na rzecz rewitalizacji już istniejących e-usług poprzez podniesienie poziomu ich dojrzałości oraz udostępnianie nowych e-usług dla obywateli i przedsiębiorców". Referencyjną skalą dojrzałości e-usług jest skala wykorzystywana przez Komisję Europejską w badaniu porównawczym eGovernment Benchmark.</p>
101	Microsoft	PZIP	uwaga ogólna		uwaga ogólna	<p>W wielu punktach konsekwentnie wskazujemy na potrzebę zmiany języka z deklaratywnego na bardziej operacyjny, tj.: wyznaczenie konkretnych metod realizowania deklaracji, ocenę szans i zagrożeń, oraz jasną identyfikację interesów Państwa w realizowaniu konkretnych deklaracji. A także potrzebę pogłębienia metryk (ang. KPI), za pomocą których możliwe będzie ocenie postępów. Jest to podejście zarządcze zgodne z porzekadłem, że „nie da się zarządzać czymś, czego nie da się zmierzyć” (ang. you can't manage what you can't measure)</p>	<p>Wyjaśnienie</p> <p>W Programie posłużono się wskaźnikami, dla których dostępne są dane z prowadzonych na poziomie krajowym lub europejskim badań.</p> <p>W przypadku propozycji innych wskaźników, które mogłyby znaleźć zastosowanie w tym Programie, jesteśmy otwarci na dyskusję w tym zakresie.</p>

102	Microsoft	PZIP	uwaga ogólna		uwaga ogólna	Główne wyzwania jakie identyfikuje wielu ekspertów w obszarze polskiej e-administracji są związane z wymaganiem szybkich cykli wdrożeń, co jest w konflikcie z istniejącymi długotrwałymi procesami decyzyjnymi. Przykładowo podczas konferencji Best in Cloud Przemysław Koch (Pełnomocnik do Spraw Informatyzacji, Ministerstwo Finansów) wskazał na: ☐ nieprzydatność podejścia waterfall, ☐ długi horyzont amortyzacji infrastruktury w zderzeniu z prawem Moore'a, ☐ erozję wymagań (tzw. połowiczny rozpad co 6 miesięcy), oraz ☐ ograniczoną efektywność przetargów, postulując szersze wykorzystanie chmury i podejścia zwinnego jako środka do osiągnięcia celów.	Wyjaśnienie Uwaga zbieżna z zapisami z diagnozie, w których m.in. wskazano, że szybka ekspansja technologii cyfrowych znacząco wyprzedza tempo prac legislacyjnych oraz normalizacyjnych regulujących ich zastosowanie przez administrację. Wprowadzenie zmian prawnych wymaganych dla wdrożenia rozwiązań cyfrowych również wpływa na tempo prac w tym obszarze.
103	Microsoft	PZIP	uwaga ogólna		uwaga ogólna	Konsekwentnie w analizie dokumentu posługujemy się identyfikacją 4 głównych osi, na których powinny być prowadzone działania wynikające z PZIP. Są to: 1) Działania zmierzające do zaangażowania OBYWATELI, 2) Działania umożliwiające większą decyzyjność i podejmowanie odpowiedzialności przez URZĘDNIKÓW, 3) OPTYMALIZACJA działania urzędów oraz 4) transformacja USŁUG Transformacja cyfrowa administracji realizowana wzdłuż tych osi ma wpływ na rozwój gospodarki. Szersze omówienie tego zagadnienia znajduje się w klasycznym już opracowaniu Yonei Masudy (tzw. Plan Masudy), które stało się podwaliną szybkiego rozwoju Japonii w ubiegłym wieku.	Wyjaśnienie Program adresuje trzy ze wskazanych osi, w tym w zakresie: - działania urzędów - vide: rozwój kompetencji cyfrowych pracowników administracji publicznej oraz wzmocnienie dojrzałości organizacyjnej jednostek administracji publicznej oraz usprawnienie zaplecza elektronicznej administracji (back office), - transformacji usług - vide: kierunek interwencji "Reorientacja administracji publicznej na usługi zorientowane wokół potrzeb obywatela", - zwiększenie zaangażowania obywateli - vide: rozwój kompetencji cyfrowych obywateli
104	Microsoft	PZIP	uwaga ogólna		uwaga ogólna	Proponujemy aby cały PZIP konsekwentnie posługiwał się terminem „jednostki świadczące usługi publiczne” obejmującym zarówno administrację publiczną, instytucje, JST, szpitale, jednostki edukacyjne i naukowe. Tam, gdzie jest to konieczne można zawęzić treść wymieniając, że chodzi o konkretną grupę organizacji.	Wyjaśnienie do rozważenia "podmioty świadczące usługi publiczne"
105	Microsoft	PZIP	Str 4 u dołu (kierunki interwencji) Streszczenie	4	Jest „reorientacja administracji publicznej na usługi zorientowane wokół procesu obywatela „	Proponowany zapis: „zorientowane wokół procesu obsługi spraw urzędowych obywatela” Uzasadnienie: sformułowanie „proces obywatela” może zostać opacznie zrozumiane przez czytelników Pojęcie jest niejasne. Proponowany zapis: „implementacja narzędzi do zarządzania procesami przebiegającymi przez różne działy organizacji i/lub resorty w celu reorientacji na satysfakcję obywatela i umożliwiających większą decyzyjność urzędników, dzięki dostępowi do pełnej informacji wymaganej na danych etapie procesu obsługi” (bazujemy na intuicyjnym zrozumieniu komentowanego zapisu, możliwe, że autor miał co innego na myśli, jednak myśl ta wymaga bardziej precyzyjnego wyrażenia) Uwaga: współcześnie wiele organizacji realizuje transformację zarówno w ujęciu horyzontalnym jak i wertykalnym – wydaje się, że w silnie hierarchicznej strukturze administracji wymiar wertykalny także wymaga odpowiedniego „onarzędziowania”	Uwaga uwzględniona Zmieniono na "potrzeb obywatela"

106	Microsoft	PZIP	Str 4 u dołu (kierunki interwencji) Streszczenie	4	Jest „implementacja narzędzi horyzontalnych, wspierających działania administracji publicznej.”	Pojęcie jest niejasne. Proponowany zapis: „implementacja narzędzi do zarządzania procesami przebiegającymi przez różne działy organizacji i/lub resorty w celu reorientacji na satysfakcję obywatela i umożliwiających większą decyzyjność urzędników, dzięki dostępowi do pełnej informacji wymaganej na danych etapie procesu obsługi” (bazujemy na intuicyjnym zrozumieniu komentowanego zapisu, możliwe, że autor miał co innego na myśli, jednak myśl ta wymaga bardziej precyzyjnego wyrażenia) Uwaga: współcześnie wiele organizacji realizuje transformację zarówno w ujęciu horyzontalnym jak i wertykalnym – wydaje się, że w silnie hierarchicznej strukturze administracji wymiar wertykalny także wymaga odpowiedniego „onarzędziowania”	Wyjaśnienie Horyzontalny charakter danego rozwiązania zależy od systemowego wymiaru jego zastosowania i skali. Zakłada się, że dotyczy to rozwiązań budowanych centralnie, które mogą mieć lub nawet powinny zastosowanie na różnych poziomach administracji publicznej.
107	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Transformacja cyfrowa	6	Jest: „Aby nadążać za dynamiką zmian rozwoju technologii cyfrowych wszyscy uczestnicy życia gospodarczego zmuszeni są do podejmowania działań modernizujących, ciąglego poszerzania wiedzy i umiejętności, zwiększania świadomości oraz zmian organizacyjnych”	Proponowany zapis: „... oraz zmian organizacyjnych a także poszukiwania nowych modeli biznesowych i ciągłego doskonalenia istniejących.” Kluczem rozwoju wykorzystującego nowoczesne technologie i transformacji cyfrowej jest poszukiwanie nowych modeli biznesowych i transformacja istniejących – co pokazują sukcesy Facebooka, Microsoftu, Google’a, Amazona, Alibaby itp. Z drugiej strony firmy, które zaniechały dostosowania modeli biznesowych przestają istnieć co pokazują porównania listy TOP100 z 1990 roku i współcześnie (przykłady Nokii, Atari, Commodore, Kodaka lub Almy, Malmy i Alpinusa, itp).	Uwaga uwzględniona
108	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Transformacja cyfrowa	6	Jest: „Szczególne zadanie w tej sferze stoi przed administracją publiczną, której cyfryzacja może stanowić istotny czynnik zwiększenia atrakcyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki poprzez wzrost efektywności obsługi i wsparcia obywateli. ”	Proponowany zapis: „Szczególne zadanie w tej sferze stoi przed administracją publiczną, której cyfryzacja może stanowić istotny czynnik zwiększenia atrakcyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki poprzez: • wzrost efektywności obsługi i wsparcia OBYWATELI • działania umożliwiające większą decyzyjność i podejmowanie odpowiedzialności przez URZĘDNIKÓW, • OPTYMALIZACJĘ działania urzędów oraz • transformację USŁUG” Konieczne jest wskazanie wszystkich obszarów, w których należy spodziewać się i obserwować skutki cyfryzacji.	Uwaga nieuwzględniona Enumeratywne wskazanie działań wpisujących się w proces cyfryzacji administracji publicznej, które mogą mieć wpływ na zwiększenie konkurencyjności polskiej gospodarki, ma charakter zawężający i nie uwzględnia wszystkich aspektów zmian w funkcjonowaniu administracji publicznej, które mogą służyć jej modernizacji.

109	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Transformacja cyfrowa	7	Jest: „Angażowanie otoczenia regulacyjno-nadzorczo oraz legislacyjnego w procesy testowania nowych rozwiązań technologicznych, które mają być przedmiotem regulacji, legislacji i późniejszego nadzoru zmniejsza ryzyko wdrożeniowe oraz obniża niepewność regulacyjną, co przekłada się na tempo adopcji rozwiązań cyfrowych.”	<p>Proponujemy dodanie zapisu: „Uzyskanie tego efektu możliwe jest dzięki dobrze skoordynowanej komunikacji i współpracy regulatora, nadzoru, administracji, przedsiębiorstw i innych uczestników rynku oraz środowisk naukowych, gdzie każdy oddzielnie ma do spełnienia ważną rolę: • rząd powinien tworzyć ład regulacyjny oraz powinien być inwestorem w niektórych przedsięwzięciach, które: o albo przekraczają swoją skalą możliwości inwestycyjne przedsiębiorstw albo, o gdzie trudno policzyć natychmiastowe ROI (np. ponieważ korzyści są rozłożone w czasie albo rozłożone na wiele podmiotów np. Internet szerokopasmowy), • inwestycje i komercjalizacja powinny być realizowane przez przedsiębiorców, • innowacje powinny wynikać z bodźców ekonomicznych dla komercjalizacji efektów badań podstawowych oraz stymulowania środowisk naukowych poprzez zlecenia prac badawczo rozwojowych.</p> <p>Istnieją proste rezerwy w uruchomieniu sprawnej platformy komunikacji pomiędzy regulatorem, środowiskiem naukowym i przedsiębiorstwami w obrębie Sieci Badawczej Łukasiewicza oraz w ułatwieniu dostępu do ochrony patentowej. Jest to istotne działanie państwa na rzecz odpowiedzialnej innowacji.”</p>	<p>Uwaga uwzględniona częściowo Zakłada się, że na poziomie Rządu zostaną podjęte działania w zakresie zapewnienia ładu regulacyjnego w obszarze związanym ze zintegrowaną informatyzacją. W celu zapewnienia otoczenia prawnego dla wdrażanych rozwiązań cyfrowych zakłada się przygotowanie jednego, spójnego aktu prawnego pn. Kodeksy cyfrowy, który zbierze wszystkie zagadnienia związane z szeroko pojętą informatyzacją, rozproszone dziś w różnych aktach prawnych. Celem jest wprowadzenie rozwiązań prawnych pozwalających organom administracji publicznej na sprawną, kompleksową i priorytetową obsługę obywatela, przy jednoczesnym ograniczeniu do minimum stawianych mu obecnie wymogów informacyjnych. Program zostanie uzupełniony o zapisy w tym zakresie.</p> <p>PZIP jako dokument strategiczny nie zakłada natomiast regulowania kwestii sposobu realizacji inwestycji, komercjalizacji, komunikacji pomiędzy środowiskami naukowymi i przedsiębiorcami czy dostępu do ochrony patentowej.</p>
110	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Transformacja cyfrowa	7	Jest: „Dynamiczny rozwój usług związanych z przetwarzaniem w chmurze przyczynia się do rozwoju rynku pracy	<p>Proponowany zapis: „Dynamiczny rozwój usług związanych z przetwarzaniem w chmurze stanowi zarówno szansę jak i zagrożenie: – szansa: przyczynia się do rozwoju rynku pracy, skrócenia cykli innowacji opartych na IT oraz płatności za efekt -zagrożenie: stanowi element koncentracji kapitałowej w krajach, gdzie zlokalizowane są centra danych Należy dążyć do zlokalizowania centrów chmurowych głównych graczy w Polsce. Należy podjąć dialog, którego celem byłoby zidentyfikowanie planów głównych graczy dotyczących lokalizacji centrów przetwarzania na terenie Polski oraz określenie wzajemnych oczekiwań w zakresie pozyskania inwestycji oraz jej działania (lokalizacja podatkowa, dostęp uprawnionych służb, administracja danych niejawnych, plany awaryjne).”</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona celem wskazanego zapisu w PZIP było wskazanie powiązania usług chmurowych z rynkiem pracy, jednak proponowane rozwinięcie jest zbyt daleko idące i swoim zakresem wykracza poza założenia Programu.</p>

111	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Transformacja cyfrowa	7	Jest: „Jako że jest to zmiana o charakterze fundamentalnym, wdrożenie technologii chmury obliczeniowej w tym obszarze powinno być działaniem realizowanym w sposób dobrze zaplanowany, poprzedzony zbudowaniem wśród podmiotów administracji publicznej zaufania do tego typu rozwiązań na podstawie wiedzy na temat chmurowego modelu przetwarzania danych”	<p>Proponowany zapis:</p> <p>„Jako że jest to zmiana o charakterze fundamentalnym, wdrożenie technologii chmury obliczeniowej w tym obszarze powinno być działaniem realizowanym w sposób dobrze zaplanowany, poprzedzony:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ zaufania do tego typu rozwiązań na podstawie wiedzy na temat chmurowego modelu przetwarzania danych; ☒ klasyfikacją danych administracji publicznej i innych podmiotów sfery publicznej (JST, Służba Zdrowia, środowisko naukowe, itp) ☒ sformułowaniem planów ciągłości działania uwzględniających np. scenariusz zaprzestania świadczenia usługi chmurowej oraz tzw. exit plany; ☒ opracowaniem rozwiązań monitorowania dostępności, bezpieczeństwa i skoordynowanego reagowania na incydenty.” <p>Wyjaśnienie: Chmura jest dobrym papierkiem lakmusowym dojrzałości organizacji. Jest narzędziem, które jedynie ujawnia jakie braki występują dotychczas we właściwej klasyfikacji danych zarówno w podmiotach komercyjnych, dużych i małych przedsiębiorstwach, także regulowanych, infrastrukturze krytycznej lub u operatorów usług krytycznych jak i w administracji publicznej i samorządach. Ponieważ chmura prowadzi do koncentracji przetwarzania jest zazwyczaj silnie chroniona przez dostawców (często dysponujących znacznie bogatszymi środkami ochrony bezpieczeństwa niż administracja) jednak teoretycznie może stanowić pojedynczy słaby punkt, który może być celem ataku. Dlatego istotne jest monitorowanie bezpieczeństwa i wypracowanie rozwiązań komunikacji, prewencji i skoordynowanego reagowania na incydenty pomiędzy np. RKB i dostawcą chmury.</p>	Uwaga nieuwzględniona W opinii projektodawcy nie ma konieczności uszczegółowienia zaakcentowanych kwestii na poziomie dokumentu strategicznego, jakim jest PZIP.
112	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Wpływ technologii na rozwój poszczególnych sektorów gospodarki	8 i 9	„Pola uprawne oraz zwierzęta hodowlane...” aż do „...w tym samochodów o napędzie elektrycznym. ”	<p>Proponujemy ujęcie szans i wyzwań poszczególnych technologii w formie tabeli.</p> <p>Przykładowo IoT prowadzi do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • możliwości relatywnie taniego pozyskania dużej liczby danych z sieci czujników (nowe modele biznesowe, BigData, AI) • proliferacji informacji, z których kto inny będzie mógł zrobić użytek (np. Chińczycy na podstawie danych pogodowych, o uprawach oraz jakości gleb lepiej będą potrafili przewidzieć spodziewaną produkcję jabłek w danych roku niż my i podejmiemy odpowiednie działania konkurencyjne na rynkach) • wzrostu liczby danych spływających na bieżąco (presja na przepustowość sieci ale także okazja lepszego bieżącego monitorowania np. świadomość sytuacyjna służb ratunkowych, optymalizacja transportu, lepsza ściągalność podatków np. SENT) • możliwości poszerzenia kontroli nad użyciem zasobów w tym ekonomicznych i bardziej efektywnego gospodarowania nimi (rolnictwo, i jednocześnie przykłady ataków cybernetycznych na kasyno przez czujnik temperatury z akwarium, ataków przez smart TV, ataków przez interfejsy WiFi i Bluetooth samochodów) • możliwości lepszego monitorowania i zarządzania infrastrukturą na dużych obszarach (powstaje wyzwanie i szansa zapewnienia ogólnopolskiego systemu bezpieczeństwa jako e-usługi Państwa dla obywateli, konieczne jest zapewnienie skoordynowanego monitorowania i reakcji na incydenty bezpieczeństwa obok wymiaru obronnego, bezpieczeństwa sieci rządowej potrzebne jest także skoordynowanie bezpieczeństwa operatorów usług krytycznych i dużych przedsiębiorstw posiadających swoje działy bezpieczeństwa ale także centrum 	Uwaga nieuwzględniona Celem dokumentu strategicznego jakim jest PZIP nie jest rozstrzygnięcie w przedmiocie poszczególnych technologii, ale wskazanie na potencjalne możliwości ich wykorzystania. Ponadto, biorąc pod uwagę dynamiczny rozwój w obszarze technologii i czteroletnią perspektywę Programu, nie jest zasadne rozstrzygnięcie o szansach i wyzwaniach konkretnych z nich.

113	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Wpływ technologii na rozwój poszczególnych sektorów gospodarki	9	Proponujemy uzupełnienie zapisu zaczynającego się od słów: „Jednym z podstawowych wyzwań dla pełnej cyfryzacji gospodarki jest (...) oraz bankowa cyfrowa tożsamość.	Jednym z podstawowych wyzwań dla pełnej cyfryzacji gospodarki jest również zapewnienie zaufanej warstwy do prowadzenia bezpiecznych transakcji w obrocie gospodarczym i administracyjnym przy użyciu technologii cyfrowych. Odpowiednie podejście do technologii transakcyjnych w postaci inwestycji, badań i ułatwień regulacyjnych pozwoli na zbudowanie przewagi konkurencyjnej dla Polski. Inwestycje w rozwój wschodzących technologii finansowych stanowią dopełnienie koncepcji cyfryzacji polskiej gospodarki. Przykładem fintech są płatności elektroniczne w systemie podatkowym, systemie ubezpieczeń społecznych oraz bankowa cyfrowa tożsamość. Dynamiczny rozwój tzw. smart kontraktów rozwijane przez wiele polskich firm wymaga monitorowania oraz wypracowania odpowiednich regulacji (wymaga to skoordynowanych zmian w wielu przepisach). Technologia ta wraz rozwojem cyfrowej tożsamości może umożliwić zawieranie bezpiecznych transakcji (co niesie potencjał wpływu na transakcje handlowe, oświadczenia woli w przetargach, notariacie, drobnych postępowaniach administracyjnych i sądowych np. mandatowych, egzaminach, zawieraniu umów na odległość). Dopełnieniem tego obszaru stanowi podpis cyfrowy w tym kwalifikowany realizowany jako e-usługa. Aktywna rola regulatora wymagana jest by określić ogólnie obowiązujący standard. Po stronie technologii możliwe jest zaadaptowanie istniejących rozwiązań polskich i światowych dostawców i ich udział jako operatorów np. w trybie partnerstwa publiczno-prywatnego.”	Opinia przyjęta do wiadomości. Brak wpływu na zapisy w Programie.
114	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Wpływ technologii na rozwój poszczególnych sektorów gospodarki	9	Pomiędzy akapitem kończącym się słowami: „...oraz bankowa cyfrowa tożsamość.” A akapitem zaczynającym się do słów: „Osiągnięcie takiego poziomu zaawansowania polskiej gospodarki..” brak odniesienia do dynamicznie rozwijającej się robotyzacji.	Proponowany zapis: „W zakresie dynamicznie rozwijającej się na przecięciu technologii cyfrowych i inżynierii materiałowej robotyzacji wypracowania wymaga model podejścia Państwa (aktywnego, pasywnego lub podążającego za rozwojem sytuacji). Elementami, które objęte zostaną analizami są kwestie: ☐ Robotics Process Automation: czyli czy i jak wykorzystać roboty w: o administracji publicznej o usługach pocztowych (paczkomaty) o w przemyśle ☐ upowszechnienia dronów szczególnie w logistyce: o kwestia uruchomienia obszaru testowego (np. w małym miasteczku lub Specjalnej Strefie Ekonomicznej) co pozwoli wypracować uregulowania i wnioski legislacyjne i może przyciągnąć projekty pilotowe ☐ upowszechniania się samochodów autonomicznych (obszar testowy podobnie jak w przypadku dronów).”	Uwaga uwzględniona Zakłada się, że w ramach działań mających na celu zapewnienia ładu regulacyjnego w obszarze związanym ze zintegrowaną informatyzacją zostaną wypracowane rozwiązania prawne, które będą stanowiły otoczenie prawne dla wdrażanych rozwiązań cyfrowych. Planowane jest przygotowanie jednego, spójnego aktu prawnego pn. Kodeks cyfrowy, który zbierze wszystkie zagadnienia związane z szeroko pojętą informatyzacją, rozproszone dziś w różnych aktach prawnych. Program zostanie uzupełniony o zapisy w tym zakresie.
115	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Wpływ technologii na rozwój poszczególnych sektorów gospodarki.	9	Jest: „Osiągnięcie takiego poziomu zaawansowania polskiej gospodarki będzie możliwe wyłącznie dzięki ścisłej współpracy sektora publicznego, naukowego i prywatnego na gruncie prawnym, instytucjonalnym i organizacyjnym.”	Brak określenia: ☐ jak ta współpraca ma być inicjowana, ☐ jak harmonizowane mają być interesy, ☐ jakie role ma każdy z sektorów, ☐ jakie środki techniczne mają służyć komunikacji i współpracy, ☐ jak często i w jakich formach mają odbywać się spotkania robocze by stymulować współpracę ☐ jak mapować kompetencje, które mogą być wykorzystane przez uczestników poszczególnych sektorów. Przykładowym rozwiązaniem w tzw. Planie Masudy było zbudowanie miasteczka Tsukuba jako naturalnego forum wylaniania się postulowanej współpracy. Taką rolę centralnej lokalizacji mogłyby pełnić tereny w pobliżu Centralnego Portu Komunikacyjnego. Do wykorzystania nadają się także istniejące platformy współpracy grupowej, wspólne repozytoria projektowe.	Wyjaśnienie W dokumencie o charakterze startegicznym jakim jest PZIP zakłada się określenie głównych kierunków zmian nastawionych na realizację celów Programu. Działania służące realizacji założeń Programu będą natomiast wskazane w Planie stanowiącym załącznik PZIP. Program nie będzie natomiast rozstrzygał o formule współpracy sektorów, które będą zaangażowane w poszczególne przedsięwzięcia związane z realizacją z PZIP. Będzie to już zależało od podmiotów, które będą takie przedsięwzięcia podejmowały.

116	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Potencjał danych w procesie transformacji cyfrowej.	9	Jest: „Wspomagając rozwój technologii cyfrowych, państwo zapewni warunki ułatwiające ponowne wykorzystywanie na szeroką skalę danych publicznych i informacji finansowanych ze środków publicznych.”	Ta część zawęży identyfikację potencjału tylko do danych otwartych! Proponowany zapis: „Wspomagając rozwój technologii cyfrowych, państwo zapewni warunki ułatwiające ponowne wykorzystywanie na szeroką skalę danych publicznych i informacji finansowanych ze środków publicznych. Dostęp do dużych zbiorów danych jest kluczowym warunkiem rozwoju AI ponieważ jakość modeli AI wprost zależy od ilości danych użytych do ich wytrenowania i optymalizacji. Państwo jako depozytariusz danych określi: ☐ kolejne zbiory danych, które kwalifikują się jako dane otwarte; ☒ do jakiej części dostęp może być realizowany przez pracowników administracji w trybie nadzorowanym przez Państwo (np. dane podatkowe objęte tajemnicą analizowane przez pracowników administracji) z użyciem systemów dostarczonych przez zewnętrznych dostawców; ☒ oraz dane, które objęte są tajemnicą. Dążenie do klasyfikacji danych ze względu na możliwość ich otwarcia będzie realizowane jako ciągły proces doskonalenia. Po drugie określony zostanie tryb nadzoru i realizacji przedsięwzięć bazujących na danych „pół-otwartych” Po trzecie Państwo stworzy warunki dostępu do danych otwartych innych Państw poprzez: ☒ stymulowanie regulacji i standardów wymiany danych otwartych na formach międzynarodowych np. EU; ☒ szerzenie wiedzy wśród przedsiębiorców na temat możliwości pozyskiwania danych z innych Państw i aktywną pomoc.” Uwaga: Upowszechnienie dostępu do otwartych danych innych Państw pozwoli na	Uwaga uwzględniona częściowo Dokument zostanie zmieniony, poprzez uzupełnienie zapisu: "Wspomagając rozwój technologii cyfrowych, państwo zapewni warunki ułatwiające ponowne wykorzystywanie na szeroką skalę danych publicznych i informacji z innych źródeł. Dostęp do dużych zbiorów danych jest kluczowym warunkiem rozwoju AI ponieważ jakość modeli AI wprost zależy od ilości danych użytych do ich wytrenowania i optymalizacji. Państwo jako depozytariusz danych będzie określało zbiory danych, które kwalifikują się jako dane otwarte; Dążenie do klasyfikacji danych ze względu na możliwość ich otwarcia będzie realizowane jako ciągły proces doskonalenia. Po drugie Państwo stworzy warunki dostępu do danych otwartych innych Państw poprzez: § stymulowanie regulacji i standardów wymiany danych otwartych na formach międzynarodowych np. EU; § szerzenie wiedzy wśród przedsiębiorców na temat możliwości pozyskiwania danych z innych Państw i aktywną pomoc.” Jednocześnie wskazać należy, że w zakresie treści punktów: "- do jakiej części dostęp może być realizowany przez pracowników administracji w trybie nadzorowanym przez Państwo (np. dane podatkowe objęte tajemnicą analizowane przez pracowników administracji) z użyciem systemów dostarczonych przez zewnętrznych dostawców; - oraz dane, które objęte są tajemnicą.” proponycja wykracza poza zakres PZIP, z uwagi na konieczność zmian szeregu ustaw i rozporządzeń w przypadku akceptacji tych zapisów.
117	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Potencjał danych w procesie transformacji cyfrowej.	9	Jest: „Udostępnione w postaci cyfrowej zasoby informacyjne państwa będą stanowiły jeden z czynników stymulujących rozwój kraju.”	Proponowany zapis: „Udostępnione w postaci cyfrowej zasoby informacyjne państwa będą stanowiły jeden z czynników stymulujących rozwój kraju o ile upowszechni się wykorzystanie tych danych przez polskich przedsiębiorców np. z wykorzystaniem AI.,, Wyjaśnienie: Korzyść z dostępu do danych odniesie ten, kto dysponuje lepszymi systemami pozwalającymi wnioskować i podejmować skuteczne działania na podstawie danych (dlatego międzynarodowa konkurencja skupia się na wypracowaniu przewagi w AI). Z tego powodu dostęp do open data powinien być otwarty ale monitorowany – Państwo jako depozytariusz powinno mieć informację kto i w jakim celu wykorzystuje dane np. dane te mogą być wykorzystywane do trenowania modeli AI służących zdobyciu przewagi informacyjnej nad Państwem Polskim w zakresie świadomości sytuacyjnej (kto będzie miał lepszy model AI i większą moc obliczeniową, ten będzie miał przewagę informacyjną). Potrzeba opracowania krótkiej umowy adhezyjnej zabezpieczającej interes Państwa. Na razie nie mamy sprecyzowanych interesów i jest to objaw słabości.	Uwaga nieuwzględniona Budowanie rozwiązań typu big data czy IoT także wymagają udostępnienia zasobów informacyjnych. Przykład ograniczający do AI mógłby budować nieprawidłową interpretację zapisu.

118	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Potencjał danych w procesie transformacji cyfrowej.	9 i 10	Jest: „podmiotów publicznych działających w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych oraz przedsiębiorstw publicznych działających w charakterze podmiotów świadczących usługi publiczne w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego.”	Brak określonego bezpiecznego podejścia do danych medycznych, co stanowi silne ograniczenie rozwoju. Proponujemy: „podmiotów publicznych działających w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, służby zdrowia, transportu i usług pocztowych oraz przedsiębiorstw publicznych działających w charakterze podmiotów świadczących usługi publiczne w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego.” Wyjaśnienie: Określone dane medyczne np. diagnostyczne sprzed 25 lat, lub dane histopatologiczne, RTG itp. zanonimizowane mogą posłużyć do rozwoju automatycznej diagnostyki, która jest konieczna aby wesprzeć lekarzy, których mamy statystycznie za mało w populacji. Poziom medycyny jest jednym z głównych wskaźników kontrybuujących do ogólnych wskaźników jakości życia i rozwoju kraju.	Uwaga uwzględniona Zgodnie ze stanowiskiem MZ, poprawa dostępności i jakości danych publicznych w obszarze ochrony zdrowia oraz zwiększenie możliwości ich ponownego wykorzystywania jest jednym z celów resortu zdrowia.
119	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Potencjał danych w procesie transformacji cyfrowej.	10	Jest: „Tak dynamiczny rozwój technologii opartych o dane spowoduje konieczność zwielokrotnienia pojemności dostępnej przestrzeni dyskowej i mocy obliczeniowej, co przełoży się na znaczny wzrost zapotrzebowania gospodarki na usługi w ramach chmury obliczeniowej.”	Propnujemy zapis: „Tak dynamiczny rozwój technologii opartych o dane spowoduje konieczność zwielokrotnienia pojemności dostępnej przestrzeni dyskowej i mocy obliczeniowej, co przełoży się na znaczny wzrost zapotrzebowania gospodarki na usługi w ramach chmury obliczeniowej oraz przepustowość łącz. Z tego powodu należy zadbać aby lokalnie dostępne były chmury operowane przez głównych dostawców zapewniające wysokie parametry w zakresie szybkości dostępu i przepustowości łącz.” Wyjaśnienie: Główne parametry jakości przetwarzania zależą wprost od prędkości światła i długości kabla. Im dalej zlokalizowana jest chmura, tym gorsze parametry świadczenia usług i większe ograniczenia funkcjonalne. Np. w zakresie parametru Round Trip Time (RTT).	Uwaga częściowow uwzględniona Proponowany zapis ma charakter zobowiązania do stosowania rozwiązań "głównych dostawców", co nie jest zasadne. Propozycja przyjęcia zmodyfikowanego zapisu: Z tego powodu należy zadbać o wysokie parametry w zakresie szybkości dostępu i przepustowości łącz.

120	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Potencjał danych w procesie transformacji cyfrowej.	10	Jest: „Równocześnie Rząd zintensyfikuje działania zmierzające do wzmocnienia polskiego potencjału naukowego w obszarze technologii cyfrowych, których rezultatem będzie wzrost innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki oraz podniesienie znaczenia polskiej nauki.”	Proponowany zapis: „Równocześnie Rząd zintensyfikuje działania zmierzające do wzmocnienia polskiego potencjału naukowego w obszarze technologii cyfrowych, poprzez: • stymulowanie współpracy w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicza i jej wzmocnienie dzięki wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi współpracy grupowej, telepracy, zdalnej obecności, telekonferencji, repozytoriów projektowych itp. • aktywne zarządzanie zmianą w oparciu o istniejące metodyki w obszarach komunikacji, wsparcia, zarządzania oporem, szkoleń • wykorzystanie przyszłego potencjału Centralnego Portu Komunikacyjnego, co umożliwi wygodną współpracę międzynarodową oraz powinno być miejscem lokalizacji instytutów badawczych, startupów, uczelni, oraz elementów systemu regulacyjnego np. rzeczników patentowych, agencji PKN itp. których rezultatem będzie wzrost innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki oraz podniesienie znaczenia polskiej nauki.” Wyjaśnienie: Postulowane pozytywne zmiany nie zajdą automatycznie. Należy wyciągnąć wnioski z Planu Masudy. Potrzebne jest stymulowanie współpracy co już się dzieje w ramach Sieci Badawczej Łukasiewicza. Należy wzmocnić Sieć poprzez wykorzystanie nowoczesnych narzędzi współpracy grupowej, telepracy, zdalnej obecności, telekonferencji, repozytoriów projektowych itp. Konieczne jest odpowiednie zarządzanie zmianą np. w oparciu o metodykę	Uwaga uwzględniona Program zostanie uzupełniony o zapisy w tym zakresie.
121	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Potencjał danych w procesie transformacji cyfrowej	10	Jest: „Dlatego zakłada się zapewnienie wykorzystywania funkcjonujących narzędzi informatycznych usprawniających proces interakcji na linii zamawiający – kandydaci na wykonawców.”	Proponowany zapis: „Dlatego zakłada się zapewnienie wykorzystywania funkcjonujących narzędzi informatycznych usprawniających proces interakcji na linii zamawiający – kandydaci na wykonawców, między innymi dążąc do szerszego wykorzystania: dynamicznego systemu zakupów w zamówieniach publicznych i partnerstwa publiczno-prywatnego, które wymagają nowego otwarcia.” Wyjaśnienie: Warto odnieść się konkretnie do: • dynamicznego systemu zakupów w zamówieniach publicznych ponieważ jest odpowiedni dla zakupów subskrypcji i • partnerstwa publiczno-prywatnego (dającego Państwu instrumenty kierunkowego stymulowania innowacji, i jednocześnie możliwości uniknięcia ryzyk związanych z przyjmowaniem roli przedsiębiorcy np. ryzyka biznesowego, ryzyka związanego z brakiem kompetencji branżowych, przewlekłością procesów decyzyjnych itp). Są to instrumenty istniejące w porządku prawnym jednak nie ustaliła się jeszcze efektywna praktyka ich wykorzystania.	Uwaga nieuwzględniona zmiana zapisu wiązała się z ryzykiem jego interpretacji przez jednostki administracji publicznej jako zawężającej katalog wykorzystywanych trybów, lub wskazującej na konkretne preferencje, tymczasem Rząd stoi na stanowisku, że każdy tryb udzielania zamówień powinien być traktowany na równi i stosowany w sytuacjach, które umożliwiają wykorzystanie jego potencjału. Jednocześnie proponuje się zmianę zapisu: "Dlatego zakłada się zapewnienie wykorzystywania funkcjonujących narzędzi informatycznych usprawniających proces interakcji na linii zamawiający – kandydaci na wykonawców, oraz dążenie do pełnego wykorzystania możliwości wszystkich trybów zamówień publicznych przewidzianych przez ustawę Prawo Zamówień Publicznych. "

122	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Kompetencje cyfrowe.	11	Jest: „W wymiarze społecznym efektem edukacji cyfrowej ma być przygotowanie do uczestniczenia i komunikowania się w środowisku sieciowym w duchu szacunku dla różnych postaw i poglądów.”	Proponowany zapis: „W wymiarze społecznym efektem edukacji cyfrowej ma być przygotowanie do uczestniczenia i komunikowania się w środowisku sieciowym w duchu szacunku dla różnych postaw i poglądów, co wymaga wsparcia rozwoju tzw. kompetencji miękkich np.: ☐ umiejętności zarządzania wizerunkiem w tym wizerunkiem zawodowym w mediach cyfrowych ☐ umiejętności budowania relacji w hybrydowym świecie cyfrowo-realnym (networking) z elementami psychologii transakcyjnej, ☐ umiejętności komunikacyjne, ☐ umiejętności negocjacyjne” Wyjaśnienie: Warto zidentyfikować konkretne kompetencje „miękkie” o jakie chodzi aby możliwe było podjęcie odpowiednich działań przez zaangażowane podmioty. Wskazane umiejętności są istotne w sytuacji zagęszczenia interakcji i zwiększenia potencjalnych pól konfliktu. Efektem zaniedbań może być osłabienie kapitału społecznego i zwiększenie podatności na działania hybrydowe wobec społeczeństwa, prowadzone w świecie cyfrowym.”	Uwaga nieuwzględniona Program Rozwoju Kompetencji Cyfrowych będzie ujmował to zagadnienie w szerokim kontekście kluczowych umiejętności niezbędnych przede wszystkim na zmieniającym się rynku pracy. Jednocześnie PRKC nie będzie obejmował bezpośrednio działań związanych z rozwojem umiejętności miękkich, niemniej jednak umiejętności te będą wzmacniane jako niezbędny, komplementarny element kształcenia kompetencji cyfrowych.
123	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Kompetencje cyfrowe.	11	Jest: „Działania podejmowane w obszarze podnoszenia kompetencji pracowników administracji publicznej, przyniosą podniesienie jakości świadczonych usług, większe wykorzystanie danych oraz sprawniej realizowane projekty IT”	Proponowany zapis: „Działania podejmowane w obszarze podnoszenia kompetencji pracowników administracji publicznej, przyniosą podniesienie jakości świadczonych usług, większe wykorzystanie danych oraz sprawniej realizowane projekty IT. Konieczne jest także podjęcie systemowych rozstrzygnięć w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi w obszarze IT w administracji w obszarze dostosowania systemu wynagrodzeń do warunków rynkowych, systemowego rozwiązania kwestii podnoszenia kwalifikacji branżowych i ścieżek awansu oraz systemowego rozwiązania procesu rekrutacji i naboru.” Wyjaśnienie: Kompetentny personel jest kluczowy dla powodzenia transformacji cyfrowej sektora publicznego. W tym obszarze obserwowana jest rażąca dysproporcja wynagrodzeń w odniesieniu do raportów płacowych sektora komercyjnego. System wynagrodzeń specjalistów TIK w sektorze publicznym jest główną przeszkodą rozwoju tego obszaru. Wstępnym krokiem powinno być przeprowadzenie wartościowania stanowisk pracy (system taki funkcjonuje np. w IT IPN) pod kątem podziału na: ☐ kluczowe dla ciągłości działania (wymagające wysokich kompetencji, znajomości procedur i organizacji i np. wymagające poświadczeń bezpieczeństwa ☐ eksperckie, kluczowe dla rozwoju ☐ typowe (łatwe do obsadzenia i niżej wynagradzane ale za to bezpieczne). Należy zidentyfikować źródła finansowania wynagrodzeń – konieczne jest przemodelowanie struktury organizacyjnej tak aby powstały kolejne	Uwaga uwzględniona

124	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Kompetencje cyfrowe.	11	Jest: „Działania podejmowane w obszarze podnoszenia kompetencji pracowników administracji publicznej, przyniosą podniesienie jakości świadczonych usług, większe wykorzystanie danych oraz sprawniej realizowane projekty IT. Po stronie obywatela zaowocują one wzrostem wykorzystania e-usług sektora publicznego oraz komercyjnego. Działania na rzecz podnoszenia kompetencji specjalistów TIK zaowocują zwiększeniem ich liczby we wszystkich branżach gospodarki oraz podniesieniem poziomu ich przygotowania do pracy zawodowej.”	Brak wskazania przykładów jakie działania będą podejmowane, albo przynajmniej priorytetów lub obszarów szans i zagrożeń. Przykładowym działaniem może być zainicjowanie konsultacji z głównymi dostawcami technologii pracy grupowej, komunikacji zdalnej, wideokonferencji w celu pozyskania informacji nt. bezpłatnych lub preferencyjnych ofert dla edukacji i skoordynowanego ich wdrożenia i szkolenia, tak aby dostępne były na uzasadnionym wczesnym etapie edukacji – czyli przygotowanie ekosystemu pozwalającego na zwiększenie bazy obywateli tzw. digital native.	Wyjaśnienie kierunki działań planowanych do realizacji w tym obszarze opisany jest w rozdz. 5.3.. Konkretne przedsięwzięcia zostaną natomiast wpisane do Planu działań, który będzie stanowił załącznik do Programu.
125	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Kompetencje cyfrowe.	11	Jest: „Po stronie obywatela zaowocują one wzrostem wykorzystania e-usług sektora publicznego oraz komercyjnego.”	Proponowany zapis: „Po stronie obywatela zaowocują one wzrostem wykorzystania e-usług sektora publicznego oraz komercyjnego zakładając, że e-usługi administracji publicznej będą oferowały podobny poziom satysfakcji (ang. User Experience) jak usługi komercyjne. W tym celu konieczne jest szersze upowszechnienie w administracji metodyk zwinnych (ang. agile np. SCRUM) oraz chmury publicznej na etapie prototypowania usług, co umożliwi dostosowanie e-usług do wymagań obywateli.” Wyjaśnienie: Obywatele będą korzystać z tych usług, które będą im odpowiadały – nie należy zakładać automatyzmu. Administracja ma wysoko ustawiony punkt odniesienia co do jakości usług poprzez innych uczestników dojrzałego i wysokokonkurencyjnego rynku. Usługi administracji powinny dawać obywatelom taki user experience jak usługi bankowe, telekomunikacyjne, czy inne (por. np. dostępne w sklepach Google Play i AppStore). Wg. badań 62% użytkowników całkowicie rezygnuje z usługi po 3 nieudanych doświadczeniach z nią. Te trendy doprowadziły do pojawienia się podejścia agile. Projekty udostępnienia e-usług dla obywateli, które zakończyły się w administracji sukcesem często bazowały na podejściu agile SCRUM. Należy te doświadczenia zrozumieć i szerzej wprowadzić w użycie w e-administracji. Konieczne jest wielokrotnie ‘pivotowanie’ prototypów do momentu aż uzyska się pozytywny user experience obywateli, co łatwo zmierzyć ilością korzystających z usługi. Wiąże się to także z szerszym użyciem chmury do	Uwaga uwzględniona poprzez wprowadzenie zapisu w brzmieniu: <i>Po stronie obywatela zaowocują one wzrostem wykorzystania e-usług sektora publicznego oraz komercyjnego zakładając, że e-usługi administracji publicznej będą oferowały podobny poziom satysfakcji (ang. User Experience) jak usługi komercyjne. W tym celu konieczne jest szersze upowszechnienie w administracji metodyk zwinnych (ang. agile np. SCRUM).</i>

126	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Kompetencje cyfrowe.	11	Jest: „Wzrośnie zapotrzebowanie na specjalistów TIK, w tym specjalistów z dziedziny analizy danych, których wykształcenie i utrzymanie stanie się priorytetem przedsiębiorstw i państwa w zakresie optymalizacji rynku pracy, a także wydajności i konkurencyjności gospodarki. Wzrost popytu na specjalistów z zakresu budowy technologii cyfrowych zrekomensuje ubytek miejsc pracy po stronie konsumentów”	Proponowany zapis: „Wzrośnie zapotrzebowanie na specjalistów TIK, w tym specjalistów z dziedziny analizy danych, których wykształcenie i utrzymanie stanie się priorytetem przedsiębiorstw i państwa w zakresie optymalizacji rynku pracy, a także wydajności i konkurencyjności gospodarki. Wzrost popytu na specjalistów z zakresu budowy technologii cyfrowych zrekomensuje ubytek miejsc pracy po stronie konsumentów. wymaga podjęcia skoordynowanych działań (w tym legislacji) w obszarach: ☒ kształcenia i naboru na kierunki informatyczne; ☒ zapobiegania drenażowi mózgowi poprzez podejście systemowych badań dla zidentyfikowania przyczyn stymulujących tzw. drenaż mózgowi; ☒ zmniejszenie obciążeń fiskalnych wysokokwalifikowanych specjalistów.” Wyjaśnienie: Konieczne jest zidentyfikowanie zagrożeń stymulujących tzw. drenaż mózgowi – państwo Polskie inwestuje w kształcenie specjalistów TIK a korzyść z ich pracy odnoszą kraje, które oferują lepsze warunki bogacenia się i awansu społecznego. Konieczne jest skoordynowanie w tym obszarze działań związanych z obciążeniami pracy. Impulsami zwiększającymi odpływ specjalistów są: ☒ zniesienie limitu 30-krotności dla wylczania składek emerytalnych w systemie powszechnym (spowoduje to zahamowanie tworzenia wysokonotowanych miejsc pracy, ze względu na skumulowane obciążenia funduszu płac pracodawców IT); ☒ brak możliwości rozliczania 50% kosztów uzyskania przychodów od prac	Uwaga przyjęta do wiadomości, brak wpływu na treść dokumentu. Zapis w PZIP pozostaje bez zmian, jednak propozycja zostanie uwzględniona w Programie Rozwoju Kompetencji Cyfrowych.
127	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Rola Internetu szerokopasmowego i sieci 5G.	11	Jest: „Wszelkie rozwiązania technologiczne takie jak inteligentne miasta i domy, działające w środowisku Internetu rzeczy muszą opierać się na sieci Internet o dużej i bardzo dużej przepustowości.”	Proponowany zapis: „Wszelkie rozwiązania technologiczne takie jak inteligentne miasta i domy, samochody i inne urządzenia autonomiczne, szersze wykorzystanie IoT, AI i BigData oraz łączności i przesyłu strumieni wideo z szybkim kanałem zwrotnym działające w środowisku Internetu rzeczy a także rozwój potencjału obliczeniowego nauki muszą opierać się na sieci Internet o dużej i bardzo dużej przepustowości.”	Uwaga uwzględniona
128	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Rola Internetu szerokopasmowego i sieci 5G.	11	Jest: „Ocena potencjału rynku telekomunikacyjnego oraz poziomu inwestycji w obszarze infrastruktury dostępu do Internetu wskazuje, że środki prywatne nie wystarczą by nadążyć za głównym nurtem zmian w tym zakresie. Wymagane jest wsparcie państwa skierowane na nieopłacalne dla inwestorów obszary kraju, które bez interwencji publicznej zostaną pozbawione możliwości dostępu do nowoczesnej infrastruktury telekomunikacyjnej i co za tym idzie korzyści wynikających z transformacji cyfrowej”	Należy rozważyć jako równorzędne inwestycje w łącza światłowodowe jak też dofinansowanie rachunku ekonomicznego operatorów telekomunikacyjnych tak, aby w najtrudniej dostępnych obszarach możliwe było wykorzystanie stacji bazowych (tzw. BTS) i zapewnienie odpowiedniej mocy sygnału i jego nieogorszonej dostępności 24h (dofinansowanie OPEX). Decydować powinien rachunek ekonomiczny np. porównanie kosztu inwestycji w światłowód i dofinansowania utrzymania BTS w okresie 10-20 letnim (po tym okresie stanowiącym epokę w rozwoju IT, dostępne będą inne technologie).	Wyjaśnienie Szczegółowe kwestie odnoszące się do obszaru związanego z infrastrukturą dostępu do Internetu uregulowane są w Narodowym Planie Szerokopasmowym. Niezasadne jest uszczegóławianie zapisów w tym zakresie w PZIP.

129	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Jedna brama do informacji i e-usług publicznych.	12	Jest: „Každy obywatel, korzystając z jednego portalu administracji publicznej, uzyska dostęp do informacji dotyczących funkcjonowania całej administracji publicznej oraz dostęp do wszystkich e-usług oferowanych przez administrację publiczną. Dzięki jednemu kontu obywatel i przedsiębiorca będzie mógł skontaktować się z podmiotem publicznym i załatwić sprawę korzystając z oferowanych usług. Szerokie wykorzystanie danych, którymi dysponuje administracja publiczna, umożliwi z czasem zmianę formuły wielu procesów i wyeliminuje konieczność, nie tylko osobistego stawiennictwa w urzędzie, ale nawet wykazania się jakąkolwiek aktywnością przez obywatela czy przedsiębiorcę. „	Proponowany zapis: „Každy obywatel, korzystając z jednego portalu administracji publicznej, uzyska dostęp do informacji dotyczących funkcjonowania całej administracji publicznej oraz dostęp do wszystkich e-usług oferowanych przez administrację publiczną. Dzięki jednemu kontu obywatel i przedsiębiorca będzie mógł skontaktować się z podmiotem publicznym i załatwić sprawę korzystając z oferowanych usług. Przy czym usługi będą zaprojektowane tak, by minimalizować ilość koniecznych interakcji obywateli z administracją poprzez automatyzację procesów POMIĘDZY jednostkami administracji publicznej. Szerokie wykorzystanie danych, którymi dysponuje administracja publiczna, umożliwi z czasem zmianę formuły wielu procesów i wyeliminuje konieczność, nie tylko osobistego stawiennictwa w urzędzie, ale nawet wykazania się jakąkolwiek aktywnością przez obywatela czy przedsiębiorcę. Zostanie to osiągnięte poprzez poprawę w pierwszym rzędzie tych obszarów, które realizują usługi generyczne, na których bazują inne.” Uzasadnienie: Dla obywatela czy przedsiębiorcy kluczowa jest redukcja ich koniecznych interakcji z administracją poprzez automatyzację procesów POMIĘDZY jednostkami administracji publicznej. Konieczne jest zidentyfikowanie priorytetowych obszarów wymagających skoordynowanej modernizacji: -cyfrowa tożsamość -podpis elektroniczny	Uwaga uwzględniona
130	Microsoft	PZIP	Rozdz 1 Wprowadzenie. Bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni.	13	Cały ustęp To zagadnienie wymaga pilnie oddzielnego potraktowania. Model, w którym specjalistom bezpieczeństwa można zaoferować wynagrodzenia znacznie odbiegające od rynkowych ma bardzo ograniczony potencjał skalowania. Dlatego konieczne jest wydzielenie organizacyjnie ośrodka/ów dostarczających cyberbezpieczeństwo i umożliwienie im pozyskiwania środków z rynku komercyjnego w Polsce i zagranicą poprzez częściową sprzedaż usług na zewnątrz. Przykładem może być Izrael albo model biznesowy Polskiego Standardu Płatności.	Wyjaśnienie Jak wskazano w Programie, kwestiom związanym z cyberbezpieczeństwem dedykowany jest odrębny dokument (Karjowe Ramy Polityki Cyberbezpieczeństwa RP, które zostaną zastąpione Strategią Cyberbezpieczeństwa RP). Niezasadne jest wobec tego uszczegóławianie zapisów w tym zakresie w PZIP.	
131	Microsoft	PZIP	Rozdz 2.2. Strategie krajowe	18	Jest: „Program rozwoju kompetencji cyfrowych zapewniający osobom już korzystającym z technologii cyfrowych możliwości pogłębiania umiejętności w tym zakresie na każdym etapie życia, zaś osobom wykluczonym cyfrowo – pomoc w rozpoczęciu korzystania narzędzi cyfrowych. Ponadto opracowywane są metody wspierania pracowników administracji oraz specjalistów TIK (technologii informacyjno-komunikacyjnych) w zakresie nabywania umiejętności warunkujących efektywniejsze realizowanie powierzonych działań oraz aktywność na rynku pracy;”	Proponowany zapis: „Program rozwoju kompetencji cyfrowych zapewniający: ☒ osobom już korzystającym z technologii cyfrowych możliwości pogłębiania umiejętności w tym zakresie na każdym etapie życia, zaś ☒ osobom wykluczonym cyfrowo – pomoc w rozpoczęciu korzystania narzędzi cyfrowych ☒ na poziomie szkół podstawowych i średnich dotyczący wytworzenia materiałów i metodyk nauczania w tym zakresie, wraz z zaalokowaniem odpowiednich środków na ich przygotowanie, stałe rozwijanie i szkolenia dla kadry nauczycieli. Ponadto opracowywane są metody wspierania pracowników administracji oraz specjalistów TIK (technologii informacyjno-komunikacyjnych) w zakresie nabywania umiejętności warunkujących efektywniejsze realizowanie powierzonych działań oraz aktywność na rynku pracy;”	Wyjaśnienie Jak wskazano w PZIP, Program rozwoju kompetencji cyfrowych jest w trakcie przygotowania i obok innych dokumentów będzie stanowił uzupełnienie planów nakreślonych w PZIP, które wspólnie będą tworzyły podstawy dla transformacji cyfrowej państwa. Dalego też konkretne działania, które będą wynikały z tego Programu nie są wskazywane jako bezpośrednie elementy realizacji celów PZIP i nie zostały ujęte w kierunkach interwencji tego Programu.

132	Microsoft	PZIP	Rozdz 3 Diagnoza. Otwieranie danych.	20	Pkt. 3. Jest: „Standard prawny, określający zalecenia dotyczące ram prawnych pozwalających na powszechny i swobodny dostęp do danych i ich ponowne wykorzystywanie.”	Bardzo ważny punkt PZIP. Według nas, ze względu na swoją ważność wymaga on dodatkowego komentarza. Wyjaśnienie: Obecna edycja strategii powinna wykonać kolejny krok wprowadzając umowy adhezyjne związane z dostępem do otwartych danych. Obecny standard prawny został określony jako jednostronna deklaracja Państwa (por przypis 1). Jest to dobry start, ponieważ pozwoliło to na otwarcie pierwszych zbiorów. Kolejnym etapem powinno być określenie strategicznych interesów Państwa związanych z udostępnianiem danych i próba ich ochrony poprzez rozwiązania prawne wiążące obie strony: udostępniającą i korzystającą z danych. Po pierwsze liczymy na zyski (policzalne i jakościowe): warto więc w umowach adhezyjnych wprowadzić mechanizm monitorowania, który pozwoli ocenić, czy cel interesariusza, który dostępował do danych został zrealizowany czy nie. Po drugie liczymy na wzajemność innych krajów – jeśli niemieckie, chińskie lub rosyjskie firmy mogą analizować nasze dane by doskonalić swoje produkty i usługi to ma sens o ile Polskie firmy będą miały taką możliwość na rynku niemieckim/chińskim/rosyjskim . Dostęp do zasobów Polskich otwartych danych powinien być elementem przetargowym za który oczekujemy wzajemności - wzajemność powinna być opisana w umowach adhezyjnych	Uwaga przyjęta do wiadomości. Brak wpływu na treść dokumentu.
133	Microsoft	PZIP	Rozdz 3 Diagnoza. Otwieranie danych.	20	Pkt. 3. Jest: Jest: „Wzrost poziomu ponownego wykorzystania danych w latach 2015–2017 w Polsce (o 9 pozycji w rankingu Komisji Europejskiej Open Data Maturity in Europe) oraz wzrost liczby systemów udostępniających dane w celu ponownego wykorzystywania pozwala na stwierdzenie, że działania podjęte przez organy odpowiedzialne za polepszenie tego stanu przynioszą wymierne i oczekiwane rezultaty.”	Osiągnięcie wymiernych i oczekiwanych rezultatów zależy od określenia strategicznego interesu Państwa. Jeśli jest nim udostępnienie danych to OK. Jeśli jednak tym interesem jest rozwój polskich producentów i dostawców i ich ekspansja na wspólnym rynku EU to brak w niniejszym dokumencie dowodów, że ten rezultat został osiągnięty. Może właśnie wzrost w rankingu UE pokazuje, że Niemieckie firmy mogą łatwiej diagnozować Polskę jako rynek, na którym konkurują z polskimi przedsiębiorcami – co byłoby przeciwskuteczne z punktu widzenia Państwa. Określenie strategicznych interesów Polski w zakresie otwartych danych jest więc KONIECZNE!	Uwaga przyjęta do wiadomości. Brak wpływu na treść dokumentu.
134	Microsoft	PZIP	Rozdz 3 Diagnoza. Gov.pl	20	Gov.pl	Komentarz: Bardzo dobre działanie. Warto podjąć planowanie i diagnozowanie kolejnych etapów w oparciu o jeden z modeli dojrzałości e-usług administracji (np. powoływany wcześniej model GARTNERA), co pozwoli na dalsze doskonalenie.	Uwaga przyjęta do wiadomości. Brak wpływu na treść dokumentu.

135	Microsoft	PZIP	Rozdz 3 Diagnoza. E-usługi publiczne	20	e-usługi publiczne	<p>Komentarz:</p> <p>Warto mieć na względzie w horyzoncie strategicznym coraz szersze wykorzystanie botów przetwarzających tekst lub kanał audio/wideo. Odpowiednie technologie mogą być łatwo „wstrzykiwane” w istniejące portale.</p> <p>W tym aspekcie strategia powinna uwzględnić metodę pozyskania technologii rozpoznawania mowy polskiej (w dźwięku, piśmie maszynowym, a także odręcznym).</p> <p>Ze względu na fakt, że jest to technologia generyczna, fundamentalna dla rozwoju wielu obszarów e-państwa należy zapewnić możliwość wykorzystania jej przez jak najszerszą reprezentację organizacji rządowych, samorządowych, służby zdrowia, edukacji, nauki, NGO itp.</p> <p>Należy pamiętać, że ustali się w ten sposób standard de-facto, należy więc zapewnić konkurencyjność i transparentność wyłonienia takiej technologii. Do tej pory standard ustala się po stronie komercyjnej w chaotycznym procesie konkurencyjnym – ponieważ rynek nie znosi próżni a potrzeba jest pilna</p>	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Kwestia zastosowania konkretnych technologii przy wdrażaniu rozwiązań w ramach realizacji Programu pozostaje poza zakresem samego dokumentu, który ma charakter startegiczny i nie rozstrzyga o technicznych rozwiązaniach.</p> <p>Postulat zostanie wykorzystany do analiz wewnętrznych.</p>
136	Microsoft	PZIP	Rozdz 3 Diagnoza. E-usługi publiczne	20	Jest: „Cyfryzacja państwa na przestrzeni ostatnich lat przyniosła znaczącą poprawę..”	<p>Komentarz:</p> <p>Pełna zgoda na to stwierdzenie!</p> <p>Być może przekracza to ramy niniejszego dokumentu, jednak WARTO wyrazić uznanie dla realnego postępu i rozwoju e-usług w administracji publicznej w ostatnich latach.</p> <p>Jest wiele czynników sukcesu, wydaje nam się, że jednym z istotnych jest transfer kadrowy ze środowisk naukowych i komercyjnych do administracji oraz wypracowanie (wprawdzie wyspowo) metod zarządzania kadrami oraz motywowania. Warto odnotować ten sukces i uczynić to podejście metodycznym, systemowym i przez to bardziej skutecznym.</p>	<p>Opinia przyjęta do wiadomości.</p> <p>Brak wpływu na zapisy w Programie.</p>
137	Microsoft	PZIP	Rozdz 3 Diagnoza. Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją państwa.	22	Jest: „znaczną część danych jest gromadzona wielokrotnie i powielana (na poziomie centralnym, regionalnym i lokalnym), nie są one ponownie wykorzystywane w wystarczającym stopniu, co skutkuje zwielokrotnionymi nakładami na gromadzenie danych i niespójnością informacyjną;”	<p>Komentarz:</p> <p>Odpowiedzią na to miał być Pełnomocnik ds. Architektury Informatycznej Państwa oraz opracowanie Architektury Informatycznej Państwa i odpowiednie ustawy m.in. KRI. Są to słuszne działania.</p> <p>Wydaje się jednak, że szybko nie przyniosą efektu, ze względu na:</p> <p>a) bazową złożoność architektury</p> <p>b) ciągłe jej dynamiczne zmiany</p> <p>c) zmiany technologiczne (np. prawo Moore’a, pojawianie się nowych technologii)</p> <p>d) efekt zamówień publicznych gwarantujących konkurencyjność a więc różnorodność.</p> <p>Metodą stosowaną w przedsiębiorstwach komercyjnych jest „odchudzenie” architektury poprzez zlecenie najmniej krytycznych i jednocześnie najbardziej rozległych elementów na zewnątrz np. do chmury publicznej. Takim elementem są np. systemy pocztowe, obieg dokumentów jawnych, kalendarz, pakiet biurowy – to uwalnia wewnętrzne zasoby IT (techniczne i ludzkie) do przeprowadzenia transformacji usług krytycznych (rejestrów) do modelu mikroserwisów, które mogą być następnie wykorzystywane przez wielu interesariuszy.</p> <p>Oparcie się na standardowych narzędziach dominujących w administracji oraz zaniechanie niszowych technologii (lub ich wydzielenie do Centrum Usług Wspólnych) także jest podejściem często stosowanym w sektorze komercyjnym. Mniej programowania realizowanego wewnątrz administracji i lepszy nadzór nad korporacyjnym łańcem danych na</p>	<p>Wyjaśnienia</p> <p>W PZIP jest mowa o Architekturze Informacyjnej Państwa, które to pojęcie należy rozumieć znacznie szerzej, niż Architekturę Informatyczną, którą należy interpretować jako warstwę techniczną w modelu AIP. Treść uwagi potwierdza, że jej autor koncentruje się na rozwiązaniach i kwestiach technicznych. Wskazuje, to na rozumienie pojęcia AIP odmienne od przedstawionego w PZIP. Trudno zatem odnieść się do uwagi, gdyż zawiera ona skądinąd słuszne, postulaty techniczne.</p> <p>Proponowane w treści uwagi działania co do zasady są słuszne, lecz mogłyby pomóc rozwiązać problem krótkoterminowo, bazując na technologii, a nie na zmianie modelu/zakresu danych, ograniczeniu ich redundancji, ograniczenia wielokrotnego pierwotnego zbierania danych itp. koszty, nakłady związane ze zbieraniem danych niewykorzystywanych, zbędnych to nie tylko koszty koniecznej do ich przetwarzania i gromadzenia infrastruktury. Rozwiązaniem tego problemu nie jest dostęp do nowszych technologii czy outsourcing lecz zmiana modelu i wzajemne wykorzystywanie danych i zbudowanych w oparciu o nie usług.</p>

138	Microsoft	PZIP	Rozdz 3 Diagnoza. Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją państwa.	22	„niedostateczna dbałości o bezpieczeństwo informacji, tak na etapie projektowania systemów teleinformatycznych, jak i na etapie ich eksploatacji; ”	Komentarz: To jest priorytetowe wyzwanie ze względu na rosnącą wraz z cyfryzacją administracji ekspozycją na incydenty cyberbezpieczeństwa. Przy rosnących atakach i coraz większej ilości połączeń systemów nie da się zapewnić skutecznie bezpieczeństwa informacji bez zwiększenia nakładów finansowych na personel, szkolenia, narzędzia i instytucje. Zgodnie z dobrymi praktykami branżowymi szczególnie pilnym i priorytetowym kierunkiem działania powinno być profesjonalne zarządzanie zasobami ludzkimi. Choć jakość kadr w administracji systematycznie się poprawia a obszar IT jest szczególnie chlubnym wyjątkiem, to jednak jest to obszar najslabiej zmodernizowany od strony systemowej.	Opinia przyjęta do wiadomości. Brak wpływu na zapisy w Programie.
139	Microsoft	PZIP	Rozdz 3 Diagnoza. Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją państwa	22	„rozproszone i nieskoordynowane zarządzanie zasobami informatycznymi”	Komentarz: Należy na nowo przemyśleć systemowe uregulowanie jaką rolę powinien pełnić dział IT w poszczególnych jednostkach a jakie procesy można przenieść do Centrów Usług Wspólnych. Wiąże się to z koniecznością przeprowadzenia wartościowania stanowisk pracy (które są krytyczne/rozwojowe/typowe). Stanowiska rozwojowe powinny polegać na zrozumieniu specyfiki resortu (przykładowo analityk biznesowy), typowe (przykładowo programista .Net) mogą być realizowane w formie usługi Centrum Usług Wspólnych. Dodatkowo przy odpowiedniej formule prawnej CUW może pozyskiwać finansowanie, świadcząc swoje usługi komercyjnie. To pozwoliłoby na uzupełnienie finansowania modelu biznesowego i urynkowanie plac.	Uwaga częściowo uwzględniona Odpowiedzią na systemowe uregulowanie tego obszaru jest projekt Wspólnej Infrastruktury Państwa. Zapisy Programu zostaną doprecyzowane w tym zakresie w celu wyeksponowania idei tego rozwiązania.
140	Microsoft	PZIP	Rozdz 3 Diagnoza. Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją państwa.	22	brak jednolitej klasyfikacji danych,”	Komentarz: Ten element jest ważnym hamulcem rozwoju. Ważne jest aby strategicznie rozstrzygnąć o podejściu: big bang czy iteracyjnie realizując wieloletni program data governance/data classification w odniesieniu do priorytetowych systemów oraz wypracowując wnioski co do standaryzacji systemów danych administracji publicznej ułatwiających klasyfikację. Dodatkowo brak jednolitej klasyfikacji danych uniemożliwia prawidłową ich ochronę.	Opinia przyjęta do wiadomości. Brak wpływu na zapisy w Programie.
141	Microsoft	PZIP	Rozdz 3 Diagnoza. Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją państwa	22	„brak modelu współpracy między instytucjami administracji publicznej w ramach realizowanych wspólnie zadań, wymiany gotowych, sprawdzonych rozwiązań, świadczenia sobie wzajemnie usług i ich rozliczania;”	Komentarz: Ten problem może się „odchudzić” poprzez szersze wykorzystanie chmury publicznej. Umowy i standardy dostawców chmury publicznej mogą ustalić standard de-facto, który będzie odniesieniem dla modelu współpracy pomiędzy instytucjami administracji publicznej.	Opinia przyjęta do wiadomości. Brak wpływu na zapisy w Programie.

142	Microsoft	PZIP	Rozdz 3 Diagnoza. Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją państwa	22	„niski poziom wykorzystania e-usług publicznych przez obywateli”	<p>To jest zagadnienie fundamentalne.</p> <p>Na rynku startupów genialne idee okazują się nieużyteczne dla klientów. Podobnie jest z e-usługami, teoretycznie doskonały pomysł urzędnika może nie być „kupiony” przez obywateli z lada przyczyny (np. okresowej mody na co innego, niewłaściwej szaty graficznej, pierwszych kłopotów z dostępem /awarie i następującej szepowanej propagandzie, brakiem komunikacji).</p> <p>Dlatego konieczne jest wykorzystanie doświadczeń startupów: do prototypowania używa się tanich środowisk chmurowych, inwestycja następuje, kiedy prototyp jest już wytestowany (cała metodyka testów friends&family, smoke test, test A/B itp), następnie następują kolejne wydania w modelu zwinnym (tzw. pivoty), cały czas kolejne inwestycje oraz recepcja rozwiązania przez rynek są monitorowane przez startup.</p> <p>Szacunku dla obywatela (że wie czego chce) oraz dla popytu na usługi brakuje w administracji i to należy zmienić – w przypadku e-usług odwrócić hierarchię decyzyjności: wymyślamy propozycję (hipoteza rynkowa) i cały czas badamy, czy została „kupiona” przez obywateli.</p>	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Proponowany kierunek jest spójny z już podejmowanymi działaniami. Warto wskazać, że w aktualnie w przygotowaniu jest projekt dot. tzw. Cyfrowej Piaskownicy Administracji Publicznej, którego jednym z celów jest stworzenie bezpiecznej przestrzeni dla współpracy administracji rządowej z otoczeniem, która zwiększy interoperacyjność danych (biznes/administracja, administracja/administracja), umożliwi współpracę międzyresortową i pozwoli administracji współtworzyć usługi cyfrowe z sektorem komercyjnym.</p>
143	Microsoft	PZIP	Rozdz 3 Diagnoza. Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją państwa.	22	„rosnąca luka na rynku jeśli chodzi o dostępność specjalistów z obszaru IT stanowiąca istotny element hamujący rozwój rodzimego sektora IT”	<p>Jest to poważne systemowe zagrożenie transformacji cyfrowej w Polsce.</p> <p>Problemy z pozyskaniem specjalistów odczuwają nawet przedsiębiorstwa komercyjne, które oferują znacznie wyższe wynagrodzenia (choć może mniejszą stabilność i większy stres).</p> <p>Tu potrzebne jest badanie porównawcze. Specjaliści IT są najbardziej mobilni i najlepiej wynagradzani. Nie da się zbudować cyfrowej gospodarki przy wysokich obciążeniach fiskalnych dla najlepiej zarabiających specjalistów.</p> <p>Kraje ościenne (Czechy, Litwa) czy dalsze Dubaj stymulują podatkowo specjalistów IT inaczej.</p> <p>Telepraca pozwala zarządzać systemami IT na całym świecie i pobierać pensję np. w Luksemburgu, na wyspie Jersey lub w USA.</p>	<p>Opinia przyjęta do wiadomości.</p> <p>Brak wpływu na zapisy w Programie.</p>
144	Microsoft	PZIP	Rozdz 3 Diagnoza. Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją państwa.	22	Jest: „niewystarczające kompetencje administracji publicznej w zakresie zamawiania, projektowania, budowy systemów informatycznych”	<p>Proponowany zapis: „niewystarczające kompetencje administracji publicznej w zakresie zamawiania, kreowania założeń i nadzoru nad budową systemów informatycznych”</p> <p>Wyjaśnienie: Projektowanie i budowa systemów to nie jest rola administracji publicznej a wyspecjalizowanych firm.</p> <p>Należy rozróżnić specyfikowanie funkcjonalności systemów (praca analityka biznesowego lub firmy konsultingowej) od projektowania i utrzymania systemów. Projektowanie może zrealizować firma wyłoniona w przetargu.</p> <p>Po stronie administracji konieczna jest kompetencja pozwalająca na odbiór etapów tworzonego systemu oraz jego testowania.</p> <p>Podobnie utrzymanie systemu w wielu wypadkach może być realizowane przez zewnętrznego dostawcę – po stronie administracji potrzebny jest merytoryczny opiekun kontraktu oraz osoba rozliczająca dostawcę ze spełnienia miar SLA.</p> <p>Po stronie administracji potrzeba więc więcej kompetencji zarządczych IT (uwzględniających znajomość prawa).</p>	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Część systemów IT budowanych jest siłami zespołów w ramach tzw. in house. Przyjęcie sugerowanej zmiany zapisów nie byłoby zgodne ze stanem faktycznym.</p>

145	Microsoft	PZIP	Rozdz 3 Diagnoza. Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją państwa.	22	„szybka ekspansja technologii cyfrowych znacząco wyprzedza tempo prac legislacyjnych oraz normalizacyjnych regulujących i zastosowanie przez administrację. Taki stan rzeczy skutkuje lukami prawnymi w otoczeniu praw obywatela dotyczących się do ochrony jego prywatności, anonimizacji danych oraz zakresu ich wykorzystania. „	Komentarz: W wielu wypadkach Państwo niepotrzebnie próbuje za obywatela określić zakres ochrony prywatności. W wielu rozwiązaniach komercyjnych obywatel ma prawo sam zdecydować, czy częściowo rezygnuje z ochrony prywatności – jest informowany o ryzyku jakie podejmuje. Przykładowo realizowanie płatności z użyciem karty kredytowej za pośrednictwem wiodącego dostawcy chmurowego (np. Revolut, Uber) może być dla kogoś dopuszczalnym ryzykiem. Pomimo, że wielu liderów miało incydenty bezpieczeństwa. Jednak obywatel decyduje. Inaczej jest z ochroną danych przez administrację – to administracja czuje się odpowiedzialna za zdecydowanie, na ile obywatel może chcieć zrezygnować z ochrony prywatności.	Opinia przyjęta do wiadomości. Brak wpływu na zapisy w Programie.
146	Microsoft	PZIP	Rozdz 3 Diagnoza. Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją państwa	22	Jest: „Transformacja cyfrowa obejmuje wszystkie sfery działania państwa, co stanowi o systemowym charakterze tego procesu”	Proponowany zapis: „Transformacja cyfrowa obejmuje wszystkie sfery działania państwa, co stanowi o systemowym charakterze tego procesu, dlatego wymagane jest podejście systemowe uwzględniające 3 kluczowe czynniki personel, procesy i technologię (ang. people-proces-technology).”	Wyjaśnienie W Programie uwzględnione są wszystkie ze wskazanych czynników, które znajdują swoje odzwierciedlenie w założeniach: w zakresie personelu - w rozwoju kompetencji cyfrowych, procesów - we wzmocnieniu zaplecza administracji publicznej. Natomiast w zakresie odnoszącym się do technologii nie zakłada się ich ekspozycji jako odrębnego czynnika, ponieważ technologie traktowane są jako narzędzia wykorzystywane do wdrażania konkretnych rozwiązań.
147	Microsoft	PZIP	Rozdz 3 Diagnoza. Problemy identyfikowane w obszarze związanym z cyfryzacją państwa.	23	„Powoduje to trudności w realizacji przedsięwzięć o wysokim stopniu złożoności i/lub długim czasie realizacji, przez instytucje sektora publicznego, ukierunkowanych na osiągnięcie celów wynikających z przyjętych strategii.”	Komentarz: Warto rozważyć postulat Pełnomocnika Przemysława Kocha z MinFin, który wskazywał na konferencji Best in Cloud na: nieprzydatność podejścia waterfall, długi horyzont amortyzacji infrastruktury w zderzeniu z prawem Moore’a, erozję wymagań (tzw. połowiczny rozpad co 6 miesięcy), oraz ograniczoną efektywność przetargów postulując szersze wykorzystanie chmury jako środka do osiągnięcia celów.	Wyjaśnienie Program zakłada wykorzystanie chmury obliczeniowej.
148	Microsoft	PZIP	Rozdz 4 Cele programu	26	„rozwiązań dostosowanych do jego potrzeb”	Komentarz: „Konieczne jest wskazanie sposobu w jaki oceniane będzie „dostosowanie rozwiązań” do potrzeb obywateli zarówno na etapie projektowania usług, ich wdrażania jak i w całym cyklu życia. Jedną z metod może być analiza tzw. customer journey, komplementarnie metody zwinne i podejście sartupowe. Należy też uwzględnić tzw. tarcie poznawcze: dynamika zmian legislacyjnych oraz dynamika pojawiania się nowych e-usług stanowi wyzwanie w percepcji obywateli, którzy muszą dowiedzieć się o e-usłudze, nauczyć z niej korzystać a także uzyskać wsparcie w razie konieczności. Te postulaty obok edukacji i popularyzacji przez media, uzupełnić mogą boty bazujące na AI (stanowiłyby to dodatkowy impuls do rozwoju rodzimej technologii w tym segmencie).	Wyjaśnienie Sposób osiągnięcia wskazanych w Programie celów określony jest w kierunkach interwencji, a konkretne przedsięwzięcia temu służące będą wynikały z Planu działań, który będzie załącznikiem do PZIP.
149	Microsoft	PZIP	Rozdz 4 Cele programu	24	„umożliwienie obywatelowi kooperacji z państwem, zarówno w zakresie udziału w procesie konsultacji publicznych, petycji, inicjatyw ustawodawczych i innych form aktywności obywatelskiej”	Komentarz: Częściowo możliwe do zrealizowania poprzez platformę gov-techową jednak założenie, że obywatel będzie wiedział czego mu potrzeba jest utopijne zgodnie z powiedzeniem, że gdyby zapytał ludzi przed epoką samochodów czego oczekują powiedzieliby, że szybszych koni.	Wyjaśnienie Intencją postulatów wynikających z tego celu jest zapewnienie obywatelom możliwości partycypacji w państwowych procesach decyzyjnych. Temu mają służyć rozwiązania techniczne, które pozwolą na komunikację z obywatelem w celu zbierania opinii, postulatów itp.

150	Microsoft	PZIP	Rozdz 4 Cele programu	24	„jednolite i transparentne zarządzanie procesem załatwiania sprawy od początku do końca bez względu na kanał dostępu, z wykorzystaniem narzędzi elektronicznych do komunikacji i cyfryzacji całego procesu obsługi”	Komentarz: Właściwym podejściem byłoby wyodrębnienie w każdej większej jednostce, która ma interakcję z obywatelami kluczowych procesów poziomych i pionowych. Następnie należy optymalizować te procesy, które mają największy potencjał zmian dla obywateli.	Wyjaśnienie Procesy na styku z obywatelem wymagają identyfikacji nie tyle na poziomie każdej jednostki, co na poziomie całej administracji publicznej i w efekcie wdrożenia optymalizacji. Taki jest kierunek projektowanych działań.
151	Microsoft	PZIP	Rozdz 4 Cele programu	24	„zapewnienie procedur i narzędzi umożliwiających obywatelom wyrażenie poziomu satysfakcji z jakości usług realizowanych przez państwo oraz wskazania oczekiwań dotyczących sposobu komunikacji w relacji państwo – obywatel;”	Komentarz: Obywatele dostarczają prostej informacji zwrotnej poprzez ilość osób korzystających z usługi. Wystarczy to monitorować. Analizę co należy zmienić w przypadku usług o niewielkiej liczbie subskrybentów powinny przeprowadzić zespoły ekspertów wewnątrz instytucji.	Uwaga nieuwzględniona W przypadku usług publicznych sam fakt ich wykorzystywania nie stanowi o satysfakcji z ich jakości. Usługi publiczne realizowanych są przez obywateli w związku z obowiązującymi regulacjami prawnymi, natomiast ich satysfakcja z udostępnionych rozwiązań wymaga odrębnej weryfikacji.
152	Microsoft	PZIP	Rozdz 4 Cele programu	24	„zapewnienie w sposób systemowy każdemu obywatelowi możliwości zdobywania i podnoszenia kompetencji cyfrowych na każdym etapie życia;”	Komentarz: Kompetencje cyfrowe będą się rozwijać w tempie udostępniania kolejnych przydatnych e-usług, o ile będą one ergonomiczne i będą zapewniały wysoki user experience. Elementarną edukację w zakresie dostępnych narzędzi można prowadzić poprzez ich wykorzystanie w edukacji oraz przez media publiczne. Uzupełnieniem wystarczy aby były bity, które dostarczą wsparcie w kontekście konkretnej e-usługi.	Postulat spójny z założeniami Programu. Brak wpływu na treść dokumentu.
153	Microsoft	PZIP	Rozdz 4 Cele programu	24	stworzenie możliwości zwiększonego udziału obywateli, start-upów oraz Małych i Średnich przedsiębiorstw w procesie pozyskiwania przez Państwo innowacji technologicznych, w tym wydajniejsze włączenie ich w system zamówień publicznych”	Komentarz: Należy przeanalizować postulaty Planu Masudy w szczególności w zakresie budowy miasteczka Tsukuba. Dobrym początkiem jest powołanie Sieci Badawczej Łukasiewicz, której koncept powinien być rozwinięty zgodnie z modelem Tsukuby. Innowacje są raczej efektem chaotycznej gry rynkowej, kapitału społecznego i komunikacji pomiędzy nauką, przemysłem i wynalazcami. Eliminowane są najmniej wartościowe pomysły. Państwo powinno opierać się jednak na mniej chaotycznym i lepiej zarządzanym procesie pozyskiwania innowacji. W szczególności ponieważ nie może sobie pozwolić na skuteczność inwestycji ze współczynnikiem 1:10, nawet w sytuacji kiedy jeden udany pomysł ma potencjał rynkowy znacznie przewyższający pozostałe 9, które zakończyły się fiaskiem. Ważnym elementem i wystarczającym po stronie Państwa, jest stworzenie ładu regulacyjnego oraz wsparcie wynalazców w zakresie łatwej i dostępnej ochrony patentowej ich wynalazków	Opinia przyjęta do wiadomości. Brak wpływu na zapisy w Programie.
154	Microsoft	PZIP	Rozdz 4 Cel główny	26	„Wykorzystanie możliwości jakie stwarzają dostępne i rozwijane technologie cyfrowe zapewni większą przejrzystość i efektywność działań państwa”	Brak wskazania jakie będą kryteria wyboru technologii – np. warto oprzeć się na zespole AIP, który dokonałby przeglądu istniejących rejestrów i usług pod kątem możliwości ich wyodrębnienia w architekturze wspólnej np. w postaci mikrousług. Kolejnym zadaniem powinno być wyodrębnienie usług i danych, które mogą być przetwarzane w chmurze (przykładowo istniejący rejestr psów służbowych Policji może być z powodzeniem przetwarzany w chmurze jeśli to konieczne z chronionym dostępem).	Uwaga uwzględniona Działania w tym zakresie objęte są programem Wspólnej Infrastruktury Państwa. Zapisy PZIP zostaną doprecyzowane w tym obszarze.

155	Microsoft	PZIP	Rozdz 4 Cele szczegółowe	26	„Zwiększenie jakości oraz zakresu komunikacji pomiędzy obywatelami i innymi interesariuszami a państwem.”	Obecnie realizowane jest to na poziomie każdego z resortów władających poprzez osoby decyzyjne. Ewentualnie sami dostawcy proponują w swoim interesie możliwości rozwoju e-usługi. Należy wskazać metodę oceny podnoszenia jakości i zwiększenia łatwości dostępu itp. W firmach komercyjnych zajmują się tym działy produktowe lub działy marketingu. Brak takich jednostek w administracji publicznej. Potencjalnymi metodami do rozważenia jest zakup usług np. oceny customer journey w trybie przetargu lub zakup narzędzi i wyodrębnienie w organizacji procesów oceny. Proponowany zapis: „zasada jednorazowości: organy administracji publicznej, instytucje, jednostki edukacyjne, służba zdrowia, JST powinny zadbać o jednorazowość..”	Wyjaśnienie w kierunku interwencji "Reorientacja administracji publicznej na usługi (...)", wskazane są zasady, jakiego mają być stosowane w praktyce inwestowania w cyfrowe usługi publiczne., w tym zasada jednorazowości.
156	Microsoft	PZIP	Rozdz 5.1 Reorientacja administracji publicznej na usługi zorientowane wokół potrzeb obywatela	29	Jest: „zasada jednorazowości: organy administracji publicznej powinny zadbać o jednorazowość...”	Proponowany zapis: „zasada jednorazowości: organy administracji publicznej, instytucje, jednostki edukacyjne, służba zdrowia, JST powinny zadbać o jednorazowość..”	Wyjaśnienie nie jest zasadne precyzowanie których podmiotów to zasada dotyczy, ponieważ będzie ona miała zastosowanie przy wdrażaniu e-usług przez wszystkie podmioty objęte zakresem obowiązywania Programu.
157	Microsoft	PZIP	Rozdz 5.1 Reorientacja administracji publicznej na usługi zorientowane wokół potrzeb obywatela.	29	„otwartość i przejrzystość: organy administracji publicznej powinny wymieniać się informacjami i danymi”	Jest to częściowo sprzeczne z postulatem z pkt. 4 (wielokrotnego wykorzystania informacji raz pozyskanej). Należy ustalić władztwo w zakresie danych (data governance) oraz wyodrębnić rejestry i usługi generyczne (z których korzysta wiele instytucji) oraz specyficzne dla danego resortu. Pozwoli to zapobiegać nadmiarowości i chaosowi w gospodarowaniu danymi. Kolejnym krokiem powinno być zidentyfikowanie danych powielających się w poszczególnych bazach i aplikacjach i wyodrębnienie ich w postaci kolejnych generycznych rejestrów.	Uwaga nieuwzględniona Otwartość i przejrzystość jest postulatem z pkt 4, nie jest więc jasne na czym polega ta sprzeczność.
158	Microsoft	PZIP	Rozdz 5.1 Reorientacja administracji publicznej na usługi zorientowane wokół potrzeb obywatela.	29	„Wprowadzenie weryfikacji potencjalnych skutków nowych regulacji na możliwość zastosowania optymalnych technologii teleinformatycznych.”	Należy wskazać metodę takiej weryfikacji – np. czy w procesie legislacyjnym powinny być oceniane skutki? Kto powinien dokonywać takiej oceny – eksperci w Biurze Analiz Sejmowych?	Wyjaśnienie Ocena skutków projektowanej regulacji prawnej przygotowywana jest już na etapie opracowywania przez projektodawcę.
159	Microsoft	PZIP	Rozdz 5.1 Reorientacja administracji publicznej na usługi zorientowane wokół potrzeb obywatela	30	„Udostępniony zostanie System Monitorowania Usług Publicznych, który pozwoli na monitorowanie usług świadczonych przez samorząd terytorialny.”	Wartościowy pomysł, który wymaga doprecyzowania co do źródeł finansowania (ponieważ system SMUP jest kosztotwórczy a nie przysparza zysków) oraz metod realizowania wskazanych zadań. Pomysłem może być wyodrębnienie SMUP jako Centrum Usług Wspólnych lub jako jednego z obszarów aktywności w ramach Rządowego Klastra Bezpieczeństwa (monitorowanie usług i bezpieczeństwa są komplementarne i częściowo się przenikają – wykorzystują też podobne narzędzia np. repozytorium i analizę logów, mapę elementów konfiguracyjnych itp). Tego typu CUW mogłyby świadczyć też usługi częściowo na zasadach komercyjnych w modelu usługowym. Obywatele są głównie zainteresowani rzeczywistą dostępnością usług (SLA) a mniej statystykami – logicznym elementem wydaje się wskazanie procesu zgłaszania incydentów i problemów, okresowego raportowania SLA per usługa do właścicieli biznesowych oraz integracji z procesami help desku.	Postulat do rozważenia przez MSWiA, który właściwy jest w sprawie SMUP.

160	Microsoft	PZIP	Reorientacja administracji publicznej na usługi zorientowane wokół potrzeb obywatela.	31	Jest: „Szczególna uwaga powinna zostać poświęcona zagadnieniom legalności, szybkiego i efektywnego wykorzystania technologii cyfrowych, takich jak blockchain czy sztuczna inteligencja.”	Proponowany zapis: „Szczególna uwaga powinna zostać poświęcona stworzeniu mechanizmu identyfikowania najdynamiczniej rozwijających się technologii, ich specyfiki, adopcji w Polsce oraz związanych z tym postulatów legislacyjnych oraz zagadnieniom legalności, szybkiego i efektywnego wykorzystania. Przykładem może być obecnie rozwój takich technologii cyfrowych jak blockchain czy sztuczna inteligencja.” Uzasadnienie: Obie technologie są częścią szerszego zagadnienia, w którym powinien istnieć mechanizm identyfikowania najdynamiczniej rozwijających się technologii, ich specyfiki, adopcji w Polsce (najszybsza będzie w branży komercyjnej i startupach) oraz związanych z tym postulatów legislacyjnych – co stanowi przeszkodę a jakie uregulowania należy wprowadzić. Potrzebne jest podejście systemowe bardziej niż identyfikowanie konkretnych technologii na daną chwilę.	Uwaga uwzględniona
161	Microsoft	PZIP	Rozdz 5.1 Reorientacja administracji publicznej na usługi zorientowane wokół potrzeb obywatela	31	Jest: „Nie mniej ważnym elementem systemu prawnego w otoczeniu technologii cyfrowych jest ochrona interesów użytkowników (konsumentów). Ilość oraz dokładność gromadzonych, przetwarzanych lub wymienianych danych utrudnia zachowanie pełnej anonimowości oraz ochronę dóbr osobistych i prywatności użytkowników tych urządzeń, a zatem to na państwie spoczywa obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa obywateli.”	Proponowany zapis: „...a zatem to na państwie spoczywa obowiązek zapewnienia systemowego podejścia zapewniającego obywatelom świadome decydowanie o stopniu podejmowanych ryzyk i zakresie ochrony, z której mogą skorzystać” Wyjaśnienie: Potrzebne jest podejście systemowe uwzględniające różnorodne role Państwa (jako regulatora i realizującego bezpieczeństwo dla e-usług administracji), dostawców bezpieczeństwa oraz obywateli, którzy mogą swobodnie i świadomie decydować o poziomie ochrony jakiego oczekują. W tym aspekcie konieczne jest zauważenie, że nie jest możliwe osiągnięcie 100% bezpieczeństwa i poufności – niestety incydenty się zdarzają. Ważne jest jakie mechanizmy reagowania na naruszenia zostaną udostępnione.	Uwaga nieuwzględniona Obecny zapis jest prawidłowy. Obowiązujące od 25 maja 2018 r. tzw. RODO oraz obowiązujący od niedawna pakiet ustaw dostosowujących polskie przepisy do RODO daje obywatelowi np. możliwość wyrażenia lub nie, świadomej zgody na pewne działania firmy czy podmiotu i nakazuje mu chronić dane i co najważniejsze nakłada sankcje na podmioty niestosujące się do rozporządzenia. Państwo zapewnia systemowe podejście. RODO jest dokumentem neutralnym technologicznie i zapewnia obywatelowi ochronę także w stosunku do e-usług świadczonych obywatelowi.
162	Microsoft	PZIP	Rozdz 5.1 Reorientacja administracji publicznej na usługi zorientowane wokół potrzeb obywatela.	31	„Opracowane przez zespół rozwiązania, w celu upowszechnienia ich stosowania wymagają stosownego wsparcia instytucjonalnego zapewnianego przez Agencję Rozwoju Przemysłu oraz Państwową Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, jak i inne podmioty publiczne działające na rzecz innowacji i rozwoju polskiej przedsiębiorczości.”	Proponowany zapis: „Opracowane przez zespół rozwiązania, w celu upowszechnienia ich stosowania wymagają stosownego wsparcia instytucjonalnego zapewnianego przez Agencję Rozwoju Przemysłu oraz Państwową Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, Urząd Patentowy i rzeczników patentowych, Polksi Komitet Normalizacyjny jak i inne podmioty publiczne działające na rzecz innowacji i rozwoju polskiej przedsiębiorczości.” Uzasadnienie: Warto odrębnie zidentyfikować konieczność wsparcia Państwa w ochronie patentowej (rzecznicy patentowi) oraz standaryzacji (Polski Komitet Normalizacyjny).	Uwaga uwzględniona częściowo Zapis zostanie zmieniony na rzecz "W celu upowszechnienia stosowania opracowanych przez Zespół rozwiązań, stosowne wsparcie instytucjonalne oraz operacyjne zapewniają Agencja Rozwoju Przemysłu, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej i rzecznicy patentowi, Polski Komitet Normalizacyjny jak i inne podmioty publiczne działające na rzecz innowacji i rozwoju polskiej przedsiębiorczości."

163	Microsoft	PZIP	Rozdz 5.2.2 Zarządzanie infrastrukturą IT .	33	Jest: „Usługi dla administracji publicznej będą świadczone w modelu chmury hybrydowej, obejmującej Chmurę Rządową, wykorzystującą zasoby infrastruktury IT administracji publicznej oraz Regulowaną Chmurę Publiczną opartą o rozwiązania dostarczane przez wielu komercyjnych dostawców, odpowiadające określonym standardom bezpieczeństwa. Uproszczone zostaną procedury pozyskiwania usług chmurowych dla administracji publicznej.”	Proponowany zapis: „Usługi dla administracji publicznej będą świadczone w modelu chmury hybrydowej, obejmującej Chmurę Rządową, wykorzystującą zasoby infrastruktury IT administracji publicznej oraz Regulowaną Chmurę Publiczną opartą o rozwiązania dostarczane przez wielu komercyjnych dostawców, odpowiadające określonym standardom bezpieczeństwa. Podjęte zostaną działania zmierzające do lokalizacji centrów przetwarzania chmur publicznych głównych dostawców na terenie Polski wraz z określeniem spójnych ramowych wymagań w zakresie sposobu administracji, ochrony bezpieczeństwa, fizycznej lokalizacji kopii danych oraz dostępu uprawnionych służb. Uproszczone zostaną procedury pozyskiwania usług chmurowych dla administracji publicznej.” Wyjaśnienie: Konieczne jest podjęcie także działań zmierzających do stymulowania i uregulowania procesu lokalizacji centrów chmurowych głównych dostawców światowych w Polsce. Warto zainicjować dialog w tym zakresie poprzez Min. Przedsiębiorczości i Technologii i Ministerstwo Cyfryzacji aby określić spójne ramowe wymagania (w zakresie kluczowych parametrów m.in. w zakresie sposobu administracji, ochrony bezpieczeństwa, fizycznej lokalizacji kopii danych oraz dostępu uprawnionych służb) oraz zidentyfikować oczekiwania dostawców co może upodmiotwić administrację publiczną w procesie lokalizacji chmury.	Uwaga nieuwzględniona Projektodawca nie widzi konieczności wprowadzenia nowej definicji Regulowanej Chmury Publicznej. Zakres projektu zostanie określony w uchwale Rady Ministrów w sprawie Inicjatywy WIIP.
164	Microsoft	PZIP	Rozdz 5.2.2 Zarządzanie infrastrukturą IT	33	Jest: „W ramach prowadzonej transformacji cyfrowej nastąpi zmiana podejścia przez rynek do współpracy z sektorem publicznym, której efektem będzie postrzeganie jednostek administracji jako pojedynczej organizacji. Dzięki temu uzyska ona najlepsze warunki cenowe (ze względu na bardzo duży wolumen sprzedaży) oraz będzie mogła uzgodnić najdogodniejsze i adekwatne dla administracji warunki licencyjne, pozwalające na reużycie i płacenie za rzeczywiste wykorzystanie produktów objętych licencją. W ramach WIIP wdrożona zostanie platforma zapewniania predefiniowanych usług chmurowych dostarczanych zarówno z chmury rządowej, jak i publicznej dla całej administracji.”	Proponowany zapis: „W ramach prowadzonej transformacji cyfrowej nastąpi zmiana podejścia przez rynek do współpracy z sektorem publicznym, której efektem będzie postrzeganie jednostek administracji jako pojedynczej organizacji. Zidentyfikowany zostanie realny skonsolidowany popyt administracji w zakresie dostaw IT oraz źródła jego finansowania. Dzięki temu administracja uzyska najlepsze warunki cenowe (ze względu na bardzo duży wolumen sprzedaży) oraz będzie mogła uzgodnić najdogodniejsze i adekwatne dla administracji warunki licencyjne, pozwalające na reużycie i płacenie za rzeczywiste wykorzystanie produktów objętych licencją. W ramach WIIP wdrożona zostanie platforma zapewniania predefiniowanych usług chmurowych dostarczanych zarówno z chmury rządowej, jak i publicznej dla całej administracji.” Wyjaśnienie: W tym obszarze konieczne jest zidentyfikowanie przez Państwo skonsolidowanego popytu (w zakresie ilościowym i klasyfikacji danych) oraz źródeł jego finansowania. Przykładowo już dzisiaj możliwe byłoby pozyskanie mocy obliczeniowej dla nauki w formie subskrypcyjnej, jednak ze względu na rozproszenie popytu i decyzyjności w zakresie finansowania realizowane są zakupu superkomputerów, które już na etapie uruchomienia są przestarzałe a niektóre z nich nie mają zapewnionego odpowiedniego obciążenia (ang. load) i realizują przetwarzanie dla podmiotów komercyjnych (przykładem udostępnianie mocy jednego z superkomputerów firmie Aptiv z USA, aby pokryć część kosztów utrzymania)	Uwaga częściowo uwzględniona Główne działania zmierzające do zmiany podejścia będą skupione wokół Inicjatywy WIIP (projekt). Dotyczy to m.in. podejścia do zarządzania licencjami oprogramowania oraz dostawy usług chmury obliczeniowej. Zapisy Programu zostaną uzupełnione w tym zakresie.

165	Microsoft	PZIP	5.2.2 Zarządzanie infrastrukturą IT	33	<p>Jest:</p> <p>„Koncepcja realizacji WIIP w obszarze usług infrastrukturalnych zakłada zbudowanie środowiska chmury obliczeniowej wykorzystując infrastrukturę, którą dysponują istniejące centra danych oraz ich zaawansowane metody zapewnienia bezpieczeństwa. Katalog usług będzie poszerzany w ramach kolejnych wydań. W pierwszym etapie realizacji planowane jest udostępnianie usług infrastrukturalnych w modelu IaaS (Infrastructure as a Service). W późniejszych fazach realizacji pojawią się również usługi świadczone w modelu PaaS (Platform as a Service) i SaaS (Software as a Service).”</p>	<p>„Koncepcja realizacji WIIP w obszarze usług infrastrukturalnych zakłada zbudowanie środowiska chmury obliczeniowej wykorzystując infrastrukturę, którą dysponują istniejące centra danych oraz ich zaawansowane metody zapewnienia bezpieczeństwa. Katalog usług będzie poszerzany w ramach kolejnych wydań o wybrane usługi infrastrukturalne w modelu IaaS (Infrastructure as a Service), usługi świadczone w modelu PaaS (Platform as a Service) i SaaS (Software as a Service). Kwalifikacja do danego wydania będzie opierała się na:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☒ wielkości lub powszechności zapotrzebowania na daną usługę chmury; ☒ dostępności i dojrzałości oferty dostawcy; ☒ istnieniu po stronie administracji wystarczających kompetencji użytkowników i administratorów; ☒ pozytywnej ocenie aspektów bezpieczeństwa. <p>Wyjaśnienie: Brak uzasadnienia (kryterium) takiego ustalenia priorytetów. Niektóre usługi SaaS są już realizowane w administracji publicznej i ich centralizacja w WIIP pozwoliłaby na uzyskanie efektu obniżenia kosztów, dzięki skonsolidowanemu zakupowi i reużywalności. Przykładem są rozpowszechnione pakiety biurowe, programy pocztowe czy telekonferencyjne które są często wykorzystywane w inicjatywach ad hoc (np. do obsługi dziennikarskiej dużych imprez), w JST lub w edukacji (subskrypcje edukacyjne są jeszcze w tej chwili darmowe, co nie zostało właściwie dostrzeżone i wykorzystane).</p>	<p>Uwaga nieuwzględniona</p> <p>Program Zintegrowanej Informatyzacji Państwa jest dokumentem o charakterze strategicznym, prezentującym główne założenia projektów, a nie zaś aktem normatywnym. Jendocześnie wskazać należy, że bardziej szczegółowy zakres projektu zostanie określony w uchwale Rady Ministrów w sprawie Inicjatywy WIIP.</p>
166	Microsoft	PZIP	Rozdz. 5.2.6. Elektronizacja świadczeń zdrowotnych.	36	<p>Jest:</p> <p>„Jednym z obszarów wpływających na wysoki standard życia jest szybki dostęp do wysokiej jakości usług zdrowotnych.”</p>	<p>Proponowany zapis: „Jednym z obszarów wpływających na wysoki standard życia oraz obniżenie kosztów świadczenia usług zdrowotnych jest szybki dostęp do wysokiej jakości usług zdrowotnych.”</p> <p>Uzasadnienie: Należy pamiętać o stronie kosztowej oraz możliwości uzyskania oszczędności na zasadzie analogicznej jak w przypadku bieżących analiz danych JPK do wykrywania nadużyć.</p>	<p>Uwaga uwzględniona</p> <p>„Jednym z obszarów wpływających na wysoki standard życia oraz obniżenie kosztów świadczenia usług zdrowotnych jest szybki dostęp do wysokiej jakości usług zdrowotnych.”</p>
167	Microsoft	PZIP	Rozdz. 5.3.. Rozwój kompetencji cyfrowych obywateli, pracowników administracji publicznej oraz specjalistów TIK.	38	<p>Jest:</p> <p>„Ponadto, istotna jest popularyzacja i wzmocnienie kompetencji kluczowych do pracy w zawodach w branży TIK już na etapie szkolnictwa podstawowego i wyższego oraz dopasowanie szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy”</p>	<p>Proponowany zapis: „Ponadto, istotna jest popularyzacja i wzmocnienie kompetencji kluczowych do pracy w zawodach w branży TIK już na etapie szkolnictwa podstawowego i wyższego oraz dopasowanie szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy z uwzględnieniem nowych eksperymentalnych formatów kształcenia.”</p> <p>Uzasadnienie: Wyzwaniem edukacji specjalistów IT jest fakt, że mniej liczą się tutaj formalne świadectwa lub tytuły natomiast znaczenie mają praktyczne umiejętności. Rynek komercyjny dostosował do tego swoje procesy rekrutacyjne, model edukacji nie potrafi wypracować rozwiązania.</p> <p>W tym kontekście warto wskazać jako modelowe rozwiązanie Ecole 42 we Francji https://qz.com/1054412/a-french-billionaires-free-teacher-less-university-is-designing-thousands-of-future-proof-employees/</p>	<p>Uwaga uwzględniona częściowo</p> <p>Zapis będzie brzmiał: „Ponadto, istotna jest popularyzacja i wzmocnienie kompetencji kluczowych do pracy w zawodach w branży TIK już na etapie szkolnictwa podstawowego i wyższego oraz dopasowanie szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy z uwzględnieniem potrzeby kształcenia praktycznych umiejętności z wykorzystaniem eksperymentalnych form i metod kształcenia.”</p>

168	Microsoft	PZIP	Rozdz 6.1 Wskaźniki określone dla Programu.	40	Wskaźniki określone dla Programu - tabela	<p>Komentarz:</p> <p>Te wskaźniki wymagają aktualizacji. Należy wypracować spójny system wskaźników ze względu na badane parametry np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> -odsetek subskrybentów do poszczególnych usług -liczba kroków interakcji obywatela z e-usługą -liczba wyeliminowanych koniecznych interakcji obywatela i przedsiębiorcy z administracją publiczną i instytucjami? 	<p>Wyjaśnienie</p> <p>W Programie posłużono się wskaźnikami, dla których dostępne są dane z prowadzonych na poziomie krajowym lub europejskim badań.</p> <p>W przypadku propozycji innych wskaźników, które mogłyby znaleźć zastosowanie w tym Programie, jesteśmy otwarci na dyskusję w tym zakresie, jednak niezbędne jest wskazanie źródeł tych danych.</p>
169	Microsoft	PZIP	Rozdz 7 Finansowanie.	40	Finansowanie	<p>Mechanizmy finansowania wymagają ponownego zdefiniowania i uzupełnienia. W podejściu Izraelskim CUWY mają możliwość sprzedaży swoich usług globalnie w ten sposób poszerzając bazę przychodową dla modelu biznesowego. Szczególnie w obszarze bezpieczeństwa możliwe jest realizowanie takich usług zdalnie na terenie kraju lub globalnie. Podobnie AI.</p> <p>Dodatkowo warto uwzględnić rozwiązania istniejące w wielu krajach, że finansowaniu towarzyszy mechanizm poszukiwania oszczędności, które stanowią premię dla dostawcy i zespołu projektowego.</p> <p>Kolejnym elementem jest rozpoznawanie w modelu finansowym wartości pieniądza w czasie – co uwidacznia się w przepływach finansowych dużych nieudanych projektów jak P1, ISOK itp.</p> <p>Ostatnim elementem jest uwzględnienie w modelu różnicowania CAPEX/OPEX – często nie ma konieczności inwestycji CAPEX, ponieważ możliwe jest realizowanie płatności w modelu „za użycie” co zapobiega starzeniu się infrastruktury – przykładem zakup mocy obliczeniowej vs. zakupy budowy superkomputerów.</p>	<p>Wyjaśnienie</p> <p>Program wskazuje na potencjalne źródła finansowania przedsięwzięć służących realizacji celów Programu, które dostępne są do wykorzystania przed podmioty publiczne zgodnie z obowiązującymi regulacjami.</p> <p>Proponowane zmiany wymagają szczegółowych analiz, w kontekście obowiązującego systemu finansów publicznych.</p>